

EU-MIDIS II

**Den Europæiske Unions anden
undersøgelse af mindretal og
forskelsbehandling
Muslimer – udvalgte resultater**

Europe Direct er en service, der har til formål at hjælpe med at besvare Deres spørgsmål om Den Europæiske Union.

Frikaldsnummer (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Nogle mobiloperatører tillader ikke opkald til 00 800-numre eller tager betaling for sådanne opkald.

Fotos (omslag og inderside): © Adobe Stock [fra venstre mod højre: Jasmin Merdan; oneinchpunch; Rawpixel.com]

Yderligere oplysninger om Den Europæiske Union fås på internettet (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2018

Print	ISBN 978-92-9491-752-2	doi:10.2811/41394	TK-AN-17-001-DA-C
PDF	ISBN 978-92-9491-751-5	doi:10.2811/741085	TK-AN-17-001-DA-N

© Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, 2018

Eftertryk tilladt med kildeangivelse. Ved enhver anvendelse eller gengivelse af fotos skal der indhentes tilladelse direkte fra indehaverne af ophavsrettighederne.

Den Europæiske Unions anden undersøgelse af mindretal og forskelsbehandling

Muslimere — udvalgte resultater

Forord

Kan du huske sidste gang, du søgte job? Du var måske nervøs for, om dine computerfærdigheder var tilstrækkelige, eller du gik helt i sort over en stavefejl i dit CV. Men hvis du er muslim eller af muslimsk oprindelse og bor i EU, kan dit navn være nok til, at du aldrig bliver kaldt til samtale.

Det er blot ét af resultaterne af EU's anden undersøgelse af mindretal og forskelsbehandling, og selv om forskelsbehandling især er et problem i forbindelse med jobsøgning og på arbejdspladsen, så er problemet på ingen måde begrænset til disse situationer. Ulige behandling forekommer også til hverdag i forbindelse med adgang til offentlige eller private tjenester som f.eks. hos lægen eller på en restaurant. Mennesker, der bærer synlige religiøse symboler, navnlig kvinder med tørklæde, har en større sandsynlighed for at opleve forskelsbehandling og chikane, lige fra stirren til fysiske overgreb.

Det er blot nogle af konklusionerne i vores undersøgelse, som bygger på oplysninger fra over 10 500 indvandrere og deres efterkommere, som identificerer sig selv som muslimer i 15 EU-medlemsstater. Resultaterne af denne undersøgelse viser, at der generelt ikke er sket fremskridt med hensyn til bekæmpelse af forskelsbehandling og hadforbrydelser siden 2008, hvor vi gennemførte vores første EU-undersøgelse af mindretal og forskelsbehandling.

Denne rapport giver et unikt indblik i oplevelser og opfattelser i EU's næststørste religiøse gruppe, der udgør omkring 4 % af EU's samlede befolkning. Som resultaterne viser, kan forskelsbehandling, chikane og vold undergrave positive holdninger og hindre meningsfuld deltagelse i samfundet. Hvis man ikke bekæmper forskelsbehandling og intolerance, bliver det sværere at integrere indvandrere og flygtninge, som er ankommet til Europa i de senere år, hvilket kan få negative konsekvenser.

Resultaterne i rapporten henvender sig til de politisk ansvarlige og bygger på det mest omfattende datasæt, som findes om muslimer i EU. Det omhandler alt lige fra statsborgerskab, tillid og tolerance til forskelsbehandling og politiskontrol på grund af en persons etniske oprindelse samt bevidsthed om rettigheder. Tilsammen kan undersøgelsens resultater og anbefalinger give et godt udgangspunkt for at understøtte en lang række effektive foranstaltninger inden for såvel integration og ikkeforskelsbehandling som intern sikkerhedspolitik.

Michael O'Flaherty
Direktør

Lande- og målgruppekoder

Lande-kode	EU-medlemsstat	Landekode for målgruppe	Målgruppe
AT	Østrig	AT – TUR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Tyrkiet
BE	Belgien	BE – TUR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Tyrkiet
		BE – NOAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Nordafrika
CY	Cypern	CY – ASIA	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Asien
DE	Tyskland	DE – TUR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Tyrkiet
		DE – SSAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Afrika syd for Sahara
DK	Danmark	DK – TUR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Tyrkiet
		DK – SSAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Afrika syd for Sahara
EL	Grækenland	EL – SASIA	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Sydasiens
ES	Spanien	ES – NOAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Nordafrika
FI	Finland	FI – SSAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Afrika syd for Sahara
FR	Frankrig	FR – NOAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Nordafrika
		FR – SSAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Afrika syd for Sahara
IT	Italien	IT – SASIA	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Sydasiens
		IT – NOAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Nordafrika
		IT – SSAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Afrika syd for Sahara
MT	Malta	MT – SSAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Afrika syd for Sahara
NL	Nederlandene	NL – TUR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Tyrkiet
		NL – NOAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Nordafrika
SE	Sverige	SE – TUR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Tyrkiet
		SE – SSAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Afrika syd for Sahara
SI	Slovenien	SI – RIMGR	Nye indvandrere
UK	Det Forenede Kongerige	UK – SASIA	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Sydasiens
		UK – SSAFR	Indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Afrika syd for Sahara

Indholdsfortegnelse

FORORD	3
HVORFOR ER DENNE RAPPORT NØDVENDIG?	7
1 VIGTIGSTE RESULTATER OG FRA'S UDTALELSER	11
1.1. At leve sammen i EU: borgerskab, tillid og tolerance	11
1.2. Forskelsbehandling og bevidsthed om rettigheder	13
1.3. Chikane og vold motiveret af had	15
1.4. Polititilbageholdelser	17
2 HVAD VISER RESULTATERNE?	19
2.1. At leve sammen i EU: borgerskab, tillid og tolerance	19
2.1.1. Statsborgerskab blandt muslimske indvandrere og efterkommere af indvandrere	20
2.1.2. Følelse af at høre til i landet, tilknytning og social afstand	21
2.1.3. Tillid til offentlige institutioner	24
2.2. Forskelsbehandling og bevidsthed om rettigheder	26
2.2.1. Generel forskelsbehandling	27
2.2.2. Oplevelser med forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund	33
2.2.3. Anmeldelse af forskelsbehandling	36
2.2.4. Kendskab til støtteorganisationer, ligestillingsorganer og love, der omhandler forskelsbehandling	38
2.2.5. Oplevet forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse, hudfarve, religion eller religiøs overbevisning	41
2.3. Hadforbrydelser – chikane og vold	43
2.3.1. Oplevelser med chikane motiveret af had	44
2.3.2. Oplevelser med fysisk vold motiveret af had	48
2.3.3. Chikane og fysisk vold mod de adspurgtes familie eller venner – hændelser motiveret af had	51
2.3.4. Holdninger til vold	51
2.4. Polititilbageholdelser	53
2.4.1. Møde med de retshåndhævende myndigheder	53
2.4.2. Forskelle i polititilbageholdelser efter køn og alder	55
2.4.3. Omstændigheder og karakteren af seneste polititilbageholdelser	57
2.4.4. Behandling af politiet	57
2.5. Effekt af forskelsbehandling og viktimisering på tilhørsforhold og tillid til offentlige institutioner	58
BILAG: EU-MIDIS II-METODOLOGI	61
REFERENCER	67

Figurer og tabeller

Figur 1:	Muslimer med en opholdstilladelse, der er gyldig i mindre end fem år, eller uden opholdstilladelse, efter EU-medlemsstat (%)	21
Figur 2:	Følelse af tilknytning til opholdsland, efter køn, statsborgerskab, EU-medlemsstat og målgruppe (gennemsnitlig værdi på 5-pointskala)	22
Figur 3:	Graden af accept af naboer med forskellige baggrunde (på en skala fra 0 til 10)	23
Figur 4:	Personer fra den almene befolkning i EU, der »ikke kan lide« at have muslimer som naboer, European Values Study (%)	24
Figur 5:	Tillid til institutioner blandt muslimer i 11 EU-medlemsstater, efter institutionstype (gennemsnit på skala fra 0 til 10)	25
Figur 6:	Årsager til forskelsbehandling oplevet i de sidste fem år på fire områder i hverdagen (%)	28
Figur 7:	Forskelsbehandling på grund af tre konkrete årsager i de sidste fem år på fire områder af hverdagen, efter målgruppe (%)	28
Figur 8:	Forskelsbehandling på grund af tre konkrete årsager i de sidste fem år på fire områder i hverdagslivet, efter EU-medlemsstat (%)	29
Figur 9:	Den samlede forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de sidste fem år og foregående 12 måneder, efter undersøgelsesmålgruppe (%)	30
Figur 10:	Den samlede forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de sidste fem år og foregående 12 måneder, efter målgruppe og opholdsland (%)	31
Figur 11:	Forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de foregående 12 måneder blandt dem, der bærer/ikke bærer traditionel eller religiøs beklædning, og efter køn (%)	32
Figur 12:	Forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de foregående 12 måneder og i de sidste fem år på forskellige områder af livet (%)	33
Figur 13:	Hovedårsager til den seneste hændelse med forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund på forskellige områder af hverdagslivet (flere årsager) (%)	34
Figur 14:	Antal oplevelser med forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de foregående 12 måneder på arbejdspladsen (%)	35
Figur 15:	Antal oplevelser med forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de foregående 12 måneder i forbindelse med jobsøgning (%)	36
Figur 16:	Muslimske indvandrere og deres efterkommere, som anmeldte eller indgav en klage over den seneste hændelse med forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, efter køn (%)	37
Figur 17:	Muslimske indvandrere og deres efterkommere, som anmeldte eller indgav en klage over den seneste hændelse med forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, efter EU-medlemsstat (%)	37
Figur 18:	Kendskab blandt muslimske indvandrere og deres efterkommere til organisationer, der tilbyder støtte eller rådgivning til ofre for forskelsbehandling (uanset årsag), efter målgruppe (%)	39
Figur 19:	Kendskab blandt adspurgte muslimer til mindst ét ligestillingsorgan (%)	40
Figur 20:	Kendskab blandt muslimske indvandrere og deres efterkommere til lovgivning, der forbyder forskelsbehandling på grund af hudfarve, etnisk oprindelse eller religion (%)	41
Figur 21:	Adspurgte muslimer, som mener, at forskelsbehandling på grund af religion, etnisk oprindelse eller hudfarve er meget eller temmelig udbredt i deres land, efter EU-medlemsstat (%)	42
Figur 22:	Forekomst af chikane på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen (%)	45
Figur 23:	Forekomst af chikane på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen, efter samlede muslimske grupper (%)	46
Figur 24:	Adspurgte muslimer, der i hvert fald nogle gange bærer traditionel eller religiøs beklædning (herunder tørklæde eller niqab for kvinder) offentligt og har oplevet chikane på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen (%)	47
Figur 25:	Baggrund for gerningsmændene til de seneste hændelser med fysisk vold baseret på de adspurgtes etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund (%)	49
Figur 26:	Tilfredshed med den måde, hvorpå politiet håndterede den seneste hændelse med vold motiveret af de adspurgtes etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund efter anmeldelse af hændelser til politiet (%)	50
Figur 27:	Accept af at reagere med vold i selvforsvar (%)	52
Figur 28:	Accept af at reagere med vold for at forsvare en anden (%)	52
Figur 29:	Accept af at reagere med vold, hvis man er blevet fornærmet på grund af ens etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund (%)	52
Figur 30:	Accept af at reagere med vold, når ens religion er blevet fornærmet (%)	52
Figur 31:	Forekomst af polititilbageholdelser i de seneste fem år, efter EU-medlemsstat og målgruppe (%)	54
Figur 32:	Seneste polititilbageholdelser opfattet som etnisk profilering blandt dem, der blev stoppet i de fem år forud for undersøgelsen, efter EU-medlemsstat og målgruppe (%)	55
Figur 33:	Seneste polititilbageholdelser i de seneste fem år opfattet som værende på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund, a) blandt dem, der bærer/ikke bærer traditionel eller religiøs beklædning, og b) efter køn (%)	56
Figur 34:	Tillid til politiet, efter EU-medlemsstat og målgruppe (gennemsnit, på en skala fra 0-10, hvor 0 betyder »slet ingen tillid«, og 10 betyder »fuld tillid«)	58
Figur 35:	Tillid til retssystemet og politiet, efter oplevelser med viktimering inden for de seneste 12 måneder (gennemsnit på en skala fra 0 til 10; trekanten angiver en eller anden form for oplevelse med viktimering, prikker ingen sådan erfaring)	59
Tabel 1:	De adspurgtes oplevelser med specifik forskelsbehandling på arbejdspladsen på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de seneste fem år (%)	33
Tabel 2:	Demografiske karakteristika for adspurgte muslimer	64
Tabel 3:	Vigtigste fødeland for muslimske førstegenerationsindvandrere, efter målgruppe og opholdsland	65

Hvorfor er denne rapport nødvendig?

Muslimer udgør den næststørste religiøse gruppe i EU. De udsættes for forskelsbehandling i en lang række situationer – og især når de søger arbejde, på arbejdspladsen, og når de forsøger at få adgang til offentlige eller private tjenester. En persons for- og efternavn, hudfarve og det at bære synlige religiøse symboler kan udløse forskelsbehandling og chikane. Som en tradition kan muslimske kvinder bære et tørklæde, der dækker hovedet, ansigtet eller kroppen. Dette kan være en hijab (som ikke dækker ansigtet) eller en niqab (der dækker ansigtet, men ikke øjnene) eller en burka, der dækker ansigtet helt. Dette er bare nogle af resultaterne i denne rapport. Rapporten er baseret på det mest omfattende datasæt i Den Europæiske Union (EU), og dens resultat vedrører oplevelser og meninger blandt muslimske indvandrere og efterkommere af indvandrere i EU.

Muslimer er en sammensat blanding af etniske oprindelser, religiøse, filosofiske eller politiske overbevisninger, sekulære tendenser, sprog og kulturelle traditioner. Baseret på skøn for 2010 fra Pew Research Center bor der omkring 20 millioner muslimer i EU, hvilket svarer til omkring 4 % af den samlede befolkning – med store variationer mellem og inden for EU's medlemsstater. Det største antal muslimer bor i Frankrig og Tyskland med omkring 4,7 millioner i hvert af de to lande, der udgør 46 % af alle muslimer i EU.

Resultaterne i denne rapport viser, at hovedparten af de adspurgte muslimer er stærkt knyttet til deres hjemland. De har tillid til landets offentlige institutioner, og ofte i højere grad end den generelle befolkning. Men de har dog fortsat svært ved at blive helt integreret i de europæiske samfund. Hindringerne kan bestå af forskelsbehandling, chikane og vold motiveret af had samt hyppige politikontroller. Sådanne negative oplevelser kan med tiden mindske ofrenes tillid til politiet, retsvæsenet og parlamentet og deres følelse af at høre hjemme i landet.

Disse resultater er baseret på FRA's undersøgelse af personer med indvandrerbaggrund eller af personer, som tilhører en etnisk minoritet i EU – Den Europæiske Unions anden undersøgelse om mindretal og forskelsbehandling (EU-MIDIS II) – udført i 2015-2016. Denne rapport undersøger synspunkter og oplevelser blandt muslimske første- og andengenerationsindvandrere, der bor i 15 EU-medlemsstater, med fokus på forskelsbehandling og racistisk motiverede overgreb. Den indeholder rettidige og relevante data, der i øjeblikket ikke er tilgængelige i det europæiske statistiske system eller i større EU-dækkende undersøgelser.

Det er et mål i EU selv at bekæmpe social udstødelse og forskelsbehandling samt at fremme social retfærdighed

og beskyttelse. Dette er tæt knyttet til centrale grundlæggende rettigheder som ligestilling og ikkeforskelsbehandling, menneskelig værdighed og retten til frihed og sikkerhed og respekt for privatliv og familieliv. I den europæiske dagsorden for sikkerhed hedder det, at EU's reaktion på ekstremisme ikke må »føre til stigmatisering af en enkelt gruppe i samfundet« og skal bygge på fælles europæiske værdier såsom tolerance, forskellighed og gensidig respekt og fremme frie og pluralistiske samfund¹. Europa-Parlamentet gentog sin bekymring over forskelsbehandling og vold mod muslimer i december 2016 og anførte, at udelukkelse af religiøse samfund eller forskelsbehandling af dem kan skabe grobund for ekstremisme².

Europa-Kommissionens koordinator for bekæmpelse af antimuslimsk had, som blev udnævnt i december 2015, støtter offentliggørelsen af denne rapport. Koordinatoren fungerer som et dedikeret kontaktpunkt for muslimske samfund og NGO'er, der arbejder i marken, og bidrager samtidig til Kommissionens overordnede strategi til bekæmpelse af hadforbrydelser, hadefulde tale, intolerance og forskelsbehandling samt radikalisering og voldelig ekstremisme.

Oplysningerne i EU-MIDIS II kan præge udformningen og vurderingen af EU's politikker på en lang række områder – fra integration af indvandrere, ikkeforskelsbehandling og hadforbrydelser til intern sikkerhed og forholdet mellem politi og samfund. Medlemsstaterne kan bruge undersøgelsens resultater til at udvikle nationale politikker for integration af indvandrere og intern sikkerhed, der er mere målrettet ressourcerne og er proportionale og omfattende, i overensstemmelse med Europa-Kommissionens handlingsplan for integration af tredjelandsstatsborgere og den europæiske dagsorden om sikkerhed. Denne rapport fokuserer ikke på muslimer, der lige er ankommet til EU – en gruppe, som agenturet kommer til at behandle inden for rammerne af den kvalitative forskning³. Ikke desto mindre er resultaterne også relevante for lande, som fortsat modtager et stort antal muslimske indvandrere og asylansøgere, eftersom effektive politiske reaktioner på indvandring og integration skal målrettes og evidensbaseres.

Indsamling af robuste og sammenlignelige data om oplevelser med forskelsbehandling blandt personer med etnisk minoritetsbaggrund eller indvandrerbaggrund er

¹ Europa-Kommissionen (2015a).

² Europa-Parlamentet (2016).

³ FRA's forskning i håndtering af nødsituationer vedrørende grundlæggende rettigheder (»Coping with a fundamental rights emergency«) vil se på oplevelser blandt asylansøgere, som er kommet til EU i løbet af de sidste par år, med fokus på situationen i udvalgte byer i seks medlemsstater.

en del af FRA's bestræbelser på at fremme evidensbaseret politikudformning. Det ultimative mål er at hjælpe EU-institutionerne og medlemsstaterne med at udvikle effektive og omfattende politiske svar på problemer, der har at gøre med grundlæggende rettigheder. Agenturet har tilvejebragt sådanne beviser i over 10 år. I 2009 afslørede FRA i sin første rapport⁴ om muslimeres oplevelser med forskelsbehandling store hindringer for integrationen, såsom høje niveauer af forskelsbehandling og racistisk motiverede overgreb, der især påvirker unge mennesker, samt lave niveauer af bevidsthed om rettigheder og viden om eller tillid til klageordninger og retshåndhævende myndigheder. Disse resultater var baseret på agenturets første undersøgelse om EU's mindretal og forskelsbehandling (EU-MIDIS I)⁵.

Denne rapport er den anden baseret på resultaterne af EU-MIDIS II-undersøgelsen. Den første rapport – som blev offentliggjort i november 2016 – sammenfattede oplevelserne fra Europas største og mest marginaliserede etniske mindretal, romaerne.

En sammenfattende rapport, der indeholder resultater for alle adspurgte grupper i EU-MIDIS II, vil blive offentliggjort i december 2017. FRA's dataværktøj giver mulighed for hurtig onlineadgang til den fuldstændige undersøgelse.

EU-MIDIS II kort fortalt⁶

- **Dækning** – EU-MIDIS II indsamlede oplysninger fra mere end 25 500 adspurgte med forskellig etnisk minoritetsbaggrund og indvandrerbaggrund i hele EU. Denne rapport analyserer svarene fra 10 527 adspurgte, der identificerede sig selv som »muslim«, når de blev spurgt om deres religion (»adspurgte muslimer«) i 15 EU-medlemsstater: Belgien, Cypern, Danmark, Det Forenede Kongerige, Finland, Frankrig, Grækenland, Italien, Malta, Nederlandene, Slovenien, Spanien, Sverige, Tyskland og Østrig. Ifølge skøn fra Pew Research Center findes ca. 94 % af alle muslimer i EU i disse lande⁷.
- **EU-MIDIS II-stikprøven** er repræsentativ for udvalgte grupper af indvandrere, der er født uden for EU (første generation), og for efterkommere af indvandrere (anden generation), hvor mindst én af

forældrene er født uden for EU. Alle adspurgte var 16 år eller ældre på tidspunktet for undersøgelsen og havde boet i private husholdninger i mindst 12 måneder forud for undersøgelsen. Personer i institutioner – såsom plejehjem, hospitaler eller fængsler – indgik ikke i stikprøvegrundlaget og blev derfor ikke undersøgt.

- **Oprindelseslande/-regioner for de adspurgte muslimske indvandrere og efterkommere af indvandrere** omfatter Tyrkiet, Nordafrika, Afrika syd for Sahara og Sydasi (i Cypern Asien). Hertil kommer, at data om muslimer i Slovenien henviser til de seneste indvandrere, der er kommet til EU i de seneste ti år fra lande uden for EU (en detaljeret liste over de vigtigste oprindelseslande for muslimske førstegenerationsindvandrere findes i Tabel 3 i [bilaget](#)).
- **Stikprøvekaraktistika** – gennemsnitsalderen for adspurgte muslimer er 38 år, 50 % er kvinder og 50 % mænd, og lidt over halvdelen er borgere i den medlemsstat, hvor de bor. Deres sociodemografiske profil varierer betydeligt på tværs af opholdslande og oprindelseslande/-regioner som vist i Tabel 2 i [bilaget](#) om metoden i EU-MIDIS II.
- **Behandlede emner** – undersøgelsen omfatter spørgsmål om oplevelser med forskelsbehandling i forskellige miljøer, på arbejdspladsen, i skolen, i forbindelse med boligen, inden for sundhedsvæsenet, og når der anvendes offentlige eller private tjenester. Desuden stilles der spørgsmål om oplevelser med at blive stoppet af politiet og kriminel viktimering (herunder hadforbrydelser), om kendskab til rettigheder og klagemuligheder og om samfundsmæssig deltagelse og integration, herunder tillid til offentlige institutioner og tilknytning til opholdslandet. De adspurgte gav også oplysninger om grundlæggende sociodemografiske karakteristika for alle medlemmer af husstanden, herunder sig selv. Denne rapport præsenterer resultaterne af udvalgte spørgsmål om forskelsbehandling, racisme og had motiveret af fordomme, politikontroller, integration og samfundsmæssig deltagelse.
- **Sammenligning med EU-MIDIS I** – i denne rapport sammenlignes resultaterne i forhold til vigtige forskelle for sammenlignelige indikatorer. Forbedringer i stikprøvemethoden og anvendelsen af vægte designet til stikprøver betyder, at den direkte sammenlignelighed for alle resultaterne (flere oplysninger i [bilaget](#)) er begrænset. Der er også foretaget sammenligninger med den almene befolkning, når der foreligger data.

⁴ FRA (2009).

⁵ Resultater af EU-MIDIS I-undersøgelsen offentliggjort i 2009-2012 er tilgængelige på FRA's [websted](#).

⁶ Yderligere oplysninger om undersøgelsens metode findes i [bilaget](#) (»EU-MIDIS II-metodologi«) og den tekniske rapport [kommer i december 2017].

⁷ FRA's beregninger er baseret på skøn fra Pew Research Center, som ikke skelner mellem muslimer *med* og muslimer *uden* indvandrerbaggrund. Flere oplysninger om dette findes på Pew Research Centers [webpage](#).

Om begreber

Fordomsmotiveret

Dette drejer sig om vold og andre lovovertrædelser motiveret af negative, ofte stereotype, synspunkter og holdninger til en bestemt gruppe af personer, der deler et fælles kendetegn, såsom køn, race, etnisk oprindelse, sprog, religion, nationalitet, seksuel orientering, kønsidentitet eller andre kendetegn, såsom alder eller et fysisk eller psykosocialt handicap. I denne rapport betragtes chikane og kriminalitet som fordomsbaseret, når de motiveres af had på grund af de adspurgtes religion eller religiøse overbevisning, etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund eller deres hudfarve.

Etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund

I denne rapport bruges »etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund« som overordnet betegnelse for resultater, der vedrører de tre årsager til forskelsbehandling, som der blev spurgt om i undersøgelsen: hudfarve, etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund samt religion eller religiøs overbevisning. Yderligere oplysninger om sondringen mellem »religion« og »etnisk oprindelse« som begrundelse for forskelsbehandling findes i [punkt 2.2](#) om forskelsbehandling og bevidsthed om rettigheder.

1

Vigtigste resultater og FRA's udtalelser

Resultaterne viser, at størstedelen af de muslimske første- og andengenerationsindvandrere, som blev adspurgt i 15 EU-medlemsstater, generelt føler sig knyttet til det land, de bor i, stoler på dets institutioner – ofte mere end den brede offentlighed – og kan interagere med mennesker med anden religiøs eller etnisk baggrund. Men resultaterne viser kun ringe fremskridt med hensyn til forskelsbehandling og hadforbrydelser. I forhold til for ti år siden – da den første del af denne undersøgelse blev gennemført – er andelen af adspurgte muslimer, der oplever forskelsbehandling, fortsat høj, især i forbindelse med jobsøgning. Hadmotiveret fysisk vold og chikane findes også fortsat.

- Næsten én ud af tre adspurgte muslimer anfører, at de udsættes for forskelsbehandling, når de søger job. Dette hæmmer en meningsfuld deltagelse i samfundet.
- Chikane på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund var almindelig for én ud af fire adspurgte muslimer. Af disse personer havde næsten halvdelen oplevet seks eller flere hændelser inden for det seneste år.
- Synlige religiøse symboler, såsom traditionel eller religiøs beklædning, resulterede i, at én ud af tre adspurgte muslimer oplevede forskelsbehandling, chikane eller politikontrol, mens tallene var lavere for dem, der ikke bar traditionel eller religiøs beklædning.
- Personnavne, hudfarve eller fysisk udseende foranledigede forskelsbehandling af omkring halvdelen af de adspurgte, når de søgte bolig eller arbejde eller modtog sundhedsydelse.
- Én ud af ti adspurgte muslimer anmeldte den seneste hændelse med chikane motiveret af had til

enten politiet eller en anden organisation eller tjeneste. Kun fire ud af 100 adspurgte muslimer, der sagde, at de oplevede forskelsbehandling, anmeldte dette til et ligestillingsorgan, en menneskerettighedsinstitution eller en ombudsmand.

Følgende FRA-udtalelser bygger på de vigtigste resultater af den anden EU-undersøgelse om mindretal og forskelsbehandling (EU-MIDIS II) af muslimske første- og andengenerationsindvandrere. De skal ses i sammenhæng med EU's fælles grundprincipper for integrationspolitikken for indvandrere, som blev vedtaget i 2004, og i særdeleshed med de politiske prioriteringer, der er fastsat i Europa-Kommissionens 2016-handlingsplan om integration af tredjelandsstatsborgere. Sidstnævnte omfatter handlinger, som skal fremme integrationen på arbejdsmarkedet, samt iværksætter, uddannelsesmæssige tiltag, især inden for førskoleundervisning og pasning samt inden for folkeoplysning og ikkeformel læring, foranstaltninger til at sikre adgang til sundhedsydelser og tilstrækkelige og billige boliger, tiltag til fremme af aktiv deltagelse og social integration gennem sociale, kulturelle og sportslige aktiviteter og endda politisk engagement, tiltag for at bekæmpe forskelsbehandling og fremme en positiv tilgang til mangfoldighed samt tiltag til bekæmpelse af racisme og fremmedhad – især hadefulde tale – ved at håndhæve relevant EU-lovgivning og national lovgivning⁸.

1.1. At leve sammen i EU: borgerskab, tillid og tolerance

EU-MIDIS II viser, at de fleste adspurgte muslimer føler sig knyttet til det land, de bor i, har tillid til dets

⁸ Europa-Kommissionen (2016b).

institutioner og har det godt med at interagere med mennesker af forskellig religiøs eller etnisk oprindelse. Hovedparten af de adspurgte (76 %) føler sig stærkt knyttet til deres opholdsland. Generelt angiver de en større tillid til de offentlige institutioner, end den almene befolkning gjorde i European Social Survey 2014 – særligt førstegenerationsmuslimer – hvilket kan bero på negative oplevelser med offentlige institutioner i deres oprindelseslande. I gennemsnit havde de adspurgte mest tillid til politiet og retssystemet, efterfulgt af det nationale parlament. De er neutrale over for Europa-Parlamentet og har en tendens til ikke at have tillid til nationale politikere og politiske partier. I almindelighed har andengenerationsmuslimer mindre tillid til politiet og retssystemet end førstegenerationsmuslimer.

Lidt over halvdelen af de adspurgte muslimer (53 %) er statsborgere i deres opholdsland og har derfor en statsborgers eller EU-borgers fulde rettigheder. Men 15 % har enten en opholdstilladelse, som er gyldig i mindre end fem år, eller (midlertidigt) ingen opholdstilladelse. En usikker retsstilling kan udsætte indvandrere for særlige risici og øge deres sårbarhed over for forskelsbehandling.

Disse resultater tyder på, at det vil være en udfordring at opfylde EU's mål, der er fastsat i Europa-Kommissionens 2016-handlingsplan for integration af tredjelandsstatsborgere. EU anerkender, at migration er en fast bestanddel af de europæiske samfund, og anerkender betydningen af integration af indvandrere for social integration og vækst. Der er dog stadig behov for at gennemføre effektive foranstaltninger for at sikre, at indvandrere – herunder muslimer – bidrager aktivt til det politiske, kulturelle og sociale liv i de europæiske samfund. Mange EU-lande har indført en national integrationshandlingsplan og/eller -strategi. FRA's seneste rapport om at bo sammen i EU⁹ fremhæver dog, at disse handlingsplaner og strategier ofte med rette bygger på, at indvandrere overholder værtssamfundenes lovgivning og værdier, men sjældent fremmer deres meningsfulde deltagelse, især de unges, i det samfund, de lever i. At skabe en følelse af tilhørsforhold vil bidrage til at opbygge socioøkonomisk blomstrende samfund.

FRA's udtalelse 1

EU's medlemsstater bør fremme indvandreres og efterkommere af indvandreres deltagelse i relevante offentlige høringsprocesser og organer, som FRA anbefalede i sin rapport »Together in the EU«. Dette vil hjælpe med at forbedre udformningen og gennemførelsen af integrationsforanstaltninger og bygge videre på det høje niveau af tillid, som indvandrere og deres efterkommere føler over for de demokratiske institutioner i de lande, de lever i. Høringerne bør være effektive, meningsfulde og knyttet til beslutningstagning. Der bør ligeledes træffes specifikke foranstaltninger for at tiltrække kvinder og unge til at deltage i disse procedurer.

FRA's udtalelse 2

Alle EU's medlemsstater bør overveje at give gunstigere betingelser for at få statsborgerskab og indfødsret for efterkommere af indvandrere, som er født og/eller uddannet i landet, som FRA anbefalede i sin rapport »Together in the EU«. Dette vil fremme deres følelse af at høre til i landet og deres høje niveau af tillid til landets demokratiske institutioner.

De adspurgte muslimer er generelt åbne over for andre grupper af mennesker på den måde, at de føler sig trygge ved at have naboer af en anden religion, samme eller en anden etnisk oprindelse eller personer med handicap. Ni ud af ti adspurgte sagde, at de har venner med en anden religiøs baggrund, og næsten alle (92 %) er trygge ved at have naboer med en anden religiøs baggrund. Næsten hver anden af de adspurgte (48 %) angiver, de ville være »helt trygge« ved, at et familiemedlem giftede sig med en ikkemuslimsk person, hvilket yderligere understreger de adspurgte muslimers åbne holdning til andre religioner. Der er færre adspurgte muslimer, der er utrygge ved, at et familiemedlem gifter sig med en person af en anden religion (17 %), end i den almene befolkning, baseret på sidstnævntes svar i Eurobarometerundersøgelsen fra 2015, ifølge hvilken 30 % ville være utrygge ved, at deres søn eller datter havde et »kærlighedsforhold« til en muslimsk person.

Men 23 % af de adspurgte muslimer vil dog være utrygge ved at have lesbiske, bøsser eller biseksuelle personer som nabo – sammenlignet med 16 % af den almene befolkning, idet de i undersøgelsen af europæiske værdier fra 2008 anførte, at de ikke kunne tænke sig at have »homoseksuelle som naboer«. Desuden er 30 % af de adspurgte muslimer også utrygge ved at have transpersoner eller transseksuelle personer som naboer. Generelt synes kvindelige adspurgte muslimer at være lidt mere åbne og have en højere

⁹ FRA (2017b).

gennemsnitlig tryghed over for forskellige grupper som naboer, især LGBT-personer – et kønsbestemt resultat, som ofte forekommer i andre undersøgelser blandt befolkningen generelt.

Dette kræver en konsekvent anvendelse af Rådets fælles grundlæggende principper, hvor der henvises til integration som en dynamisk tosporet proces med gensidig tilpasning fra alle indvandreres side, herunder muslimer, og øvrige borgeres side. Pariserklæringen fra februar 2015¹⁰ fra EU's ministre med ansvar for uddannelse og kommissæren for uddannelse, kultur, unge og sport peger i den henseende på, at der er et presserende behov for at styrke det vigtige bidrag, som uddannelse yder til personlig udvikling, social inddragelse og deltagelse, ved at videregive de grundlæggende værdier og principper, der udgør grundlaget for vores samfund. Ligeledes bemærkede Europa-Kommissionen i sin 2016-meddelelse om handlingsplanen for integration af tredjelandsstatsborgere, at det er væsentligt, at man forstår og tilslutter sig EU's grundlæggende værdier – retten til ligestilling og ikkeforskelsbehandling samt religionsfrihed – for at leve og deltage i værtssamfundet. Samtidig beskytter disse rettigheder indvandrere, fremmer deres integration i samfundet og gør det muligt for samfund at blomstre.

FRA's udtalelse 3

EU's medlemsstater bør bygge videre på deres resultater, der viser muslimernes åbenhed over for social interaktion med mennesker af en anden religion, seksuel orientering eller kønsidentitet. Resultaterne peger på områder, hvor medlemsstaterne kan fokusere deres bestræbelser, f.eks. på følelsen af at være »tryk« ved LGBT-personer. Sådanne bestræbelser kan opnås gennem handlinger inden for uddannelse, såsom dem, der foreslås i Pariserklæringen fra EU's undervisningsministre om at fremme medborgerskab og de fælles værdier frihed, tolerance og ikkeforskelsbehandling.

EU-medlemsstaterne bør fjerne adskillelse i skoler og boligområder og indføre mere ambitiøse læseplaner for undervisning i medborgerskab i skolerne. Lokale myndigheder bør tilskynde beboere fra både befolkningsflertallet og indvandrergrupper, især kvinder og unge, til at gå sammen om lokale aktiviteter såsom sport, forældregrupper, boligforeninger osv. for at styrke deres følelse af at høre til.

1.2. Forskelsbehandling og bevidsthed om rettigheder

EU-MIDIS II-resultaterne viser, at de adspurgte muslimer oplever et højt niveau af forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund – herunder hudfarve, etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund – og religion eller religiøse overbevisning. Fire ud af ti adspurgte muslimer (39 %) følte sig udsat for forskelsbehandling i de fem år forud for undersøgelsen på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund på et eller flere områder i hverdagslivet, og hver fjerde (25 %) oplevede dette i de 12 måneder forud for undersøgelsen. De, der følte sig udsat for forskelsbehandling, rapporterede, at dette skete i gennemsnit mindst fem gange om året, hvilket viser, at forskelsbehandling er en tilbagevendende oplevelse.

Adspurgt specifikt om religiøs forskelsbehandling i hverdagen i de fem år forud for undersøgelsen – både i forbindelse med jobsøgning og på arbejdspladsen, i adgangen til boliger og ved kontakt med skolemyndigheder som forældre eller værger – anmeldte næsten én ud af fem adspurgte muslimer (17 %) sådanne oplevelser i EU-MIDIS II. I 2008, i EU-MIDIS I, følte én ud af ti muslimer (10 %) sig udsat for forskelsbehandling på dette grundlag. I EU-MIDIS II nævner adspurgte muslimer fra anden generation religiøs forskelsbehandling oftere end muslimske førstegenerationsindvandrere (henholdsvis 22 % og 15 %). Disse resultater signalerer, at der stadig er meget, der skal gøres, inden muslimer fuldt ud kan nyde deres ret til ikkeforskelsbehandling og religionsfrihed.

De adspurgte muslimers for- og efternavne og deres hudfarve eller fysiske udseende afstedkommer forskelsbehandling på alle områder af hverdagslivet, men især når de søger arbejde eller bolig. Over halvdelen af de adspurgte muslimer (53 %), som søgte bolig, følte sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres for- eller efternavn og lidt under halvdelen (44 %) af dem, der søgte arbejde.

Som i den forrige undersøgelse rapporterer mange adspurgte muslimer om oplevelser med forskelsbehandling i forbindelse med beskæftigelse: 13 % af dem, der søgte arbejde i de 12 måneder op til undersøgelsen, og 9 % af dem, der havde arbejde. I denne sammenhæng føler muslimske kvinder sig særligt udsat for forskelsbehandling på grund af deres beklædning: 35 % af muslimske kvinder, der søgte arbejde, sammenlignet med 4 % af muslimske mænd, nævner beklædning som begrundelse for forskelsbehandling, og 22 % af muslimske kvinder sammenlignet med 7 % af muslimske mænd nævner det i forbindelse med deres arbejde. Omkring 12 % af de adspurgte muslimer, der var på

¹⁰ Rådet for Den Europæiske Union (2015).

arbejde i de fem år forud for undersøgelsen, fik ikke lov til at tage fri til en vigtig religiøs helligdag, gudstjeneste eller ceremoni, og 9 % blev forhindret i at udtrykke eller udføre religiøs praksis eller skik, f.eks. at bede eller bære tørklæde eller turban.

Det at opleve forskelsbehandling påvirker muslimeres sociale integration: De, der føler sig udsat for forskelsbehandling og/eller oplevede chikane eller vold, viser lavere tillid til landets retssystem og politiet. De udtrykker også et lavere niveau af tilknytning til deres opholdsland.

Dette tyder på, at, selv om ikkeforskelsbehandling er et krav, der er forankret i artikel 10 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), artikel 21 i EU's charter om grundlæggende rettigheder og EU-særlovgivning såsom direktivet om racelighed (2000/43/EF) og direktivet om beskæftigelse (2000/78/EF), skal der gøres meget for at sikre en effektiv og praktisk håndhævelse i praksis. EU's tredje fælles grundprincip for integration nævner eksempelvis specifikt, at »beskæftigelse er et nøgleelement i integrationsprocessen og er af central betydning for indvandrernes deltagelse, for de bidrag, indvandrerne yder til værtssamfundet, og for at gøre disse bidrag synlige«. På internationalt og regionalt plan er retten til ligebehandling og ikkeforskelsbehandling knyttet til retten til tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed. Disse rettigheder er knæsat i den europæiske menneskerettighedskonvention (EMK), FN's menneskerettighedserklæring, FN's internationale konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination, FN's internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og FN's internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

FRA's udtalelse 4

Denne undersøgelse giver rigelige beviser for, at personers for-/efternavne og hudfarve udgør en væsentlig årsag til forskelsbehandling. EU's medlemsstater bør derfor fokusere deres indsats på at håndhæve EU's og nationale love om bekæmpelse af forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. For at gennemføre lovgivningen effektivt bør medlemsstaterne sikre, at der er indført sanktioner mod dem, der overtræder love om bekæmpelse af forskelsbehandling, som er effektive, proportionale og afskrækkende i overensstemmelse med direktivet om racelighed, hvilket FRA gentagne gange har efterlyst.

FRA's udtalelse 5

EU's medlemsstater bør bekæmpe direkte og indirekte forskelsbehandling på grundlag af religion eller overbevisning i arbejdslivet, som krævet af EU-retten, og fremme praksis, der imødekommer religiøse behov.

FRA's udtalelse 6

EU bør sikre, at det foreslåede ligebehandlingsdirektiv vedtages hurtigt, som FRA gentagne gange har anbefalet. Dette vil hjælpe med at sikre lige beskyttelse mod de mange og udbredte former for forskelsbehandling, som etniske og religiøse mindretal, såsom muslimer, jævnlige står over for på mange områder i livet.

Af EU-MIDIS I fremgik det, at 79 % af de adspurgte muslimer ikke anmeldte deres oplevelser med forskelsbehandling. På samme måde anmeldte de fleste adspurgte muslimer, som blev adspurgt i EU-MIDIS II, ikke sådanne hændelser til en organisation eller et kontor for indgivelse af klager eller på det sted, hvor forskelsbehandlingen fandt sted. I gennemsnit anmeldte kun 12 % af de adspurgte muslimer, der følte sig udsat for forskelsbehandling, hændelsen. Muslimske kvinder anmelder oftere sådanne hændelser (15 %) end muslimske mænd (10 %). Adspurgte, der anmeldte hændelser med forskelsbehandling, kontaktede for det meste deres arbejdsgiver (39 %) efterfulgt af politiet (17 %) og fagbevægelsen (16 %), da mange af disse hændelser var relateret til arbejde. Kun 4 % af alle adspurgte muslimer, der anmeldte en hændelse med forskelsbehandling, indgav en klage eller anmeldte hændelsen til et ligestillingsorgan, hvilket kunne forklares ved det meget lave kendskab til disse organers eksistens. Ligesom resultaterne af EU-MIDIS I, ifølge hvilke 80 % af de adspurgte muslimer ikke var bekendt med nogen organisation, der tilbyder støtte eller rådgivning til ofre for forskelsbehandling, var de fleste af de adspurgte muslimer (72 %), som er omfattet af denne rapport, ikke bekendt med nogen sådan organisation, mens de fleste (65 %) ikke genkendte nogen af ligestillingsorganerne i deres land.

Disse resultater tyder på, at der er store forskelle i den praktiske gennemførelse af EU's ligebehandlingslovgivning, nemlig med hensyn til offentlighedens kendskab til organisationer, som yder uafhængig bistand og støtte til ofre for forskelsbehandling. Selv om medlemsstaterne i henhold til artikel 10 i direktivet om racelighed (2000/43/EF) skal påse, at de bestemmelser, der vedtages i medfør af direktivet, og de relevante bestemmelser, der allerede finder anvendelse, »på hele deres område bringes til de berørte personers kendskab ved hjælp af alle egnede midler«, er bevidstheden om

rettigheder blandt offentligheden, navnlig personer, som har en særlig risiko for forskelsbehandling, fortsat lav. I denne henseende bør der tages højde for dommene fra Den Europæiske Unions Domstol (Domstolen) i *Achbita* (sag C-157/15) og *Bougnouli* (sag C-188/15), hvor det ved fortolkningen af direktivet om beskæftigelse (2000/78/EF) blev fastsat, at en virksomheds interne regel, der forbyder synlige politiske, filosofiske eller religiøse symboler, ikke udgør direkte forskelsbehandling.

FRA's udtalelse 7

EU's medlemsstater bør styrke ligestillingsorganer og øge bevidstheden om lovgivning om bekæmpelse af forskelsbehandling og klagemuligheder, med fokus på særlige grupper, som er mere udsatte for forskelsbehandling, såsom muslimer, hvilket FRA gentagne gange har anbefalet. EU's medlemsstater bør også give ligestillingsorganer flere beføjelser og afsætte tilstrækkelige ressourcer, så de kan hjælpe ofre for forskelsbehandling. EU's medlemsstater bør øge ligestillingsorganernes effektivitet og beføjelser ved at give dem bindende beslutningsbeføjelser og mulighed for at overvåge håndhævelsen af de sanktioner, der udstedes af domstole, såsom arbejdsretter.

1.3. Chikane og vold motiveret af had

EU-MIDIS II viser, at over en fjerdedel (27 %) af de adspurgte muslimer har oplevet chikane på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsen, mens andre 2 % har oplevet et fysisk overgreb af denne grund i denne periode.

Nogle adspurgte muslimer (1 %) har oplevet et fysisk overgreb fra politiets side på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsen (2 % i de foregående fem år).

Der kan observeres generationsforskelle. Omkring en femtedel (22 %) af de adspurgte fra første generation siger, at de har oplevet chikane motiveret af had, sammenlignet med mere end en tredjedel (36 %) af de adspurgte muslimer fra anden generation.

Med hensyn til muslimske kvinders oplevelser viser EU-MIDIS II, at lidt under en tredjedel (31 %) af muslimske kvinder, der bærer tørklæde eller niqab offentligt, har oplevet chikane på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i forhold til lige under en fjerdedel (23 %) af de kvinder, der ikke bærer tørklæde eller niqab. Mere end en tredjedel (39 %) af alle muslimske kvinder, der bærer tørklæde eller niqab offentligt,

har oplevet upassende stirren eller ubehagelige tilkendegivelser i de 12 måneder forud for undersøgelsen på grund af dette, og mere end en femtedel (22 %) oplever fornærmelser eller ubehagelige kommentarer. To procent oplevede fysiske overgreb.

I de fleste tilfælde identificerede de adspurgte gerningsmanden eller gerningsmændene til chikane og vold motiveret af had som nogen, de ikke kendte, og som en person uden etnisk minoritetsbaggrund. Kun i få tilfælde (3-5 %) identificerede de adspurgte gerningsmændene som medlemmer af en ekstremistisk eller racistisk gruppe. Lidt under halvdelen (48 %) af de muslimske kvinder i undersøgelsen identificerer gerningsmanden eller gerningsmændene som værende personer fra en anden etnisk minoritetsgruppe i forhold til lige over en fjerdedel (26 %) for muslimske mænd. Det samme mønster kan iagttages blandt adspurgte muslimer fra anden generation, der identificerer næsten fire ud af ti gerningsmænd (38 %) som værende personer fra en anden etnisk minoritetsgruppe, sammenlignet med næsten tre ud af ti for adspurgte fra første generation (28 %).

Som det fremgår af andre FRA-undersøgelser, er manglende anmeldelse fortsat en kilde til bekymring, idet kun lige under en tiendedel af de adspurgte (9 %) anmeldte chikane til en relevant myndighed. Tallet for anmeldelser af fysiske overgreb er også lavt, idet mindre end en fjerdedel af de adspurgte (23 %) anmeldte sådanne overgreb til politiet eller en anden organisation. De fleste af de hændelser, som er begået af politiet (70 %), blev heller ikke anmeldt. Den væsentligste årsag, som de adspurgte muslimer angiver for ikke at anmelde hændelser, er, at det ikke vil ændre noget, eller at der ikke vil ske noget som følge af en sådan anmeldelse (47 %).

Dette stemmer overens med resultaterne af andre undersøgelser om viktimisering. FRA's forskning har konsekvent vist, at ofre for hadforbrydelser er tilbageholdende med at anmelde hændelser til politiet – nogle gange fordi de ikke ved, hvor de skal henvende sig for at få hjælp, nogle gange fordi de simpelthen ikke tror på, at det vil gøre en forskel at anmelde det. Ofrene kan også føle frygt, skyld og skam. Det betyder, at mange tilfælde af racistisk chikane og vold ikke bliver undersøgt eller retsforfulgt. Som et resultat kan gerningsmændene slippe ustraffet, og ofrene forhindres i at få oprejsning og opleve, at retfærdigheden sker fyldest.

De, der ikke anmelder hændelser, er ofte utilfredse med politiets håndtering af sagen. De fleste af de adspurgte muslimer (81 %), som anmeldte et fysisk overgreb til politiet, var utilfredse, mens kun 13 % sagde, at de var tilfredse med, hvordan politiet havde håndteret deres sag. Dette står i kontrast til resultaterne af FRA's undersøgelse om vold mod kvinder i EU, der viser, at 66 % af

kvinderne var tilfredse med den måde, politiet havde håndteret det mest alvorlige tilfælde af fysisk vold begået mod dem af en anden end deres nuværende eller tidligere partner.

Hadforbrydelser kan påvirke alle i samfundet og påvirker ikke kun de personer, de er rettet mod, men også deres familier, deres lokalsamfund og hele samfundet som sådan. Det er det mest alvorlige udtryk for forskelsbehandling og en overtrædelse af centrale grundlæggende rettigheder. Siden 2008 har EU indført strafferetlige bestemmelser i form af rammeafgørelsen om racisme og fremmedhad, der yder beskyttelse mod tilskyndelse til had og hadforbrydelser rettet mod en person eller personer, der tilhører en gruppe, der er defineret under henvisning til race, hudfarve, religion, herkomst eller national eller etnisk oprindelse¹¹. Denne beskyttelse suppleres af bestemmelserne i direktivet om ofres rettigheder, som fastsætter minimumsstandarder for rettigheder, støtte til og beskyttelse af ofre for bl.a. hadforbrydelser, for at opfylde forpligtelserne under EU's charter om grundlæggende rettigheder¹². For at styrke gennemførelsen af rammeafgørelsen om racisme og fremmedhad nedsatte Europa-Kommissionen i juni 2016 desuden EU's gruppe på højt plan om bekæmpelse af racisme, fremmedhad og andre former for intolerance, som samler alle EU's medlemsstater, Europa-Kommissionen og FRA samt mellemstatslige organisationer og civilsamfundsorganisationer. Gruppens første prioriteter omfatter bekæmpelse af hadefuldt tale på nettet og forbedring af metoder til registrering og indsamling af data om hadforbrydelser¹³.

FRA's udtalelse 8

EU's medlemsstater bør fastsætte minimumsstandarder for rettigheder, støtte til og beskyttelse af ofre for forbrydelser i tråd med direktivet for ofres rettigheder. De bør sikre, at der gennemføres individuelle vurderinger, især for ofre for hadforbrydelser.

EU's medlemsstater bør sikre, at oplysninger om støttetjenester for ofre og ofres rettigheder er tilgængelige og til rådighed for ofrene, som FRA anbefalede i sin rapport om ofre for kriminalitet i EU – omfanget og arten af støtte til ofrene. Derudover bør udbydere af lægetjenester uddannes i at behandle ofrene på en informeret og sympatisk måde for at tilskynde ofrene til at anmelde deres oplevelser.

FRA's udtalelse 9

De retshåndhævende myndigheder i EU's medlemsstater bør styrke opsøgende arbejde og samarbejdsaktiviteter med etniske mindretalssamfund, lokale myndigheder og NGO'er for at håndtere hadforbrydelser mere effektivt. Dette kan skabe tillid til politiet, især blandt mindretalsgrupper, såsom muslimer, der er mere tilbøjelige til at være ofre for hadforbrydelser på grund af deres religion, hudfarve eller etniske oprindelse.

I udformningen af sådanne aktiviteter bør myndighederne tage særligt hensyn til, at mange kvinder såvel som andengenerationsindvandrere i undersøgelsen identificerer en person fra en anden etnisk mindretalsgruppe som gerningsmand for hadforbrydelser. Kvinders frygt for forbrydelser, især frygt for kønsbaseret vold, kan også påvirke muslimske kvinder. Dette skal anerkendes og håndteres, ikke kun på EU-plan og i medlemsstaterne, men også på lokalt plan på grund af den negative indvirkning, det har på kvinders hverdag, som FRA påpegede i sin rapport om vold mod kvinder.

FRA's udtalelse 10

De retshåndhævende myndigheder i EU's medlemsstater bør tilskynde ofre og deres lokalsamfund til at anmelde hadforbrydelser. De bør støtte initiativer, der forbedrer anmeldelse af hadforbrydelser som onlineanmeldelsesværktøjer og tredjepartsanmeldelsesværktøjer, der inddrager civilsamfundet.

¹¹ Rådet for Den Europæiske Union (2008), [Rådets rammeafgørelse 2008/913/RIA](#) af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen, EUT 2008, L 328.

¹² Europa-Parlamentets og Rådets [direktiv 2012/29/EU](#) af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA, EUT 2012, L 315 (direktivet om ofres rettigheder).

¹³ Se Europa-Kommissionens [webseite](#) om gruppen.

FRA's udtalelse 11

EU's medlemsstater bør styrke en effektiv beskyttelse af ofres rettigheder. Dette bør f.eks. omfatte støttetjenester til ofre, som kombinerer forståelsen af politikker for ikkeforskelsbehandling, ekspertise inden for strafferet og rettigheder for ofre for hadforbrydelser med tilstrækkelig kapacitet til at støtte ofrene effektivt.

FRA's udtalelse 12

Resultaterne i denne rapport viser, at der er behov for EU-undersøgelser som EU-SILC og LFS, som indeholder relevante spørgsmål og repræsentative stikprøver blandt etniske mindretal og indvandrere for at registrere deres oplevelser af hadforbrydelser og forskelsbehandling. I denne henseende kunne Europa-Kommissionen hente inspiration fra Istanbulkonventionen, som EU sammen med medlemsstaterne er en fulgyldig part af. Konventionen opfordrer parterne til at foretage regelmæssige befolkningsbaserede undersøgelser for at vurdere forekomsten af og tendenserne inden for alle former for vold mod kvinder, som er omfattet af den.

EU's medlemsstater bør konsekvent give Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (ODIHR) under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) data om hadforbrydelser, som ODIHR har fået mandat til at rapportere om, som krævet i Rådets konklusioner fra december 2013 om bekæmpelse af hadforbrydelser i EU.

Muslimske mænd og kvinder, der i hvert fald nogle gange bærer traditionel eller religiøs beklædning offentligt, blev i de fem år forud for undersøgelsen oftere stoppet af politiet på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund (39 % stoppet) end dem, der ikke bærer sådan beklædning (29 % stoppet). I denne forbindelse viser resultaterne også kønsforskelle: Næsten halvdelen af de muslimske mænd (47 %), der i hvert fald nogle gange bærer traditionel eller religiøs beklædning offentligt, mener, at de blev stoppet af politiet på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, sammenlignet med én ud af fem muslimske kvinder (20 %), der gør dette.

Retshåndhævelse baseret på ligestilling og ikkeforskelsbehandling er en hjørnesten i demokratiske samfund, herunder stadig mere forskelligartede samfund. De retshåndhævende myndigheder har pligt til at behandle alle respektfuldt; de bør ikke kun bekæmpe kriminalitet, men også tage fat på ofres, vidners og de øvrige berørte personers behov og rettigheder. Det bør tages i betragtning, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (Menneskerettighedsdomstolen) i sin dom i *S.A.S mod Frankrig* (nr. 43835/11, 2014) og efterfølgende domme i *Belcacemi og Oussar mod Belgien* (nr. 37798/13, 2017) og *Dakir mod Belgien* (nr. 4619/12, 2017) fastslog, at de franske og belgiske love og dekretter om forbud mod at bære beklædning, der helt eller delvist skjuler ansigtet på offentlige steder, ikke er i strid med den europæiske menneskerettighedskonvention (EMK). I en anden sag udtrykte FN's Menneskerettighedskomité sine synspunkter i henhold til artikel 5, stk. 4, i den valgfrie protokol til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder (108. møde) vedrørende meddelelse nr. 1928/2010 indsendt af Mann Singh. Komitéen konkluderer, at deltagerstatens (Frankrigs) lovgivning, der kræver, at personer skal fremgå uden hovedbeklædning på deres pasfoto, er en uforholdsmæssig stor begrænsning, der krænker religionsfriheden og udgør en overtrædelse af artikel 18 i konventionen.

1.4. Polititilbageholdelser

Det fremgår af EU-MIDIS II, at af alle adspurgte muslimer blev 16 % stoppet af politiet i de 12 måneder forud for undersøgelsen, og 7 % siger, at det var på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund. Af de adspurgte muslimer, som politiet stoppede i denne periode, mener 42 %, at dette skyldtes deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund. I gennemsnit stoppede politiet oftere unge adspurgte muslimer end ældre og mænd oftere end kvinder. Blandt de forskellige grupper af adspurgte muslimer siger adspurgte muslimer fra Nordafrika og Afrika syd for Sahara oftere, at de blev stoppet af politiet på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund.

Praksis med diskriminerende etnisk profilering – polititilbageholdelser baseret udelukkende eller hovedsagelig på den enkeltes personlige egenskaber i stedet for dennes adfærd – er ulovlig og kan have skadelige virkninger på lokale relationer og det offentliges samarbejde med de retshåndhævende myndigheder og dermed undergrave tilliden til de retshåndhævende myndigheder. Ved at indarbejde overvejelser om grundlæggende rettigheder i planlægningen af sikkerhedsforanstaltninger kan man hjælpe med at begrænse deres potentielt negative virkninger for den enkeltes rettigheder og reducere risikoen for at fremmedgøre hele samfundet med foranstaltninger, der kan opfattes som diskriminerende, som FRA har vist i 2015¹⁴. Social fremmedgørelse som følge af oplevelser af forskelsbehandling, herunder diskriminerende behandling af myndigheder, kan give grobund for utilfredshed, som kan udnyttes af dem, der er opsat på at radikalisere sårbare individer. Resultaterne af EU-MIDIS II afslører, at adspurgte muslimer har en høj grad af tillid til politiet sammenlignet med den almene befolkning. Disse resultater skal imidlertid læses sammen med de meget lave tal for hadforbrydelser, som kunne tyde på manglende tillid til, at strafferetlige reaktioner kan tackle sådanne hændelser effektivt.

FRA's udtalelse 13

Data fra denne undersøgelse præsenterer de mest omfattende resultater i hele EU om muslimers oplevelser med polititilbageholdelser. De bør derfor tages i betragtning ved udformningen af arbejdet i Den Europæiske Unions Agentur for Uddannelse inden for Retshåndhævelse (Cepol) og specifikt politiet og retshåndhævelsesarbejdsgruppen i Kommissionens netværk til bevidstgørelse omkring radikaliserings (RAN). Dette vil sikre, at der i politiuddannelsen er fokus på beviser på de negative virkninger af potentielt diskriminerende tilbageholdelser af muslimer sammen med praksis i nærpolitiet, der fremmer tillid til retshåndhævelsen.

¹⁴ FRA (2015).

2

Hvad viser resultaterne?

2.1. At leve sammen i EU: borgerskab, tillid og tolerance

VIGTIGSTE RESULTATER

- Omkring 53 % af de adspurgte muslimer er statsborgere i deres opholdsland og nyder derfor alle statsborgeres eller EU-borgeres rettigheder. Men 15 % af de adspurgte har enten en opholdstilladelse, som er gyldig i mindre end fem år, eller har (midlertidigt) ingen opholdstilladelse.
- De fleste af de adspurgte muslimer (76 %) føler sig stærkt knyttet til deres opholdsland.
- Samlet set angiver de adspurgte muslimer et højere niveau af tillid til demokratiske institutioner end den almene befolkning gjorde i European Social Survey 2014. I gennemsnit har de adspurgte muslimer mest tillid til politiet og retssystemet: På en 10-pointskala – hvor 10 betyder »fuld tillid« – er resultaterne med hensyn til politiet de samme som for den almene befolkning med i gennemsnit 6,6 point for adspurgte muslimer og 6,5 point for den almene befolkning. For retssystemet er gennemsnittet 6,6 for muslimer og 5,4 for den almene befolkning. Dette efterfølges af det nationale parlament (5,7 for muslimer og 4,5 for den almene befolkning). Muslimer er neutrale i forhold til Europa-Parlamentet (5,0 for muslimer og 3,9 for den almene befolkning). De har tendens til ikke at have tillid til de nationale politikere (4,4 og 3,4) og politiske partier (4,3 og 3,5) – i den henseende svarer niveauet til den del af den almene befolkning, som blev adspurgt i European Social Survey.
- De adspurgte muslimer i EU-MIDIS II er generelt åbne over for andre grupper af mennesker i forhold til at være tryk ved at have naboer af en anden religion, den samme eller en anden etnisk oprindelse eller personer med handicap. Næsten alle adspurgte (92 %) har f.eks. en tendens til at være tryk ved at have naboer med en anden religiøs baggrund.
- Men næsten hver fjerde af de adspurgte muslimer (23 %) er utrygge ved at have lesbiske, bøsser eller biseksuelle personer som naboer og én ud af tre (30 %) med at have transpersoner eller transseksuelle som naboer.
- Generelt har kvindelige adspurgte muslimer en tendens til at være lidt mere åbne end mandlige adspurgte muslimer og viser højere gennemsnitlige niveauer i forhold til at være tryk ved naboer med forskellige religiøse, etniske eller andre baggrunde, især LGBT-personer.
- EU-MIDIS II-undersøgelsens resultater peger på adspurgte muslimers åbne holdning til andre religioner, idet næsten hver anden (48 %) angiver, at de ville være »helt tryk« ved, at et familiemedlem giftede sig med en ikkemuslimsk person.
- Færre adspurgte muslimer udtrykte, at de var utrygge ved, at en person fra deres familie bliver gift med en person med en anden religion (17 %), end den almene befolkning gjorde i Eurobarometer 2015; 30 % af sidstnævnte siger, at de ville være utrygge ved, at deres søn eller datter havde et »kærlighedsforhold« til en muslimsk person.
- Ni ud af ti adspurgte muslimer har venner med en anden religiøs baggrund.

Dette afsnit ser på spørgsmål vedrørende indvandreres og efterkommere af indvandreres deltagelse i samfundet med særligt fokus på statsborgerskab, tilhørsforhold og tillid til institutioner – ofte drøftet i relation til en vellykket integration af indvandrere i de europæiske samfund. Det er vigtigt at understrege, at følelsen af at høre til er multidimensional, ikke stabil, og afhænger af indvandrernes miljøer. Sådanne følelser påvirkes især af oplevelser med forskelsbehandling og viktimering såvel som af den offentlige diskurs, medierne og politik.

I dette afsnit undersøges, hvordan muslimers oplevelser med forskelsbehandling og viktimering påvirker deres niveau af tilknytning til det samfund, de lever i, og deres tillid til institutionerne. Lave niveauer af forskelsbehandling og viktimering ses som et centralt resultat af vellykket samfundsmæssig integration for alle medlemmer. Zaragozaindikatorerne for integration af indvandrere¹⁵ – vedtaget af EU's medlemsstater i 2010 for at overvåge integrationen – understreger betydningen af beskæftigelse, uddannelse og social integration. Ud over disse centrale elementer, som overvåges i mange EU-medlemsstater¹⁶, fokuserer de tematiske politikområder »indbydende samfund« og »aktivt medborgerskab« på aktiv politisk deltagelse, tillid til offentlige institutioner og tilhørsforhold, der skal overvåges sammen med oplevelser med forskelsbehandling¹⁷.

2.1.1. Statsborgerskab blandt muslimske indvandrere og efterkommere af indvandrere

Mere end halvdelen af muslimerne i denne rapport er borgere i deres opholdsland og har derfor de samme politiske rettigheder som statsborgere i deres land og i EU. Antallet af statsborgere er meget højere blandt efterkommere af indvandrere (»anden generation«), idet 86 % har statsborgerskab i undersøgelseslandet – sammenlignet med 38 % af førstegenerationsindvandrere. I de fleste undersøgelseslande har lidt flere muslimske kvinder statsborgerskab i landet end muslimske mænd (56 % mod 50 %).

Omkring 77 % af de nationale statsborgere i anden generation opnåede deres statsborgerskab ved fødslen; de resterende 23 % opnåede det senere ved indfødsret. Blandt førstegenerationsindvandrere opnåede 10 % statsborgerskab i opholdslandet ved fødslen¹⁸; de resterende 90 % opnåede primært statsborgerskab

gennem indfødsretsprocedurerne i den nationale lovgivning. De fleste af de muslimske indvandrere, der opnåede statsborgerskab gennem indfødsret, opnåede statsborgerskab i de seneste ti år siden 2006 (36 %) eller mellem 1996 og 2005 (35 %).

I alt 0,4 % af muslimerne i denne rapport angiver, at de er statsløse (1 % af dem uden statsborgerskab i undersøgelseslandet). Andelen af statsløse personer er bemærkelsesværdig blandt muslimske indvandrere fra Afrika syd for Sahara på Malta med 55 % – men også blandt muslimer fra Afrika syd for Sahara i Finland og Sverige, hvor ca. én ud af ti (10 %) angiver, at de er statsløse¹⁹.

Opholdstilladelse for muslimske indvandrere

Blandt muslimske indvandrere, der er udenlandske statsborgere, angiver omkring 5 %, at de ikke behøver en opholdstilladelse til undersøgelseslandet, fordi de er EU-borgere. Af alle adspurgte muslimer uden indfødsret er 2 % i gang med at forny deres opholdstilladelse, og 87 % har en gyldig opholdstilladelse. Men blandt de muslimer, som har en gyldig opholdstilladelse, er det kun omkring 45 %, som har en med ubegrænset gyldighed. Af dem, der har en opholdstilladelse med begrænset gyldighed, har en ca. lige så stor andel en tilladelse, der gælder i over fem år eller i mindre end et år, henholdsvis omkring 37 % og 38 %. De resterende 25 % af de adspurgte muslimer med opholdstilladelse har en tilladelse, der er gyldig mellem et og fem år. På tidspunktet for interviewet anførte 5 % af de adspurgte muslimer med udenlandsk eller intet statsborgerskab, at de ikke har en opholdstilladelse eller ikke vidste, om de har en opholdstilladelse.

Alt i alt har de fleste af de muslimer, der er omfattet af denne rapport, en sikker opholdsstatus, enten ved at have statsborgerskab i opholdslandet, statsborgerskab i et andet EU-land eller ved at have en opholdstilladelse, der er ubegrænset eller gyldig i mere end fem år. Men næsten 15 % af alle adspurgte muslimer har enten en opholdstilladelse, der er gældende i mindre end fem år, eller har slet ikke en opholdstilladelse. Konkret har 13 % en opholdstilladelse med begrænset gyldighed, og 2 % har ikke nogen opholdstilladelse. Andelen af adspurgte uden eller med midlertidigt begrænset opholdstilladelse er særlig høj i Malta, Spanien, Grækenland, Cypern og Italien (Figur 1). Der findes en højere andel af adspurgte uden opholdstilladelse i Grækenland (12 %), Malta (8 %), Sverige (6 %), Italien (5 %) og Spanien (4 %). Opholdstilladelse er stærkt relateret til længden af opholdet i et land. Adspurgte indvandrere med begrænset eller ingen opholdstilladelse opholder sig i gennemsnit i landet i meget kortere perioder.

¹⁵ Europarådet (2010).

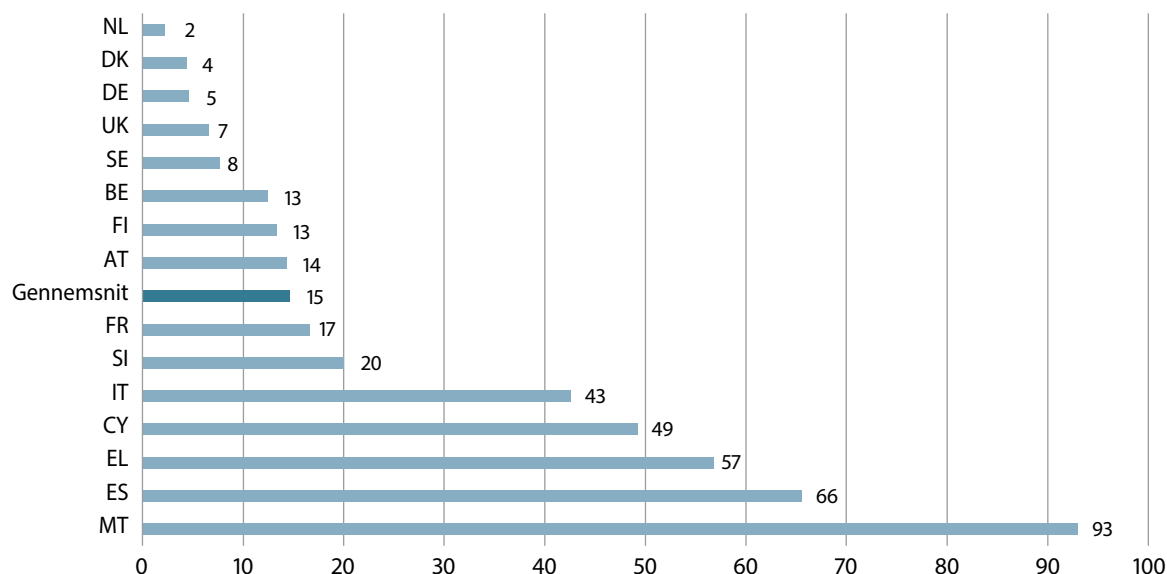
¹⁶ FRA (2017b).

¹⁷ Huddlestone, T.; Niessen, J. og Tjaden, J.D. (2013).

¹⁸ Førstegenerationsindvandrere, der har haft statsborgerskab i destinationslandet siden fødslen, findes hovedsageligt i Det Forenede Kongerige og Frankrig. Dette var enten, fordi den ene eller begge forældre var britiske eller franske statsborgere, eller fordi det var muligt på grund af statsborgerskabsregler med hensyn til det relevante lands tidligere kolonier eller territorier.

¹⁹ Et lavt antal adspurgte i denne statistik gør det ikke muligt at foretage en nøjagtig vurdering.

Figur 1: Muslimer med en opholdstilladelse, der er gyldig i mindre end fem år, eller uden opholdstilladelse, efter EU-medlemsstat (%) ^(a), ^(b)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 7 947); vægtede resultater.

^(b) Sammensat indikator baseret på spørgsmål om, hvorvidt de adspurgte i øjeblikket har en opholdstilladelse, og opholdstilladelsens gyldighedsperiode.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Opholdstilladelse og adgang til statsborgerskab er vigtige for indvandrere og efterkommere af indvandrere af en række forskellige årsager, herunder meget pragmatiske og instrumentelle betragtninger. Men de er også vigtige for enkeltpersoners aktive politiske deltagelse og ikke mindst for deres følelsesmæssige tilknytning og følelse af tilhørsforhold til det land, de lever i. Tidligere undersøgelser om indfødsret viser, at de vigtigste årsager til, at indvandrere og deres efterkommere søger indfødsret, omfatter adgang til rettigheder, opholdssikkerhed, færre problemer, når man rejser, anerkendelse som et fuldgældigt medlem af samfundet, mere ligelig behandling, mindre bureaukrati i procedurer og bedre muligheder på arbejdsmarkedet. Ud af alle adspurgte muslimer uden statsborgerskab i deres opholdsland har hver femte (20 %) tidligere ansøgt om statsborgerskab, mens halvdelen stadig afventer en beslutning. Flertallet af de ansøgere, hvis tidligere ansøgninger blev afvist, eller som trak dem tilbage, ønsker stadig at få statsborgerskab i fremtiden.

Mere end en tredjedel og op mod halvdelen af de adspurgte muslimer uden statsborgerskab, der oplevede en form for forskelsbehandling i forskellige situationer, som der blev spurgt til i undersøgelsen, mener, at statsborgerskab var den vigtigste årsag til, at de oplevede forskelsbehandling. Dette gælder navnlig inden for uddannelse, i kontakten med barnets skole og ved boligsøgning, men også på arbejdsmarkedet ved jobsøgning og i sundhedsvæsenet. Men ikke alle former for forskelsbehandling opfattet af adspurgte uden

statsborgerskab er nødvendigvis ulovlige, eftersom der ofte er retligt definerede forskelle for tredjelandstatsborgere. I nogle lande kan tredjelandstatsborgere f.eks. ikke være medlemmer af politiske partier, eller de oplever begrænset adgang til beskæftigelse. Generelt opfatter de adspurgte statsborgerskab som værende en vigtig markør for forskelsbehandling.

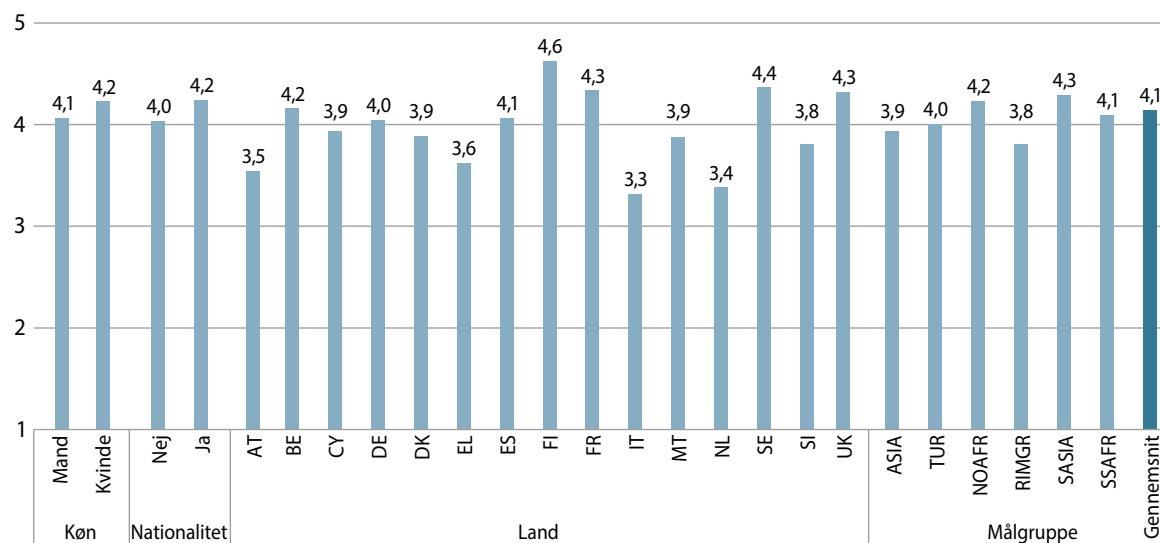
2.1.2. Følelse af at høre til i landet, tilknytning og social afstand

Muslimer føler sig stærkt knyttet til deres opholdsland

I EU-MIDIS II blev de adspurgte spurgt om deres følelser med hensyn til tilknytning til deres nabolag, deres landsby eller by, deres land eller region, deres opholdsland og Den Europæiske Union. De fleste af de adspurgte muslimer føler sig stærkt knyttet til alle disse. De føler sig stærkest knyttet til deres opholdsland og mindst til Den Europæiske Union. På en 5-pointskala – hvor 1 betyder »slet ikke knyttet« og 5 »meget stærkt knyttet« – er det gennemsnitlige niveau for tilknytning til opholdslandet 4,1 (Figur 2).

Omkring 76 % af de adspurgte muslimer valgte en værdi på 4 eller 5, der viser en tendens til at føle sig stærkt knyttet. Kun omkring 2 % nævner, at de ikke føler sig knyttet til deres opholdsland; procentdelen af personer, der gør dette, varierer i de 15 EU-medlemsstater og spænder fra under 1 % i Finland til 8 % i Nederlandene.

Figur 2: Følelse af tilknytning til opholdsland, efter køn, statsborgerskab, EU-medlemsstat og målgruppe (gennemsnitlig værdi på 5-pointskala) ^(a), ^(b), ^(c)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer med gyldige svar (n = 10 489); vægtede resultater.

^(b) Spørgsmål: »På en skala fra 1 til 5, hvor 1 er lig med »slet ikke knyttet«, og 5 er »meget stærkt knyttet«, i hvilket omfang føler du dig så knyttet til [LAND]?«

^(c) Akronymmer for målgrupper henviser til indvandrere fra [land/region] og deres efterkommere: TUR = Tyrkiet, SSAFR = Afrika syd for Sahara, NOAFR = Nordafrika, SASIA = Sydasiens, ASIA = Asien, RIMGR = nye indvandrere fra ikke-EU-lande.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Følelsen af tilknytning er noget højere blandt adspurgte muslimer, der har statsborgerskab i undersøgelseslandet. Tilknytningen er størst blandt adspurgte muslimer i Finland (4,6), Sverige (4,4), Det Forenede Kongerige (4,3), Frankrig (4,3) og Belgien (4,2) og lavest i Italien (3,3), Nederlandene (3,4), Østrig (3,5) og Grækenland (3,6). Blandt de forskellige målgrupper viser muslimer, som er nye indvandrere (dækket i Slovenien), og muslimske indvandrere fra asiatiske lande (dækket i Cypern) den laveste gennemsnitlige tilknytning til deres opholdsland (Figur 2).

Den overordnede følelse af tilknytning til undersøgelseslandet synes at være lidt højere blandt efterkommere af indvandrere – men ikke i Frankrig eller Nederlandene, hvor andengenerationsindvandrere føler sig lidt mindre stærkt knyttet end førstegenerationsindvandrere.

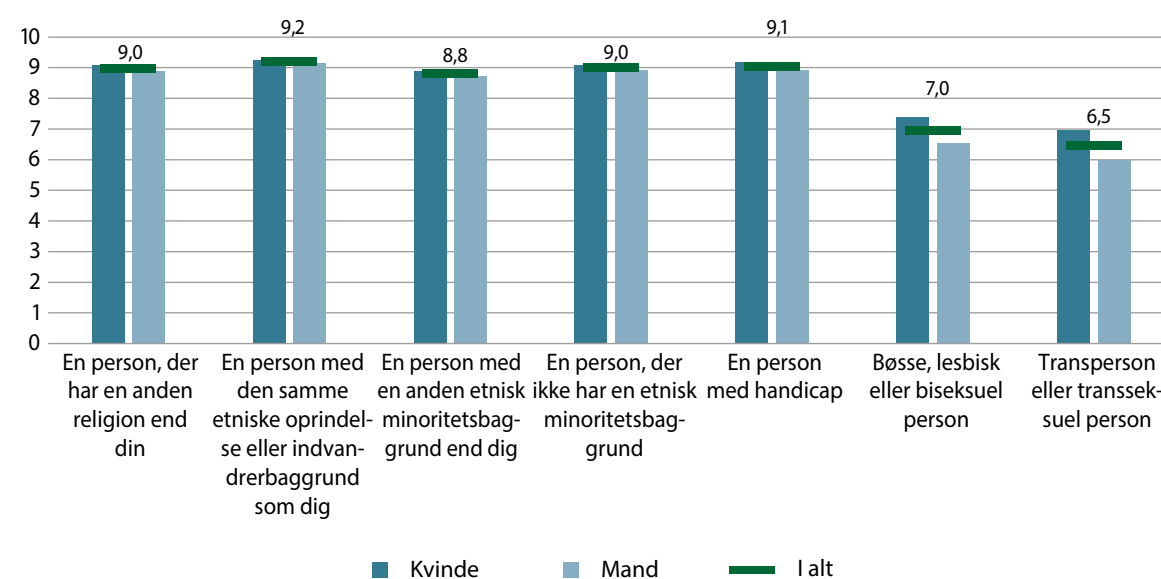
Mange muslimer har en åben holdning til de fleste andre grupper

De adspurgte muslimer er ikke specielt adskilte i den forstand, at de har venner med forskellige baggrunde. Fire ud af fem adspurgte muslimer har venner med anden etnisk minoritetsbaggrund (79 %) og fra befolkningsflertallet (84 %). Næsten ni ud af ti har venner med en anden religion (88 %) – det vil sige ikkemuslimske venner. Dem med venner fra forskellige religiøse

baggrunde har tendens til at føle sig lidt mere knyttet til deres opholdsland.

De adspurgte muslimer i EU-MIDIS II er generelt åbne over for andre grupper af mennesker i forhold til at være trygge ved at have naboer af en anden religion, den samme eller en anden etnisk oprindelse eller personer med handicap (Figur 3). Graden af accept er imidlertid lavere, når det gælder lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner eller transseksuelle personer. De adspurgte blev bedt om at angive, hvor trygge de ville føle sig ved at have forskellige grupper af mennesker som naboer på en skala fra 0 til 10. Der er en meget stærk accept af folk med en anden religion, den samme etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, mennesker med en anden eller ingen etnisk minoritetsbaggrund og handicappede – med gennemsnitlige værdier på 8,8 vedrørende personer med en anden etnisk mindretalsbaggrund og 9,0 vedrørende personer med en anden religion. Omkring 92 % har tendens til at føle sig trygge ved at have naboer med en anden religiøs baggrund, hvilket betyder, at de har valgt en værdi på seks eller højere; kun 2 % har tendens til at føle sig utrygge med værdier mellem 0 og 4. De resterende adspurgte er neutrale.

De gennemsnitlige værdier – på en skala fra 0 til 10 – med hensyn til at føle sig tryk ved bøsser, lesbiske eller

Figur 3: Graden af accept af naboer med forskellige baggrunde (på en skala fra 0 til 10) ^(a), ^(b)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater.

^(b) Spørgsmål: »[P]å en skala fra 0 til 10, fortæl hvordan du ville have det med at have en person fra en af følgende grupper som din nabo? 0 betyder, at du ville føle sig »helt utryg«, og 10 betyder, at du ville føle dig »helt tryg«.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

biseksuelle personer og transpersoner og transseksuelle personer er forholdsvis lav: henholdsvis 7 og 6,5. Af alle muslimer er 23 % utrygge ved at have lesbiske, bøsser eller biseksuelle personer som naboer og 30 % ved at have transpersoner eller transseksuelle personer som naboer. I gennemsnit anfører 16 % af den almene befolkning, at de ikke ville bryde sig om at have »homoseksuelle som deres naboer«, fra 5 % i Spanien til 40 % i Cypern ²⁰. Kvinder er generelt lidt mere trygge ved at have forskellige grupper som naboer – særligt lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner eller transseksuelle personer – med en forskel på ca. 1 point (Figur 3).

Det er vigtigt at fremhæve, at der er en lav accept af muslimer i den almene befolkning (Figur 4). Baseret på data indsamlet fra European Values Study i 2008 er der i gennemsnit i de 15 lande, der indgår i denne rapport, én ud af fem personer, der ikke kan lide at have muslimer som deres naboer. Særligt stærke negative holdninger til muslimer kan findes i Cypern (36 %), Østrig (31 %), Malta (31 %) og Slovenien (29 %). Forholdsvis mindre negative synspunkter og større accept kan findes i Frankrig (7 %) – selv om det skal bemærkes, at holdningerne kan have ændret sig siden 2008.

De nyere Eurobarometer 2015-resultater bekræfter, at der er antimuslimske følelser i spil i Den Europæiske

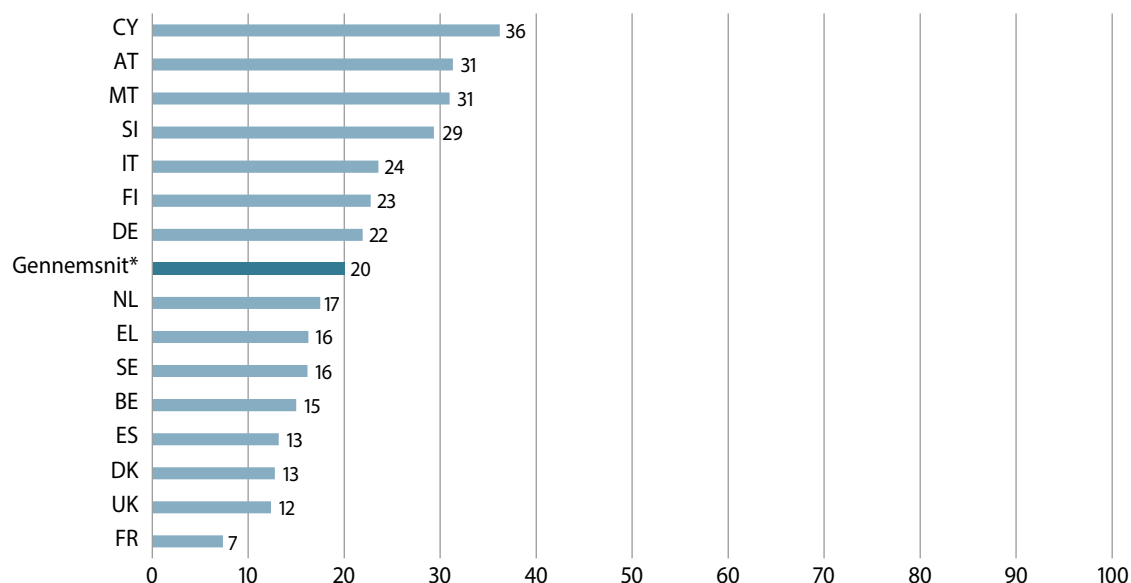
Union. Resultaterne viser, at i hele EU-28 vil 71 % af den almene befolkning føle sig trygge eller ligeglade, hvis en af deres kolleger var en muslimsk person. Denne andel er lavere sammenlignet med andre grupper, såsom buddhistiske personer (81 %), jødiske personer (84 %), ateistiske personer (87 %) eller kristne personer (94 %). Den stærkeste negative stemning i retning af at have en muslim til kollega er fundet i Tjekkiet: Kun 27% ville føle sig trygge eller ligeglade. Det højeste acceptniveau på 89 % kan findes i Sverige.

Når man ser på den almene befolknings tryghed med hensyn til intime relationer med andre, viste Eurobarometer 2015, at én ud af tre (30 %) ville føle sig utryg, hvis deres søn eller datter havde et »kærlighedsforhold« til en muslim ²¹. Et tilsvarende spørgsmål i EU-MIDIS II viser, at 17 % af de adspurgte muslimer ville føle sig utrygge, hvis et af deres familiemedlemmer gifter sig med en person, der har en anden religion. Den største andel af adspurgte muslimer, der føler sig »helt utryg« ved at gifte sig med folk med en anden religion, er i Nederlandene (33 %) og Danmark (25 %). Samlet set viser undersøgelsens resultater, at næsten hver anden adspurgte muslim (48 %) føler sig »helt tryg« ved, at et familiemedlem gifter sig med en ikkemuslimsk person.

²⁰ FRA's beregninger baseret på European Values Study (EVS) (2016). Resultaterne er ikke direkte sammenlignelige på grund af brugen af forskellige svar i EU-MIDIS II.

²¹ Europa-Kommissionen (2015b).

Figur 4: Personer fra den almene befolkning i EU, der »ikke kan lide« at have muslimer som naboer, European Values Study (%) ^(a), ^(b)

Noter: ^(a) N = 21 038.

^(b) Spørgsmål: »På denne liste ser du forskellige grupper af mennesker. Hvilke af disse ønsker du ikke at have som naboer? Muslimer.« Procenterne angiver andelen af personer, der nævner muslimer.

(*) Gennemsnittet er det uvægtede gennemsnit, som ikke tager højde for landenes samlede befolkning; alle lande vægtes lige.

Kilde: European Values Study, 2008 (EVS (2016): European Values Study 2008: Integrated Dataset (EVS 2008); GESIS Data Archive, Köln; ZA4800 Datafil Version 4.0.0).

2.1.3. Tillid til offentlige institutioner

Forskning har vist, at tilliden til offentlige institutioner blandt første- og andengenerationsindvandrere er påvirket af flere faktorer, herunder kvaliteten og ydeevnen i institutioner i oprindelseslandet, kvaliteten og ydeevnen i institutioner i opholdslandet, individuel socialisering og graden af involvering og forventninger. I betragtning af de mange aspekter, der påvirker tilliden til institutionerne, er det ikke let at fortolke det generelle niveau af tillid hos indvandrere og efterkommere af indvandrere. Ikke desto mindre er tillid en vigtig indikator for en vellykket integration, idet den viser tilliden til de vigtigste offentlige institutioner i et demokratisk samfund.

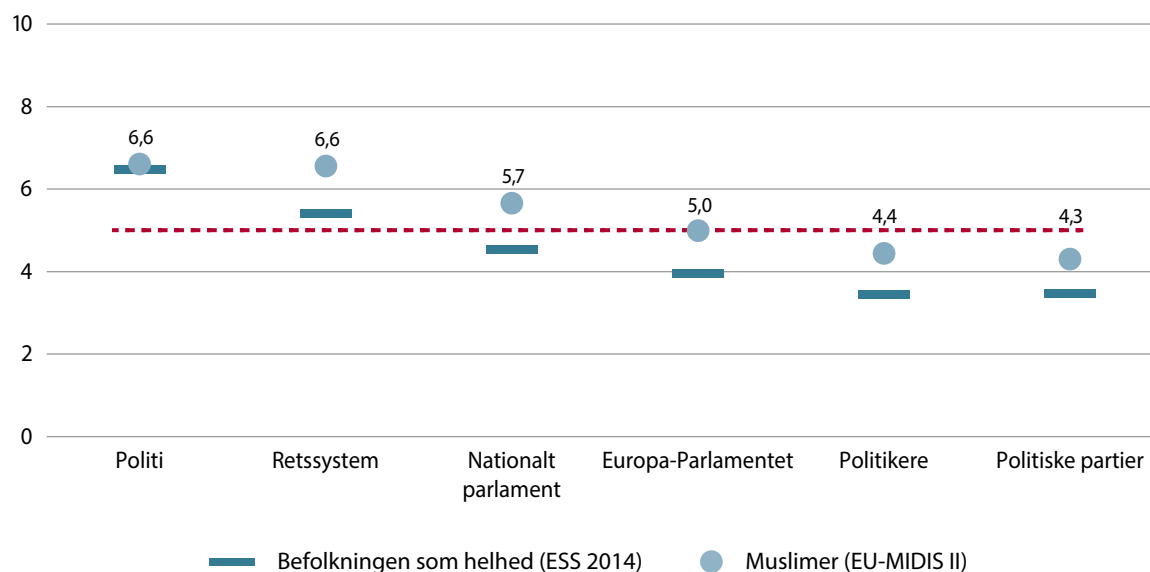
I gennemsnit synes de adspurgte muslimer at have mest tillid til politiet og landets retssystem efterfulgt af tillid til det nationale parlament. De er generelt neutrale over for Europa-Parlamentet og har tendens til at have mistillid til politikere og politiske partier på nationalt plan.

De gennemsnitlige værdier på en skala fra 0 til 10 – hvor 0 betyder »ingen tillid overhovedet« og 10 betyder »fuld tillid« – er vist i Figur 5. Det gennemsnitlige niveau af tillid til institutioner er næsten nøjagtigt det samme i den almene befolkning og hos de adspurgte muslimer, som er omfattet af denne rapport – men for det meste lavere for den almene befolkning, med undtagelse af tillid til politiet, som ligger på omkring det samme niveau. Figur 5 viser det gennemsnitlige niveau af tillid blandt adspurgte muslimer og den almene befolkning for 11 EU-medlemsstater. Blandt de adspurgte muslimer spænder tilliden på en 10-pointskala fra 4,3 for politiske partier til 6,6 for retssystemet og politiet ²². For den almene befolkning spænder disse værdier fra 3,4 og 3,5 for henholdsvis politikere og politiske partier til 5,4 for retssystemet og 6,5 for politiet ²³. Det betyder, at muslimske første- og andengenerationsindvandrere i gennemsnit har større tillid til retssystemet og politiske institutioner end den almene befolkning.

²² De 11 medlemsstater skulle vælges, fordi disse oplysninger var utilgængelige for fire lande i ESS.

²³ FRA's beregninger baseret på ESS-runde 7 (2014).

Figur 5: Tillid til institutioner blandt muslimer i 11 EU-medlemsstater, efter institutionstype (gennemsnit på skala fra 0 til 10) ^(a), ^(b)

Noter: ^(a) EU-MIDIS II (11 medlemsstater), n = 8 333; ESS 2014 (11 medlemsstater), n = 21 238. De 11 EU-medlemsstater omfatter AT, BE, DE, DK, ES, FI, FR, NL, SE, SI og UK. De resterende fire lande – CY, EL, IT og MT – indgår ikke i oversigten for bedre sammenligning med ESS-data, da ESS ikke omfattede disse lande i 2014-bølgen. Resultaterne, herunder alle 15 lande omfattet i denne rapport, giver samme resultat med mindre forskelle på ikke mere end 0,1 for den gennemsnitlige værdi rapporteret ovenfor.

^(b) Spørgsmål: »Fortæl på en skala fra 0-10, hvor stor tillid du personligt har til de institutioner i [LAND], som jeg læser højt. 0 betyder, at du slet ikke har tillid til en institution, og 10 betyder, at du har fuld tillid.«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016 og European Social Survey, 2014 (ESS-runde 7).

Niveauet af tillid til retssystemet er højere blandt muslimer end den almene befolkning i de fleste lande – men ikke i Danmark og Nederlandene, hvor tilliden blandt første- og andengenerationsindvandrere er noget lavere end landsgennemsnittet i European Social Survey. Anden generation viser et lavere niveau af tillid til retssystemet end første generation i flere lande, men ikke alle lande i undersøgelsen. Forskellen

mellem første- og andengenerationsmuslimer er størst i Frankrig, hvor førstegenerationsindvandrere viser et højere niveau af tillid til retssystemet end den almene befolkning, og andengenerationsmuslimer viser et lidt lavere niveau af tillid end den almene befolkning. Disse mønstre er endnu mere udtalte, når det handler om tillid til politiet. Det sidste afsnit i denne rapport vil se nærmere på, hvad der påvirker niveauet af tillid.

2.2. Forskelsbehandling og bevidsthed om rettigheder

VIGTIGSTE RESULTATER

- I de fem år forud for EU-MIDIS II følte fire ud af ti adspurgte muslimer (39 %) sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund – herunder hudfarve, etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund og religion eller religiøs overbevisning – på et eller flere områder af deres hverdag. Én ud af fire (25 %) oplevede dette i de 12 måneder forud for undersøgelsen.
- Omkring 17 % af de adspurgte muslimer angiver, at de har følt sig udsat for forskelsbehandling på grund af religion eller religiøs overbevisning i de fem år forud for undersøgelsen sammenlignet med 10 % i EU-MIDIS I i 2008. Helt konkret følte 19 % af muslimske kvinder og 16 % af mændene i EU-MIDIS II sig udsat for forskelsbehandling af denne grund.
- Adspurgte muslimer fra anden generation føler sig oftere udsat for forskelsbehandling på grund af religion eller tro, etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund og alder end adspurgte muslimer fra første generation (religion: 22 % blandt anden generation mod 15 % af første generation, etnisk oprindelse: 30 % mod 25 %, alder: henholdsvis 9 % mod 5 %).
- Som i EU-MIDIS I rapporterer adspurgte fra Nordafrika og Afrika syd for Sahara blandt de adspurgte muslimske grupper det højeste niveau af forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund – både i de fem år forud for undersøgelsen (henholdsvis 46 % og 45 %) og i de 12 måneder forud for undersøgelsen (30 % og 28 %).
- Der kan ses betydelige forskelle i oplevelser med forskelsbehandling mellem muslimske kvinder og mænd blandt adspurgte fra visse lande og regioner, som bor i bestemte EU-medlemsstater.
- Beklædning er primært relevant for muslimske kvinder med hensyn til forskelsbehandling på arbejdsmarkedet og inden for sundhedspleje. 35 % af muslimske kvinder – sammenlignet med 4 % af mændene – nævner f.eks. deres beklædning som den vigtigste årsag til forskelsbehandling, når de søger arbejde, mens 22 % nævner dette som en udløser af forskelsbehandling på arbejdspladsen.
- Adspurgte muslimer, der følte sig udsat for forskelsbehandling, rapporterede, at dette i gennemsnit skete mindst fem gange om året, hvilket viser, at forskelsbehandling er en tilbagevendende oplevelse.
- Ligesom resultaterne af EU-MIDIS I, ifølge hvilke 79 % af de adspurgte muslimer ikke anmelder deres oplevelser med forskelsbehandling, anmeldte de fleste adspurgte muslimer i EU-MIDIS II ikke sådanne hændelser til nogen myndighed. I gennemsnit anmeldte kun 12 % af de adspurgte, der følte sig udsat for forskelsbehandling, hændelsen. Kvinder anmelder oftere sådanne hændelser (15 %) end mænd (10 %).
- Mindretallet af adspurgte, der anmeldte hændelser med forskelsbehandling, kontaktede for det meste deres arbejdsgiver (39 %) efterfulgt af politiet (17 %) og fagbevægelsen (16 %), da mange af disse hændelser var relateret til arbejde. Kun 4 % af alle adspurgte muslimer, der anmeldte en hændelse, indgav en klage eller anmeldte hændelsen til et ligestillingsorgan, hvilket kunne forklares ved den meget lave bevidsthed om disse organers eksistens.
- I gennemsnit tror 17 % af de adspurgte muslimer ikke, at der findes lovgivning, der forbyder forskelsbehandling, og 14 % ved ikke, om der findes en sådan lovgivning. Det betyder, at en ud af tre ikke ved, at de har, og kan kræve, en juridisk ret til ikkeforskelsbehandling. Desuden – og i tråd med resultaterne af EU-MIDIS I – er størstedelen af de adspurgte (72 %) ikke bekendt med nogen organisation, der tilbyder støtte eller rådgivning til ofre for forskelsbehandling. De fleste (65 %) kunne ikke genkende nogen af ligestillingsorganerne i deres land.

Direktivet om racelighed giver omfattende beskyttelse mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, og direktivet om ligebehandling på beskæftigelsesområdet giver mere begrænset beskyttelse på grund af religion eller tro. Ikke desto mindre viser resultaterne, at i de EU-lande, som er omfattet af denne undersøgelse, oplever muslimer med anden etnisk oprindelse og indvandrerbaggrund fortsat

forskelsbehandling i en række situationer, og at mange ikke kender deres rettigheder og ikke ved, hvor de skal henvende sig, når de ikke behandles lige.

Mange oplever også forskelsbehandling af mere end én grund, såkaldt multipel eller intersektionel forskelsbehandling²⁴.

²⁴ Yderligere oplysninger om multipel forskelsbehandling findes i kapitel 2 i FRA (2017a).

2.2.1. Generel forskelsbehandling

On terminology

Måling af forskelsbehandling i EU-MIDIS II

I undersøgelsen blev de adspurgte spurgt, om de følte sig udsat for forskelsbehandling af en eller flere grunde – hudfarve, etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund, religion eller religiøs overbevisning, køn, alder, handicap, seksuel orientering og »andre« grunde – i forskellige områder og aktiviteter:

- ved jobsøgning
- på arbejdspladsen
- under uddannelse eller ved kontakt med børns skolepersonale
- adgang til sundhedsydelser
- boliger
- ved brug af offentlige eller private tjenester (såsom offentlig transport, administrative kontorer, adgang til natklubber, restauranter eller hoteller, og når man er i eller går ind i en butik).

Forskelsbehandlingen blev beregnet for både de 12 måneder forud for undersøgelsen og de fem år forud for undersøgelsen.

De adspurgte, der angav, at de har oplevet forskelsbehandling på grund af mindst én af tre specifikke årsager – nemlig hudfarve, etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund og religion eller religiøs overbevisning – blev bedt om yderligere oplysninger om hændelsen med anvendelse af den generiske betegnelse »etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund«. Resultater baseret på oplysninger i disse efterfølgende spørgsmål kan derfor ikke opdeles yderligere i forhold til de tre individuelle årsager.

Desuden blev de adspurgte spurgt om, hvorvidt de inden for de seneste fem år har oplevet en række situationer med forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund på arbejdet, i adgangen til boliger, og når de er i kontakt med skolens personale som forældre eller værge.

Forskelsbehandling på grund af forskellige årsager

Som i EU-MIDIS I blev de adspurgte i denne undersøgelse spurgt om deres oplevelser med forskelsbehandling i løbet af de seneste fem år på fire områder af livet – jobsøgning, på arbejdspladsen, i adgangen til boliger og ved kontakt med skolemyndigheder (som forældre eller værge)²⁵. De adspurgte kunne angive op til otte forskellige årsager til diskriminering.

²⁵ Der blev også spurgt om flere årsager inden for sundhed, men på grund af en rutinefejl kan dette område ikke indgå i analysen. Resultaterne for dette område betragtes for den samlede forskelsbehandling i 12 måneders på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund. Der var flere årsager, som der ikke blev spurgt om inden for kategorien »andre offentlige eller private tjenester«, som omfatter uddannelse, offentlig transport, offentlig administration, restaurant eller bar og butik.

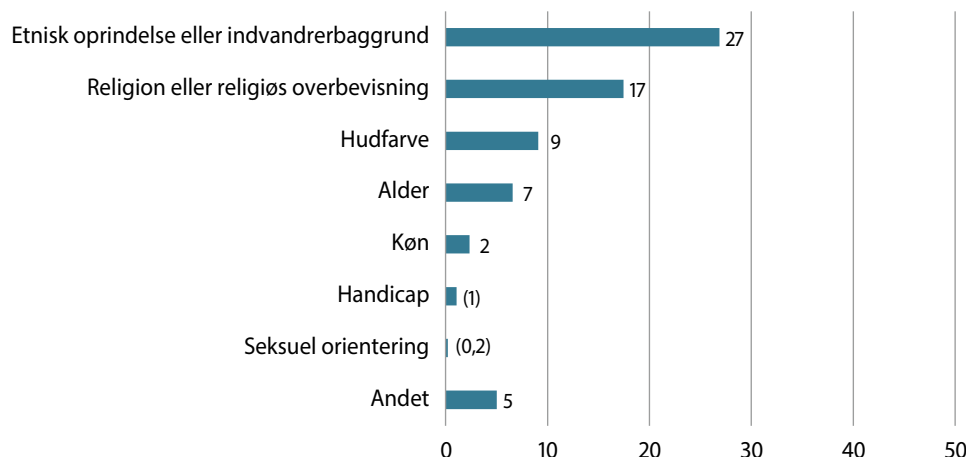
I EU-MIDIS I angav 10 % af muslimerne, at de havde følt sig udsat for forskelsbehandling på grund af religion i løbet af de fem år forud for undersøgelsen. Derimod anmeldte 17 % af de adspurgte i EU-MIDIS II, at de oplever religiøs forskelsbehandling. I gennemsnit 27 % af alle adspurgte muslimer nævner, at de oplever forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund efterfulgt af religion eller religiøs overbevisning (17 %), hudfarve (9 %), alder (7 %) og køn (2 %) (Figur 6). Flere muslimske kvinder end mænd angiver, at de oplever forskelsbehandling på grund af køn (henholdsvis 4 % og 1 %). Med hensyn til andre grunde er der ingen væsentlige forskelle mellem mænds og kvinders oplevelser – bortset fra at flere muslimske mænd angiver at opleve forskelsbehandling på grund af hudfarve (11 % mod 7 %), og at flere muslimske kvinder nævner at have oplevet forskelsbehandling på grund af religion (19 % sammenlignet med 16 %).

Der er små, men bemærkelsesværdige forskelle mellem adspurgte fra første og anden generation i forhold til at føle sig udsat for forskelsbehandling på grund af religion eller religiøs overbevisning, etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund og alder. I gennemsnit nævner adspurgte muslimer fra anden generation oftere religion som årsag til forskelsbehandling end adspurgte fra første generation (22 % mod 15 %). Det samme gælder etnisk oprindelse (30 % mod 25 %) og alder (9 % mod 5 %). Men resultaterne varierer på tværs af forskellige lande/regioner og opholdslande²⁶.

Ser man på forskelsbehandling ud fra de adspurgtes oprindelseslande/-regioner (Figur 7), viser de samlede resultater, at det for alle andre grupper end muslimer fra Afrika syd for Sahara er etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund, der er den vigtigste årsag til forskelsbehandling efterfulgt af religion eller religiøs overbevisning. Muslimer fra Afrika syd for Sahara angiver, at de for det meste oplever forskelsbehandling på grund af hudfarve (29 %).

²⁶ Adspurgte muslimer fra anden generation er i gennemsnit yngre (flertallet: 16-44 år).

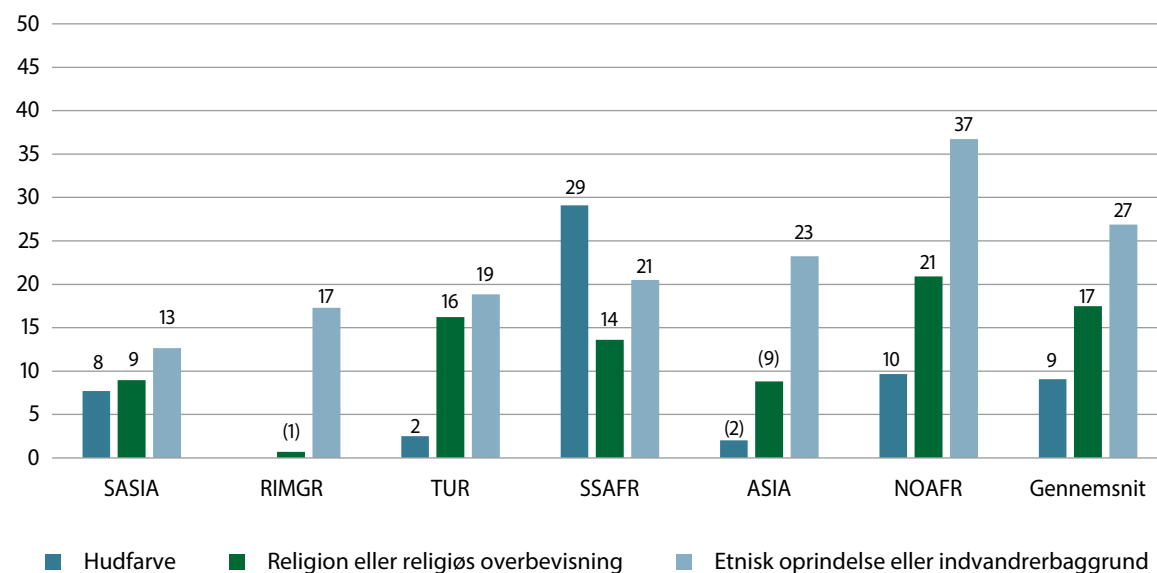
Figur 6: Årsager til forskelsbehandling oplevet i de sidste fem år på fire områder i hverdagen (%) ^(a), ^(b), ^(c)

- Noter:**
- ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer i risiko for forskelsbehandling på mindst ét af de fire områder af hverdagslivet, der blev spurgt om i undersøgelsen (»i de seneste fem år«: n=9 240); vægtede resultater.
 - ^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.
 - ^(c) Områder af hverdagen, som analyseres: jobsøgning, på arbejdspladsen, uddannelse (som forælder eller værge), bolig.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Figur 7: Forskelsbehandling på grund af tre konkrete årsager i de sidste fem år på fire områder af hverdagen, efter målgruppe (%) ^(a), ^(b), ^(c), ^(d)

- Noter:**
- ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer i risiko for forskelsbehandling på mindst ét af de fire områder af hverdagslivet, der blev spurgt om i undersøgelsen (»i de seneste fem år«: n=9 240); vægtede resultater fordelt efter »etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund«.
 - ^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.
 - ^(c) Områder af hverdagen, som analyseres: jobsøgning, på arbejdspladsen, uddannelse (som forælder eller værge), bolig.
 - ^(d) Akronymmer for målgrupper henviser til indvandrere fra [land/region] og deres efterkommere: TUR = Tyrkiet, SSAFR = Afrika syd for Sahara, NOAFR = Nordafrika, SASIA = Sydasiens, ASIA = Asien, RIMGR = nye indvandrere fra ikke-EU-lande.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Figur 8 ser på forskelsbehandling fra de adspurgtes opholdslands perspektiv. Det viser, at adspurgte muslimer i alle andre lande end Malta identificerer etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund som den vigtigste begrundelse for at opleve forskelsbehandling. På Malta angiver 32 % hudfarve som den væsentligste årsag til forskelsbehandling. Hudfarve nævnes også af 25 % af de adspurgte i Grækenland og af 21 % i Italien – hvilket er forventet, eftersom oprindelseslandene/-regionerne for de adspurgte i disse lande påvirker resultaterne. I Italien angiver 39 % af de adspurgte muslimer fra Afrika syd for Sahara f.eks. hudfarve som årsag til forskelsbehandling – næsten to gange mere end landsgennemsnittet baseret på svar fra muslimer fra tre forskellige oprindelseslande/-regioner. Derimod nævner muslimer i Nederlandene (30 %) og Italien (25 %) primært religion eller religiøs overbevisning som årsag.

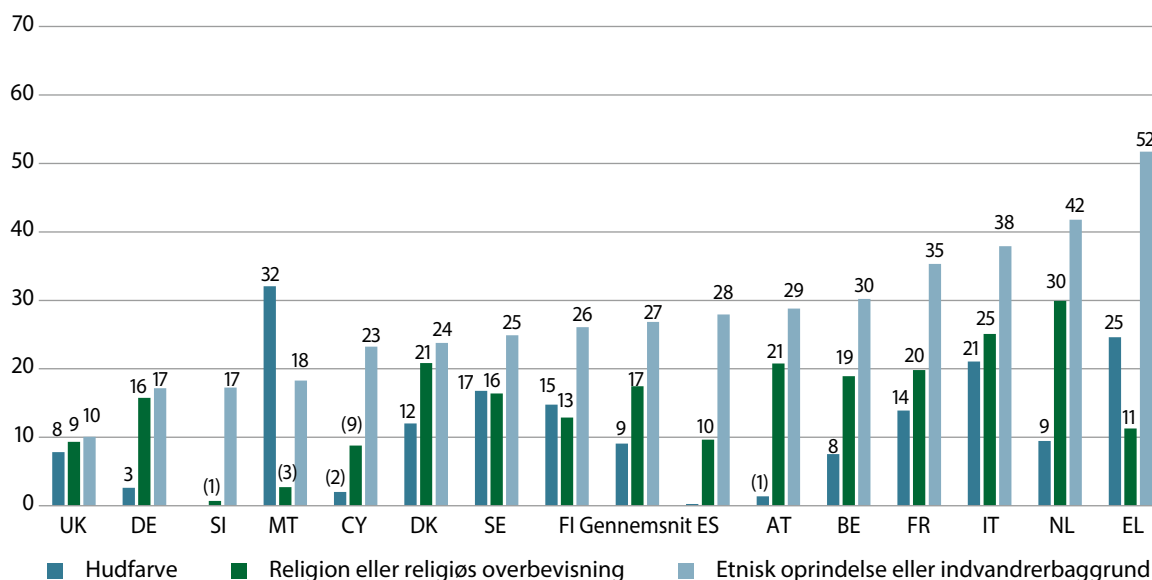
Blandt alle de adspurgte rapporterer adspurgte muslimer fra Nordafrika, der bor i Italien og Nederlandene, det højeste niveau af forskelsbehandling på grundlag af religion eller religiøs overbevisning i de fem år forud for undersøgelsen (31 % i begge lande). Dette efterfølges af 28 % af de adspurgte muslimer fra Tyrkiet i Nederlandene og 27 % af de adspurgte muslimer fra Afrika syd for Sahara i Danmark.

Resultaterne peger på en blanding af årsagerne religion og etnisk oprindelse, eftersom 70 % af alle adspurgte muslimer, der angiver religion som årsag til forskelsbehandling, også følte sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund. Derimod er det kun 46 % af alle adspurgte muslimer, der følte sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, som anførte, at de også oplevede forskelsbehandling på grund af religion – en konstatering, som kunne tyde på, at hovedparten af de adspurgte muslimer opfatter religion som en dimension eller et element af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund.

Sammenligning af tal for forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund

I dette afsnit sammenfattes yderligere resultater vedrørende de mest relevante årsager til forskelsbehandling af adspurgte muslimer i EU-MIDIS II – etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund. Som tidligere nævnt omfatter dette tre årsager: etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund, religion eller religiøs overbevisning og hudfarve. Undersøgelsen indsamlede mere detaljerede oplysninger om en sådan forskelsbehandling på op til ti områder af livet.

Figur 8: Forskelsbehandling på grund af tre konkrete årsager i de sidste fem år på fire områder i hverdagslivet, efter EU-medlemsstat (%) ^(a), ^(b), ^(c)

- Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer i risiko for forskelsbehandling på mindst ét af de fire områder i hverdagslivet, der blev spurgt om i undersøgelsen («i de seneste fem år»: n=9 240); vægtede resultater fordelt efter »etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund«.
- ^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.
- ^(c) Områder af hverdagen, som analyseres: jobsøgning, på arbejdspladsen, uddannelse (som forælder eller værge), bolig.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

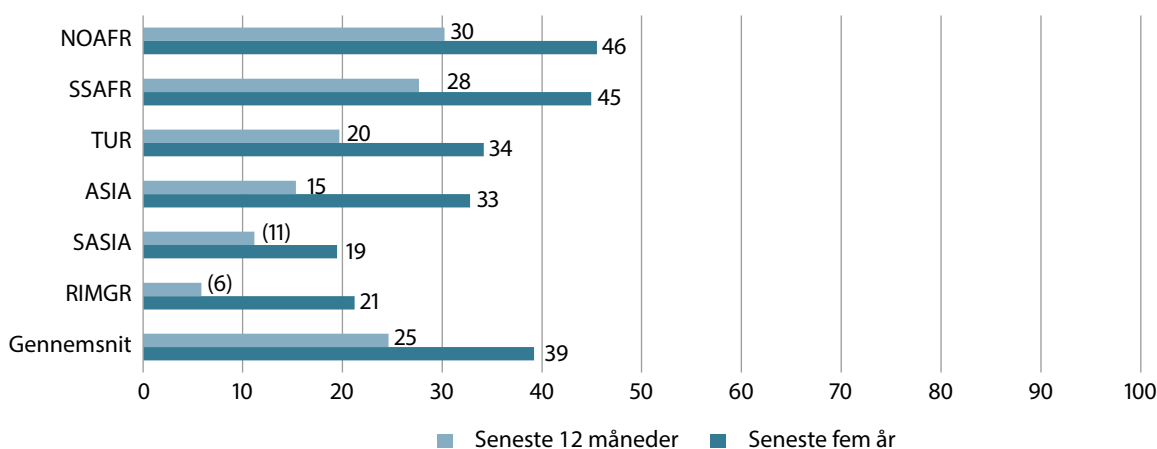
Den opfattede forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund er fortsat høj blandt muslimske indvandrere og deres efterkommere. Et kig på den generelle forskelsbehandling på op til ti områder af livet, som indgår i EU-MIDIS II, viser, at i gennemsnit 39 % af alle adspurgte muslimer følte sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de fem år forud for undersøgelsen; og 25 % gjorde det i de 12 måneder forud for undersøgelsen (Figur 9). I EU-MIDIS I anførte én ud af tre adspurgte muslimer (30 %), at de følte sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse (med hensyn til ni områder af livet).

Forskelsbehandling blandt målgrupperne

Som i EU-MIDIS I rapporterer muslimer fra Nordafrika og Afrika syd for Sahara det højeste niveau af forskelsbehandling for begge referenceperioder: både i de fem år forud for undersøgelsen (henholdsvis 46 % og 45 %) og i de 12 måneder forud for undersøgelsen (30 % og 28 %) (Figur 9)²⁷.

Der er dog markante forskelle mellem de samme målgrupper i forskellige lande (Figur 10). Adspurgte muslimer fra Nordafrika er f.eks. mere tilbøjelige til at føle sig udsat for forskelsbehandling i Nederlandene (49 %), Italien (33 %) og Frankrig (31 %) og mindst tilbøjelige i Spanien (20 %). Der er også betydelige forskelle mellem adspurgte muslimer fra forskellige lande/regioner, der bor i det samme EU-land, som kunne forklares med forskellige kendetegn – f.eks. hudfarve. Den mest markante forskel i løbet af de 12 måneder med hensyn til oplevet forskelsbehandling er observeret i Tyskland mellem muslimer fra Afrika syd for Sahara og fra Tyrkiet: 18 % af de adspurgte muslimer fra Tyrkiet følte sig udsat for forskelsbehandling inden for de foregående 12 måneder i modsætning til 50 % af dem fra Afrika syd for Sahara. I Nederlandene adskiller tallet for forskelsbehandling inden for de seneste 12 måneder på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund sig med 10 procentpoint mellem muslimer fra Tyrkiet og fra Nordafrika (henholdsvis 39 % og 49 %).

Figur 9: Den samlede forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de sidste fem år og foregående 12 måneder, efter undersøgelsesmålgruppe (%) ^(a), ^(b), ^(c), ^(d), ^(e)

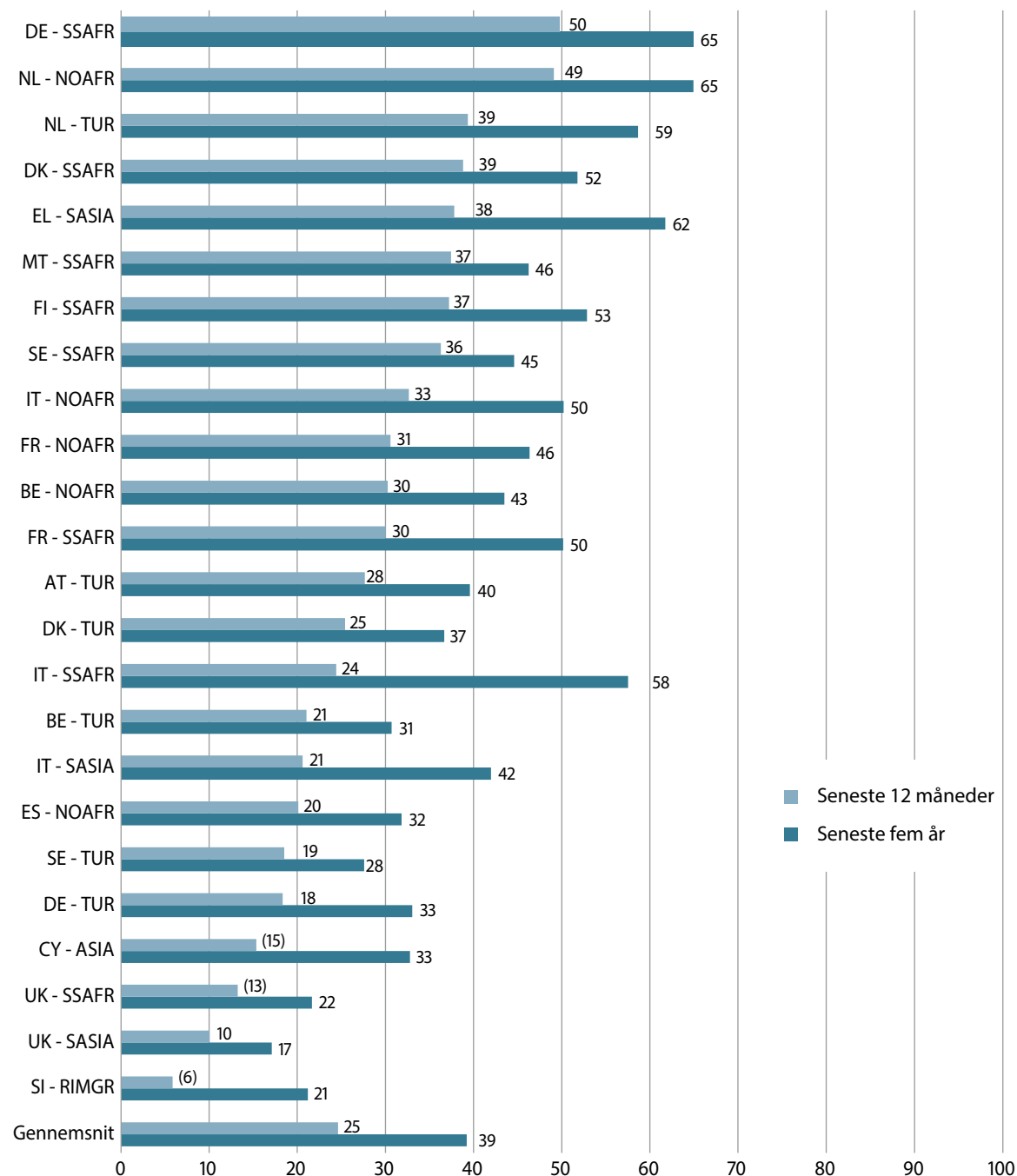

- Noter:
- ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer i risiko for forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund på mindst ét af de områder i hverdagslivet, der blev spurgt om i undersøgelsen (»seneste fem år«: n=10 467; »seneste 12 måneder«: n=10 498); vægtede resultater fordelt efter 12-måneders-periode.
 - ^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.
 - ^(c) Områder af hverdagslivet, der blev spurgt om i undersøgelsen: jobsøgning, på arbejdspladsen, i forbindelse med uddannelse (selv eller som forælder), sundhedspleje, bolig og andre offentlige eller private tjenester (offentlig forvaltning, restaurant eller bar, offentlig transport, butik).
 - ^(d) Der blev kun spurgt om oplevelser med forskelsbehandling i forbindelse med »adgang til sundhedspleje« for de seneste 12 måneder, hvilket forklarer de forskellige stikprøvestørrelser (n) for de to referenceperioder.
 - ^(e) Akronymet for målgrupper henviser til indvandrere fra [land/region] og deres efterkommere: TUR = Tyrkiet, SSAFR = Afrika syd for Sahara, NOAFR = Nordafrika, SASIA = Sydøsten, ASIA = Asien, RIMGR = nye indvandrere fra ikke-EU-lande.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

²⁷ FRA (2009).

Figur 10: Den samlede forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de sidste fem år og foregående 12 måneder, efter målgruppe og opholdsland (%) ^(a), ^(b), ^(c), ^(d), ^(e)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer i risiko for forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund på mindst ét af de områder af hverdagslivet, der blev spurgt om i undersøgelsen (»seneste fem år«: n=10 467; »seneste 12 måneder«: n=10 498); vægtede resultater fordelt efter 12-måneders-periode.

^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.

^(c) Områder i hverdagslivet, der blev spurgt om i undersøgelsen: jobsøgning, på arbejdspladsen, i forbindelse med uddannelse (selv eller som forælder), sundhedspleje, bolig og andre offentlige eller private tjenester (offentlig forvaltning, restaurant eller bar, offentlig transport, butik).

^(d) Der blev kun spurgt om oplevelser med forskelsbehandling i forbindelse med »adgang til sundhedspleje« for de seneste 12 måneder, hvilket forklarer de forskellige stikprøvestørrelser (n) for de to referenceperioder.

^(e) Akronymet for målgrupper henviser til indvandrere fra [land/region] og deres efterkommere: TUR = Tyrkiet, SSAFR = Afrika syd for Sahara, NOAFR = Nordafrika, SASIA = Sydasiens, ASIA = Asien, RIMGR = nye indvandrere fra ikke-EU-lande.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

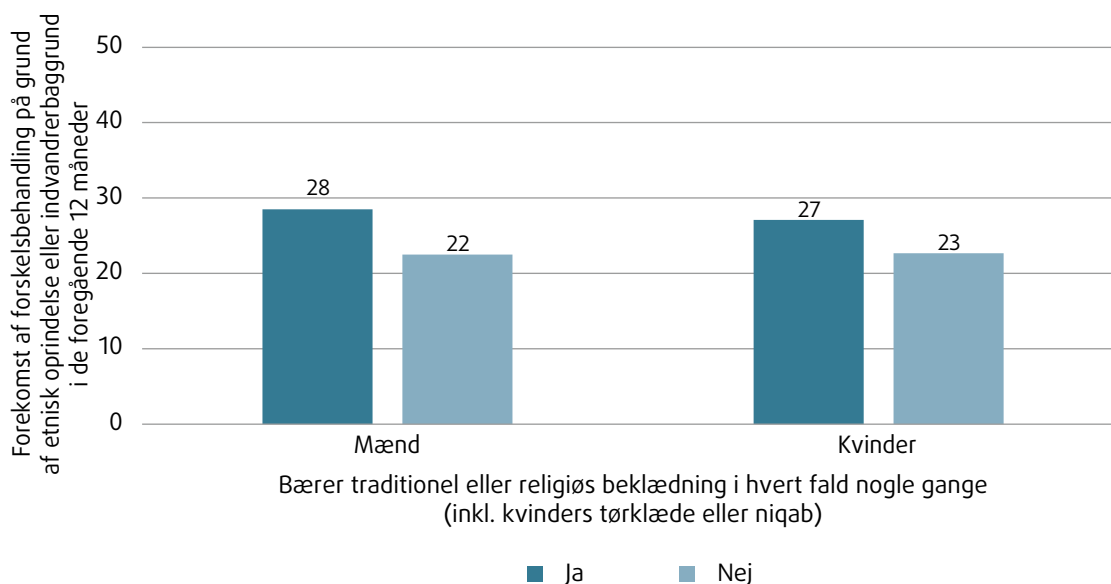
Kønsmæssige forskelle i og på tværs af målgrupper

I gennemsnit er der ingen forskel i forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund opfattet af muslimske kvinder og mænd i de 12 måneder forud for undersøgelsen (henholdsvis 25 % og 24 %). Der er dog visse betydelige kønsmæssige forskelle i og på tværs af målgrupper. For eksempel er tallet for muslimske kvinder fra Tyrkiet i Østrig mere end dobbelt så højt som for mænd (38 % mod 16 %). Muslimske kvinder fra Afrika syd for Sahara i Finland og Italien oplever også denne form for forskelsbehandling mere end mænd i den samme målgruppe (43 % mod 33 % i Finland og 31 % mod 20 % i Italien). Derimod føler flere muslimske mænd i Nederlandene sig udsat for forskelsbehandling end muslimske kvinder, uanset oprindelsesland (fra Nordafrika: 54 % for mænd og 44 % for kvinder, fra Tyrkiet: 48 % for mænd og 30 % for kvinder). I Belgien rapporterer muslimske mænd med nordafrikansk baggrund større forskelsbehandling end kvinder (34 % mod 26 %), men der er ikke observeret nogen væsentlige kønsmæssige forskelle for muslimer fra Tyrkiet (henholdsvis 20 % og 22 %).

Resultaterne viser ingen betydelige forskelle i forskelsbehandling af muslimske kvinder, der normalt bærer tørklæde (eller niqab) uden for huset, og dem, der ikke gør – for begge referenceperioder (de sidste 12 måneder: henholdsvis 26 % og 24 %, de sidste fem år: 40 % og 39 %). Noget tyder på, at dette kunne være på grund af lavere eksponering for forskelsbehandling som følge af mere begrænset social interaktion, såsom i forbindelse med arbejde og jobsøgning. Resultaterne viser f.eks., at muslimske kvinder, der normalt bærer tørklæde (eller niqab) uden for huset, i mindre grad er i beskæftigelse end kvinder, der ikke gør det (henholdsvis 29 % og 40 % for dem, der har erklæret, at deres hovedaktivitet er selvstændig, under »lønmodtager eller selvstændig«).

Men resultaterne viser (Figur 11), at både mandlige og kvindelige adspurgte muslimer, der i hvert fald nogle gange bærer traditionel eller religiøs beklædning offentligt, lidt oftere følte sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen (28 % for mænd, 27 % for kvinder) end adspurgte muslimer, der ikke bærer en sådan beklædning (22 % for mænd, 23 % for kvinder).

Figur 11: Forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de foregående 12 måneder blandt dem, der bærer/ikke bærer traditionel eller religiøs beklædning, og efter køn (%) (a), (b), (c), (d)

Noter: (a) I forhold til alle adspurgte muslimer i risiko for forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund på mindst ét af de områder af hverdagslivet, der blev spurgt om i undersøgelsen (mænd: n=6 129; kvinder n=4 368); vægtede resultater.

(b) Områder af hverdagslivet, der blev spurgt om i undersøgelsen: jobsøgning, på arbejdspladsen, i forbindelse med uddannelse (selv eller som forælder), sundhedspleje, bolig og andre offentlige eller private tjenester (offentlig forvaltning, restaurant eller bar, offentlig transport, butik).

(c) Spørgsmål: »Bærer du traditionel eller religiøs beklædning offentligt, som er anderledes end den slags beklædning, som typisk bæres i [LAND]? Dette omfatter f.eks. særlig traditionel eller religiøs beklædning, symboler, tørklæde eller turban.«

(d) Spørgsmål kun stillet til muslimske kvinder: »Bærer du som regel tørklæde eller niqab uden for huset?«

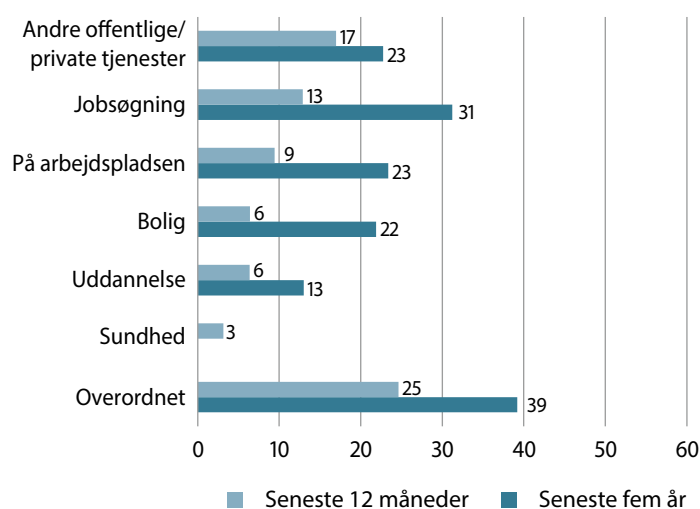
Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

2.2.2. Oplevelser med forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund

Det højeste niveau for en 5-årig periode af forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund på tværs af forskellige områder findes inden for beskæftigelse og adgang til offentlige og

private tjenester (Figur 12). 31 % af alle adspurgte muslimer, der søgte job i de fem år forud for undersøgelsen, følte sig udsat for forskelsbehandling på dette grundlag. Blandt dem, der gjorde det, oplevede 13 % dette i året forud for undersøgelsen. Ved kontakt med offentlige eller private tjenester – såsom administrative kontorer, offentlig transport, eller når man går ind i en butik, restaurant eller bar – følte henholdsvis 23 % og 17 % af de adspurgte muslimer sig udsat for forskelsbehandling i løbet af de fem år og 12 måneder forud for undersøgelsen.

Figur 12: Forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de foregående 12 måneder og i de sidste fem år på forskellige områder af livet (%) ^(a), ^(b)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer i risiko for forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund på et bestemt område; vægtede resultater fordelt efter en 12-måneders periode.

^(b) Områder af hverdagslivet sammenfattet under »andre offentlige eller private tjenester«: offentlig administration, restaurant eller bar, offentlig transport, butik.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Situationer med forskelsbehandling på arbejdspladsen

I undersøgelsen blev de adspurgte også spurgt, om de havde oplevet situationer med forskelsbehandling på arbejdspladsen på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund (Tabel 1). Nogle af disse er knyttet til religiøs praksis. Omkring 12 % af de adspurgte muslimer, der var på arbejde i de fem år forud for undersøgelsen, sagde f.eks., at de ikke fik lov til at tage fri til en vigtig religiøs helligdag, tjeneste eller ceremoni, og 9 % bemærkede, at de blev forhindret i at udtrykke eller udføre religiøs praksis eller skik, f.eks. at bede eller bære tørklæde eller turban. Derudover sagde 7 % af de adspurgte muslimer, at de fik opgaver under deres kvalifikationer, og 5 %, at de blev nægtet en forfremmelse på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund. 2 % af de adspurgte muslimer nævner, at de blev fyret eller afskediget på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de fem år forud for undersøgelsen, og 1 % fik ikke lov til at melde sig ind i en fagforening.

Tabel 1: De adspurgtes oplevelser med specifik forskelsbehandling på arbejdspladsen på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de seneste fem år (%)

På arbejdspladsen	
Ikke lov til at tage fri til en meget vigtig religiøs helligdag/tjeneste/ceremoni	12
Forhindret i at udtrykke eller udføre religiøse praksisser og skikke, såsom at bede eller bære tørklæde eller turban	9
Fået opgaver under den adspurgtes kvalifikationer	7
Nægtet forfremmelse	5
Fyret eller afskediget	2
Ikke tilladt at melde sig ind i en fagforening	1

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

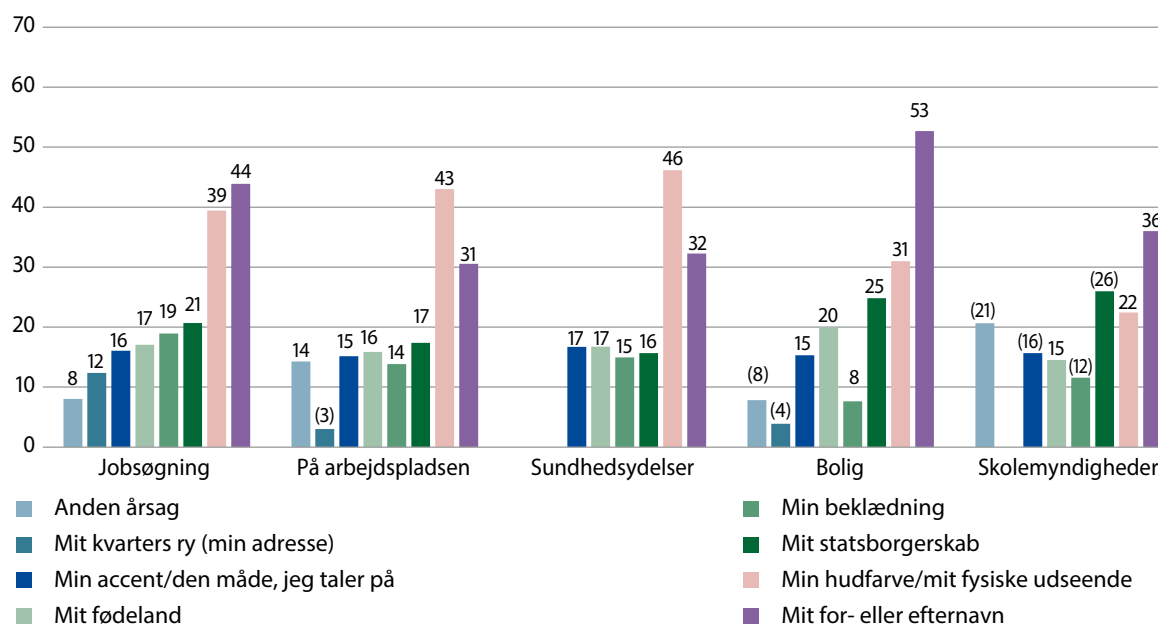
Hovedårsagerne til forskelsbehandling på forskellige områder

De adspurgte muslimer blev spurgt om hovedårsagen til den seneste hændelse med forskelsbehandling, de har oplevet på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund på fem områder i hverdagslivet, og kunne vælge mellem otte forskellige årsager (Figur 13). Resultaterne viser, at to er særligt relevante for adspurgte muslimer på alle områder – deres for- og efternavn og deres hudfarve eller fysiske udseende. For- og efternavn er mest relevant i forbindelse med boligsøgning (53 %) eller jobsøgning (44 %). Hudfarve eller fysisk fremtoning nævnes hyppigst af de adspurgte vedrørende brug af sundhedsydelse (46 %) og på arbejdspladsen (43 %). I forbindelse med jobsøgning spiller alle otte en rolle. Men hver niende (12 %) adspurgte muslim, som følte sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse, når de søgte arbejde, nævner deres kvarters eller bopælsadresser som årsag til forskelsbehandlingen – en faktor, der ofte kun forekommer på dette område af hverdagslivet. De adspurgtes statsborgerskab indtager en tredjeplads inden for boliger, hvor det

nævnes som en årsag til forskelsbehandling af hver fjerde (25 %) adspurgte muslim. Hver femte adspurgte (21 %) nævner statsborgerskab som grundlag for forskelsbehandling, når de søger arbejde. Statsborgerskab nævnes også som en årsag til forskelsbehandling på arbejdspladsen af 17 % af de adspurgte muslimer.

På grund af meget lave tal er det kun muligt at sammenligne målgrupper på to områder: jobsøgning og på arbejdspladsen. For adspurgte muslimer med baggrund i Afrika syd for Sahara i Danmark, Finland, Frankrig, Italien, Malta, og Sverige er hudfarve eller fysisk udseende den mest relevante årsag til forskelsbehandling ved jobsøgning eller på arbejdspladsen. Muslimer fra Sydasien i Grækenland og Italien og muslimer fra Tyrkiet i Tyskland og Østrig nævner også hudfarve som den vigtigste årsag til at føle sig udsat for forskelsbehandling i forbindelse med jobsøgning. Derimod anførte muslimske indvandrere eller efterkommere af indvandrere fra Nordafrika i Belgien, Frankrig og Nederlandene, der følte sig udsat for forskelsbehandling i forbindelse med jobsøgning, deres for- eller efternavn som den vigtigste årsag. I mellemtiden nævner muslimer fra Nordafrika, som er bosiddende i Italien, og som følte sig udsat for

Figur 13: Hovedårsager til den seneste hændelse med forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund på forskellige områder af hverdagslivet (flere årsager) (%) ^(a), ^(b), ^(c)

Noter: ^(a) Ud af alle adspurgte muslimer, som gav oplysninger om den seneste hændelse med forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund på mindst ét af fem områder af hverdagslivet (»jobsøgning«: n = 1 747; »på arbejdspladsen«: n = 1 522; »sundhed«: n = 329; »bolig«: n = 750; »skolemyndigheder«: n = 245); vægtede resultater.

^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.

^(c) Spørgsmål: »Sidste gang du følte dig udsat for forskelsbehandling på grund af din etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i forbindelse med [OMRÅDE], hvad var efter din mening så den vigtigste årsag til dette?«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

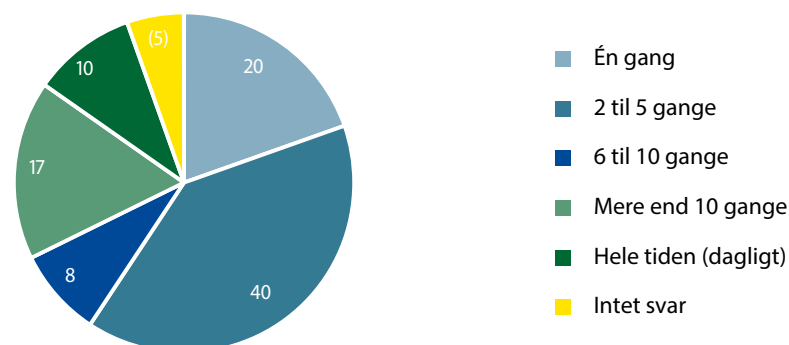
forskelsbehandling, deres fødeland som den vigtigste årsag på begge områder inden for beskæftigelse. Muslimer fra Tyrkiet i Tyskland, som følte sig udsat for forskelsbehandling på arbejdspladsen, og muslimer fra Nordafrika i Spanien, der oplevede forskelsbehandling i forbindelse med jobsøgning, nævner deres statsborgerskab som den vigtigste årsag til forskelsbehandling.

Når man ser på forskellene mellem kønnene med hensyn til at identificere de vigtigste årsager til forskelsbehandling på de to områder inden for beskæftigelse – jobsøgning og på arbejdspladsen – fremgår følgende: Muslimske mænd nævner oftere hudfarve (jobsøgning: 51 % for mænd og 26 % for kvinder, på arbejdspladsen: 49 % for mænd og 36 % for kvinder), for- eller efternavn (jobsøgning: 50 % for mænd og 37 % for kvinder, på arbejdspladsen: 36 % for mænd og 23 % for kvinder) og accent eller den måde, man taler landets nationale sprog på (på arbejdspladsen: henholdsvis 20 % og 9 %), end muslimske kvinder gør. Men disse årsager er relevante for både mænd og kvinder på tværs af alle fem områder. Derimod er beklædning primært relevant for muslimske kvinder; med hensyn til beskæftigelse nævnes denne årsag f.eks. væsentligt oftere af muslimske kvinder end mænd (35 % mod 4 % i forbindelse med jobsøgning og 22 % mod 7 % på arbejdspladsen). Med hensyn til sundhedsydelser nævnes beklædning kun af muslimske kvinder.

Hyppigheden af oplevelser med forskelsbehandling

I undersøgelsen blev de adspurgte anmodet om at angive, hvor ofte de i de seneste 12 måneder havde følt sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund på fem områder af hverdagslivet (jobsøgning, på arbejdspladsen, sundhed, bolig og ved kontakt med skolemyndigheder). I gennemsnit nævnte de adspurgte muslimer mindst fem hændelser om året, hvilket viser, at forskelsbehandling er en tilbagevendende oplevelse for mange muslimer (middelværdierne varierer – for eksempel mellem 2,3 hændelser for indvandrere fra Afrika syd for Sahara i Italien til 6,2 hændelser for indvandrere fra Nordafrika og deres efterkommere i Belgien). Hyppigheden af hændelser med forskelsbehandling varierer på tværs af de fem områder af livet. De adspurgte muslimer oplever oftest forskelsbehandling på arbejdspladsen og i forbindelse med jobsøgning (Figur 14 og Figur 15). 10 % af alle adspurgte muslimer angiver, at de har følt sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund på arbejdspladsen på daglig basis, og 17 % følte sig udsat for forskelsbehandling mere end ti gange (Figur 14). Hvad der får en adspurgt muslim til at føle forskelsbehandling som en daglig oplevelse, ville kræve en indgående analyse, da dette kan skyldes enten en hændelse, der påvirker personen hver dag, eller en række hændelser, der fører til en konstant følelse af at blive udsat for forskelsbehandling på daglig basis.

Figur 14: Antal oplevelser med forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de foregående 12 måneder på arbejdspladsen (%) ^(a), ^(b), ^(c)

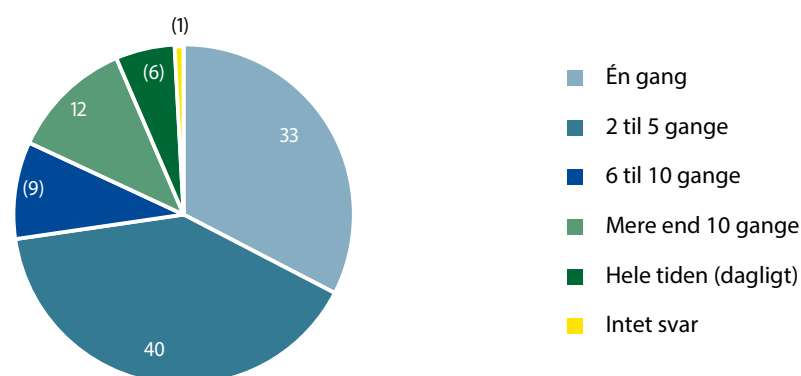
Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer, der følte sig udsat for forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de seneste 12 måneder på arbejdspladsen (n = 739); vægtede resultater.

^(b) Spørgsmål: »Hvor mange gange er dette sket for dig i de seneste 12 måneder på arbejdspladsen?«

^(c) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Figur 15: Antal oplevelser med forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de foregående 12 måneder i forbindelse med jobsøgning (%) ^(a), ^(b), ^(c)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer, der følte sig udsat for forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de seneste 12 måneder i forbindelse med jobsøgning (n = 829); vægtede resultater.
^(b) Spørgsmål: »Hvor mange gange er dette sket for dig i de seneste 12 måneder i forbindelse med jobsøgning?«
^(c) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

2.2.3. Anmeldelse af forskelsbehandling

Tallet for anmeldelse af hændelser med forskelsbehandling er ret lavt, især blandt muslimske mænd

Tallet for anmeldelse af hændelser med forskelsbehandling er fortsat lavt blandt muslimske indvandrere og deres efterkommere. Af EU-MIDIS I fremgik det, at 79 % af de adspurgte muslimer ikke anmeldte deres oplevelser med forskelsbehandling. I gennemsnit viser resultaterne af EU-MIDIS II, at kun 12 % af de adspurgte muslimer, der følte sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de fem år forud for undersøgelsen, anmeldte den seneste hændelse eller indgav en klage hos en myndighed. Anmeldelsesniveauet er endnu lavere blandt muslimske mænd. På tværs af alle lande og målgrupper var det kun 10 %, som anmeldte den seneste hændelse med forskelsbehandling. Derimod anmeldte 15 % af muslimske kvinder den seneste hændelse med forskelsbehandling eller indgav en klage over den (Figur 16). Der foreligger ingen væsentlige forskelle i anmeldelsen af den seneste hændelse med forskelsbehandling mellem adspurgte muslimer fra første og anden generation.

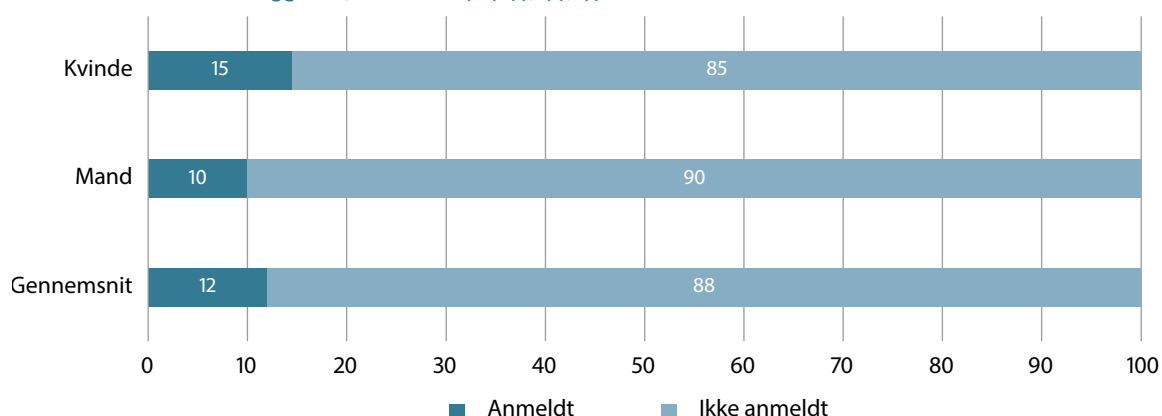
Med hensyn til forskelle mellem medlemsstaterne (Figur 17) viser undersøgelsen, at anmeldelse af den seneste hændelse med forskelsbehandling er størst

blandt muslimske indvandrere og deres efterkommere i Finland og Nederlandene, hvor næsten hver tredje eller fjerde hændelse er anmeldt (henholdsvis 31 % og 25 %). Kun hver femte hændelse anmeldes i både Danmark og Sverige (19 % hver).

De fleste anmeldelser af eller klager over seneste hændelse foretaget til arbejdsgiver

På tværs af alle områder af hverdagslivet er næsten halvdelen af alle anmeldelser eller klager over den seneste hændelse knyttet til en hændelse, der skete på arbejdspladsen (46 %). Hver femte anmeldte hændelse skete ved kontakt med administrative kontorer eller offentlige tjenester (20 %). 15 % af anmeldelserne vedrører en hændelse oplevet ved kontakt med skolemyndigheder. Blandt alle adspurgte muslimer, der anmeldte den seneste hændelse med forskelsbehandling på tværs af alle områder af livet, blev langt de fleste hændelser anmeldt til en arbejdsgiver (39 %) efterfulgt af politiet (17 %) og fagforeninger eller personaleudvalg (16 %). Disse resultater afspejler de anmeldte tal, eftersom de fleste anmeldelser indgives, når en hændelse sker på arbejdspladsen. Anmeldelse til ligestillingsorganer forekommer langt sjældnere: Kun 4 % af de adspurgte muslimer, som anmeldte en hændelse, indgav en klage eller anmeldte hændelsen til en sådan enhed. Men de myndigheder/institutioner, som de adspurgte henvender sig til for at indgive klager, varierer på tværs af de forskellige områder af livet, som er omfattet af undersøgelsen.

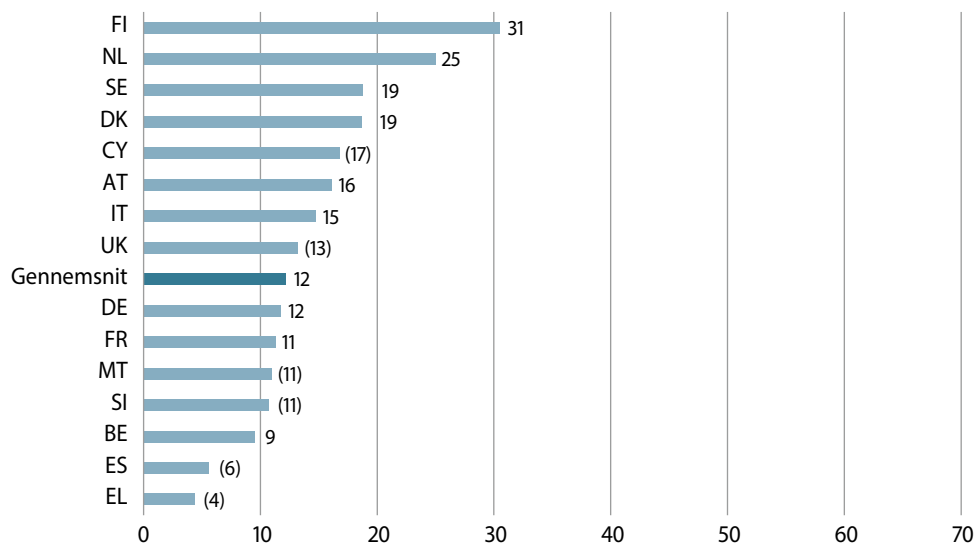
Figur 16: Muslimske indvandrere og deres efterkommere, som anmeldte eller indgav en klage over den seneste hændelse med forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, efter køn (%) ^(a), ^(b), ^(c)

- Noter:**
- ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer i risiko for forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund på mindst ét af de områder af hverdagslivet, der blev spurgt om i undersøgelsen (n=4 881, heraf n= 3 025 mænd og n=1 856 kvinder); vægtede resultater.
 - ^(b) Områder af hverdagslivet, der blev berørt i undersøgelsen: jobsøgning, på arbejdspladsen, i forbindelse med uddannelse (selv eller som forælder), sundhedspleje, bolig og andre offentlige eller private tjenester (offentlig forvaltning, restaurant eller bar, offentlig transport, butik).
 - ^(c) Spørgsmål: »Sidste gang du følte dig udsat for forskelsbehandling på grund af din etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i forbindelse med [område], anmeldte du da hændelsen eller indgav en klage over den?«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Figur 17: Muslimske indvandrere og deres efterkommere, som anmeldte eller indgav en klage over den seneste hændelse med forskelsbehandling på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, efter EU-medlemsstat (%) ^(a), ^(b), ^(c), ^(d)

- Noter:**
- ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer, som oplevede forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund på mindst ét af de områder af hverdagslivet, der blev berørt i undersøgelsen («seneste 12 måneder»; n=698); vægtede resultater.
 - ^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.
 - ^(c) Områder af hverdagslivet, der blev berørt i undersøgelsen: jobsøgning, på arbejdspladsen, i forbindelse med uddannelse (selv eller som forælder), sundhedspleje, bolig og andre offentlige eller private tjenester (offentlig forvaltning, restaurant eller bar, offentlig transport, butik).
 - ^(d) Spørgsmål: »Sidste gang du følte dig udsat for forskelsbehandling på grund af din etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i forbindelse med [område], anmeldte du da hændelsen eller indgav en klage over den?«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

På de to områder inden for beskæftigelse (jobsøgning og på arbejdspladsen) indgives de fleste klager til arbejdsgiveren (i forbindelse med jobsøgning: 32 %, på arbejdspladsen: 67 %), til fagforening eller personaleudvalg (på arbejdspladsen: 28 %), til politiet (i forbindelse med jobsøgning: 17 % og på arbejdspladsen: 11 %) og lokale organisationer som kirken/trosbaserede minoritetsgrupper (i forbindelse med jobsøgning (15 %)).

De lave anmeldelsestal forhindrer en detaljeret analyse af de adspurgtes tilfredshed med den måde, deres klager blev håndteret på. Ikke desto mindre er det værd at bemærke, at selv om de højeste anmeldelsestal ses inden for beskæftigelse, var de adspurgte muslimer i gennemsnit noget utilfredse med den måde, deres klage blev håndteret på af arbejdsgiver, handels-/fagforening/personaleudvalg. Dette er også tilfældet med politiets håndtering af klager, der involverer hændelser vedrørende adgang til natklubber, bærer eller restauranter eller til den offentlige transport. Tilsvarende var de adspurgte ikke tilfredse med, hvordan kommunerne behandlede deres klager, når de oplevede forskelsbehandling på administrative kontorer eller i forbindelse med offentlige tjenester.

Ikke effektiv og ikke værd at gøre: årsager til ikke at anmelde forskelsbehandling

På tværs af alle de områder af hverdagslivet, som blev berørt i undersøgelsen, og i tråd med resultaterne af EU-MIDIS I²⁸ undlod de fleste adspurgte muslimer, som ikke anmelder hændelser med forskelsbehandling til en organisation eller myndighed, dette, fordi de ikke tror, at der vil ske noget, eller at det vil ændre noget (f.eks. boliger: 41 %, uddannelse: 40 %, på administrative kontorer eller i forbindelse med offentlige tjenester: 40 %), eller fordi de mener, at hændelsen er for trivial eller ikke værd at anmelde (f.eks. i uddannelse: 44 %, offentlig transport: 42 %, på en natklub, bar eller restaurant: 34 %). Den tredje årsag, som de adspurgte angiver – på tværs af alle områder – er, at disse typer af hændelser sker hele tiden (f.eks. på en natklub/bar/restaurant, i offentlige transportmidler og i eller ved adgang til en butik: 27 %). De to mest almindelige årsager til ikke at anmelde en hændelse adskiller sig kun i forbindelse med børns skoler: På dette område er de adspurgte mest bekymret for negative konsekvenser (42 %) og dernæst for, at der ikke er noget bevis for hændelsen (27 %). Sidstnævnte opstår også som den fjerde relevante årsag på tværs af mange områder. En anden årsag, som de adspurgte nævner, og som afholder dem fra at anmelde den seneste hændelse, er ønsket om ikke at skabe problemer (f.eks. sundhedsydelser: 21 %, boliger og på administrative kontorer eller i forbindelse med offentlige tjenester: 17 %).

²⁸ FRA (2009), s. 8 f.

2.2.4. Kendskab til støtteorganisationer, ligestillingsorganer og love, der omhandler forskelsbehandling

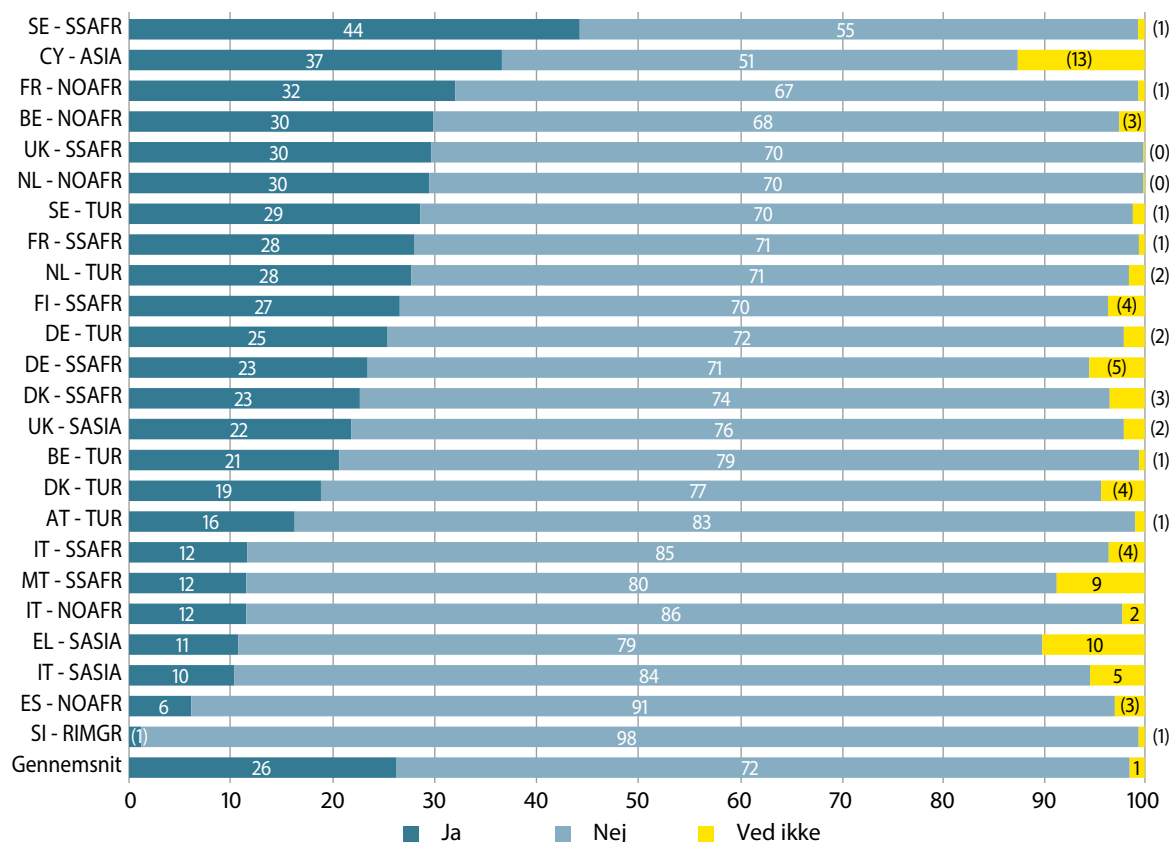
I undersøgelsen blev de adspurgtes kendskabsniveau til organisationer, der tilbyder støtte og rådgivning i tilfælde af forskelsbehandling, undersøgt ved at spørge de adspurgte, om de genkender én eller flere af op til tre forhåndsudvalgte ligestillingsorganer (i Tyskland op til fire organer). Derudover blev de adspurgte i undersøgelsen spurgt om deres kendskab til eventuelle organisationer i deres opholdsland, der tilbyder støtte eller rådgivning til folk, der har været udsat for forskelsbehandling, uanset årsagen.

I gennemsnit er de fleste adspurgte muslimer (72 %) i EU-MIDIS II ikke bekendt med organisationer, der tilbyder støtte eller rådgivning til ofre for forskelsbehandling i deres opholdsland (Figur 18)²⁹. Dette resultat svarer til resultaterne i EU-MIDIS I³⁰, hvorefter 80 % af de adspurgte muslimer ikke havde kendskab til en sådan organisation. Dette kunne også forklare de lave anmeldelsestal. Men resultaterne varierer på tværs af målgrupper og lande – fra 98 % blandt nye muslimske indvandrere i Slovenien, som ikke havde kendskab til sådanne organisationer, til 55 % af muslimer med baggrund i Afrika syd for Sahara i Sverige, der ikke kendte til dem. Blandt muslimer fra Nordafrika i Spanien og de seneste indvandrere i Slovenien kendte næsten ingen af de adspurgte til en sådan støttetjeneste eller organisation. Derimod viser adspurgte muslimer fra Afrika syd for Sahara i Sverige (44 %) og muslimske indvandrere fra Asien på Cypern (37 %) det højeste kendskabsniveau til sådanne organisationer i deres opholdsland. I Belgien synes muslimer med nordafrikansk baggrund i gennemsnit at have større kendskab til støtteorganisationer end dem fra Tyrkiet (henholdsvis 30 % og 21 %).

²⁹ Gennemsnittet rapporteret i 2009 EU MIDIS-data i fokusrapport 2: Muslimer udgjorde 80 %. Selv om der ikke kan foretages nogen direkte og præcis sammenligning mellem de to tal (på grund af lidt forskellige sammensætninger af lande og målgrupper i de to analyser), viser dette resultat, at de fleste adspurgte muslimer i gennemsnit er uvidende om, at der findes støtteorganisationer i tilfælde af forskelsbehandling i de lande, hvor de bor. For adspurgte romaer viste EU-MIDIS II-resultaterne, at et gennemsnit på 82 % var uvidende om dette – hvilket viser, at adspurgte muslimer i gennemsnit har lidt mere kendskab til sådanne organisationer end adspurgte romaer. Se FRA (2016), s. 41.

³⁰ FRA (2009).

Figur 18: Kendskab blandt muslimske indvandrere og deres efterkommere til organisationer, der tilbyder støtte eller rådgivning til ofre for forskelsbehandling (uanset årsag), efter målgruppe (%) ^(a), ^(b), ^(c), ^(d)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater, sorteret efter »Ja«.

^(b) Spørgsmål: »Kender du nogen organisationer i [LAND], der tilbyder hjælp eller rådgivning til personer, der har været udsat for forskelsbehandling – uanset årsag?«

^(c) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.

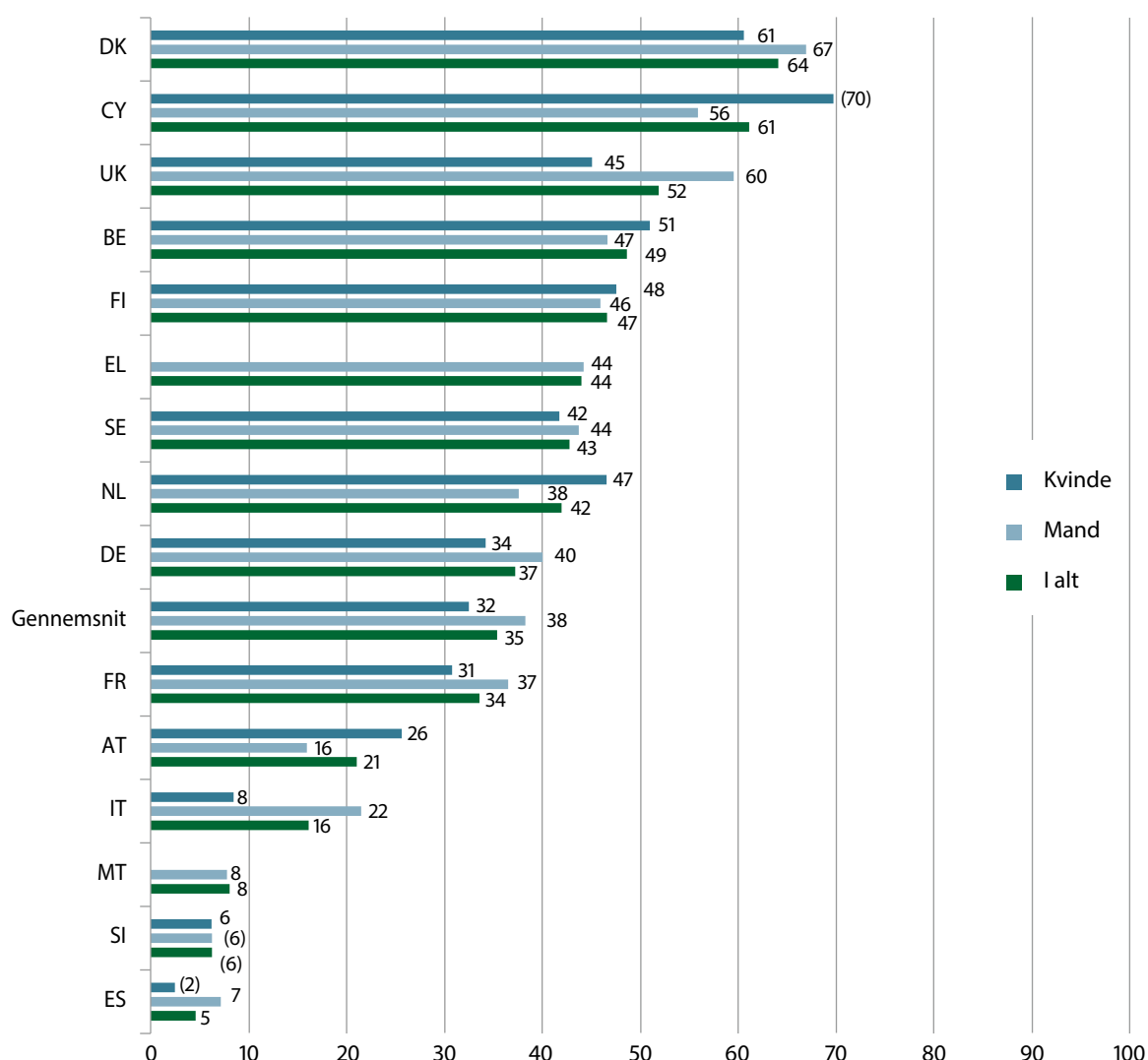
^(d) Akronymmer for målgrupper henviser til indvandrere fra [land/region] og deres efterkommere: TUR = Tyrkiet, SSAFR = Afrika syd for Sahara, NOAFR = Nordafrika, SASIA = Sydasien, ASIA = Asien, RIMGR = nye indvandrere fra ikke-EU-lande.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Samlet set har de fleste (65 %) af de adspurgte muslimer ikke kendskab til noget ligestillingsorgan i deres land, selv om resultaterne varierer fra land til land (Figur 19). De bedst kendte ligestillingsorganer er i Danmark (64 %), Cypern (61 %) og Det Forenede Kongerige (52 %), hvor mere end halvdelen af de adspurgte kender mindst ét ligestillingsorgan. I Belgien (49 %) og Finland (47 %) har næsten halvdelen af de adspurgte muslimer kendskab til mindst ét sådant organ. I andre lande er andelen af de adspurgte, der har kendskab til ligestillingsorganer, lav – f.eks. i Østrig (21 %), Malta (8 %), Slovenien (6 %) og Spanien (5 %).

I gennemsnit har flere mænd (38 %) end kvinder (32 %) kendskab til mindst ét ligestillingsorgan, men forskellene mellem mænd og kvinder varierer på det enkelte landeniveau. Forskellen mellem kendskabsniveauet blandt muslimske mænd (60 %) og kvinder (45 %) er særligt fremtrædende i Det Forenede Kongerige. Derimod kender betydeligt flere muslimske kvinder end mænd i Belgien, Nederlandene og Østrig mindst ét ligestillingsorgan.

Figur 19: Kendskab blandt adspurgte muslimer til mindst ét ligestillingsorgan (%) ^(a), ^(b), ^(c)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater, sorteret efter »Total«.

^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.

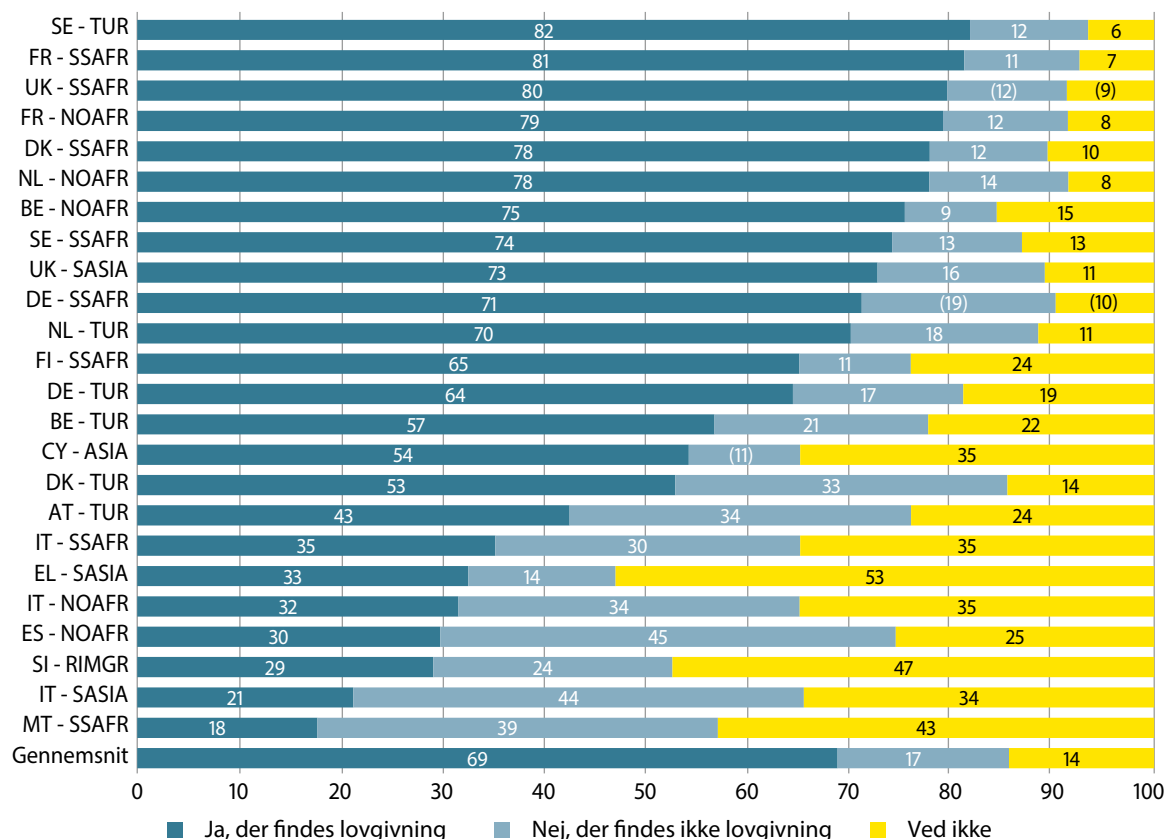
^(c) Spørgsmål: »Har du nogensinde hørt om [navn på ligestillingsorgan]?«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

På spørgsmålet om lovgivning om bekæmpelse af forskelsbehandling i deres opholdsland viste adspurgte muslimer i gennemsnit et højt kendskabsniveau, selv om resultaterne varierer betydeligt på tværs af målgrupper og lande (Figur 20). I gennemsnit ved de fleste adspurgte muslimer (69 %), at forskelsbehandling på grund af hudfarve, etnisk oprindelse eller religion er ulovlig i det land, hvor de bor. 17 % af alle adspurgte muslimer tror ikke, at der findes en sådan lovgivning, mens 14 % ikke ved, om en sådan lovgivning findes.

Det højeste kendskabsniveau med hensyn til lovgivning om bekæmpelse af forskelsbehandling findes blandt adspurgte fra Tyrkiet i Sverige (82 %), fra Afrika syd for Sahara i Frankrig (81 %), Det Forenede Kongerige (80 %) og Danmark (78 %) og fra Nordafrika i Frankrig (79 %) og Nederlandene (78 %). Det laveste kendskabsniveau findes blandt muslimer fra Afrika syd for Sahara på Malta (18 %), muslimer fra Sydasien i Italien (21 %) og nye muslimske indvandrere i Slovenien (29 %).

Figur 20: Kendskab blandt muslimske indvandrere og deres efterkommere til lovgivning, der forbyder forskelsbehandling på grund af hudfarve, etnisk oprindelse eller religion (%) ^(a), ^(b), ^(c), ^(d)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater, sorteret efter »Ja«.

^(b) Spørgsmål: »Findes der, så vidt du ved, lovgivning i [LAND], der forbyder forskelsbehandling på grund af hudfarve, etnisk oprindelse eller religion?«

^(c) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.

^(d) Akronymmer for målgrupper henviser til indvandrere fra [land/region] og deres efterkommere: TUR = Tyrkiet, SSAFR = Afrika syd for Sahara, NOAFR = Nordafrika, SASIA = Sydasiens, ASIA = Asien, RIMGR = nye indvandrere fra ikke-EU-lande.

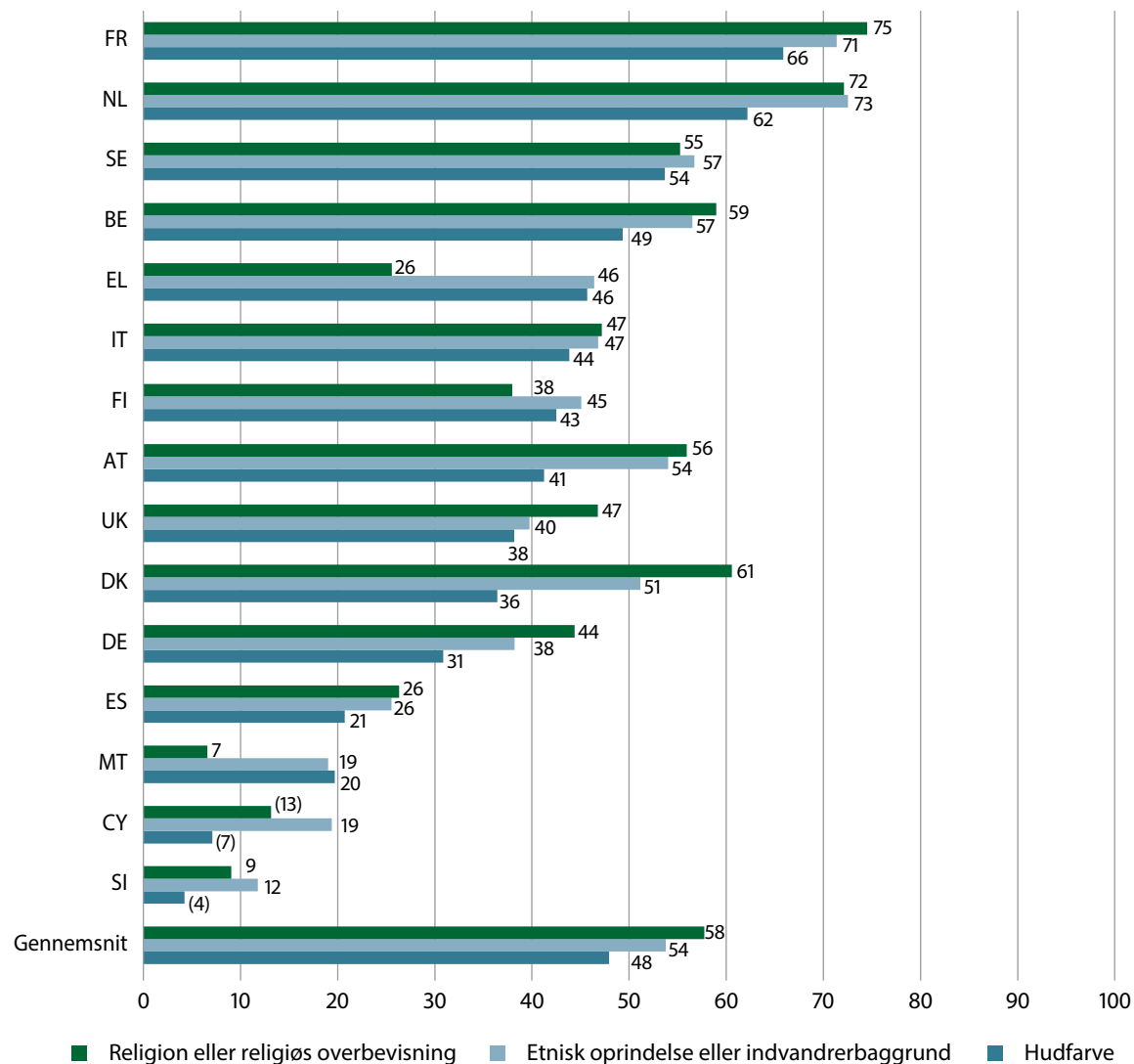
Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

2.2.5. Oplevet forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse, hudfarve, religion eller religiøs overbevisning

De adspurgte blev bedt om at vurdere, hvor udbredt forskelsbehandling på grund af hudfarve, etnisk oprindelse og religion eller religiøs overbevisning er i deres opholdslande. Mere end én ud af to adspurgte

muslimer anser forskelsbehandling på grund af en af disse årsager for at være temmelig eller meget udbredt (Figur 21). I gennemsnit anses forskelsbehandling på grund af religion eller religiøs overbevisning for at være endnu mere udbredt (58 %). Men andelen af adspurgte muslimer, som oplevede forskelsbehandling i de fem år forud for undersøgelsen, er betydeligt lavere end andelen af dem, der mener, at forskelsbehandling på grund af religion, etnisk oprindelse eller hudfarve er udbredt i deres samfund.

Figur 21: Adspurgte muslimer, som mener, at forskelsbehandling på grund af religion, etnisk oprindelse eller hudfarve er meget eller temmelig udbredt i deres land, efter EU-medlemsstat (%) ^(a), ^(b), ^(c), ^(d)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 7 947); vægtede resultater.
^(b) Spørgsmål: »Kan du for hver af nedenstående typer af forskelsbehandling angive, om den efter din mening er meget sjælden, temmelig sjælden, temmelig udbredt eller meget udbredt i [LAND]?«
^(c) Svarkategorierne »meget udbredt« og »temmelig udbredt« er slået sammen i denne analyse.
^(d) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

De adspurgte muslimer i denne undersøgelse og den almene befolkning har især forskellige opfattelser af forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse eller religion. Baseret på resultater fra Eurobarometer 437 om forskelsbehandling i EU i 2015 ³¹ er andelen af den almene befolkning, der mener, at forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse er udbredt i deres land, højere end for de adspurgte muslimer i de 15 EU-medlemsstater, som indgår i EU-MIDIS II-undersøgelsen. Et

lignende mønster kan ses for forskelsbehandling på grund af religion eller religiøs overbevisning. Andelen af den almene befolkning i alle undersøgte lande, der mener, at en sådan forskelsbehandling er udbredt, er den samme eller endda højere end for adspurgte muslimer i EU-MIDIS II – undtagen i Østrig (adspurgte muslimer: 56 %, almen befolkning: 51 %) og Finland (adspurgte muslimer: 38 %, almen befolkning: 35 %).

³¹ Europa-Kommissionen (2015b).

2.3. Hadforbrydelser – chikane og vold

VIGTIGSTE RESULTATER

- Omkring 27 % af de adspurgte muslimer har oplevet chikane på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen, og 45 % af disse personer har oplevet seks eller flere hændelser i den pågældende periode. 2 % af de adspurgte siger, at de oplevede et fysisk overgreb på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i samme periode.
- Flere adspurgte fra anden generation oplevede hadmotiveret chikane i de 12 måneder forud for undersøgelsen (36 %), end adspurgte fra første generation gjorde (22 %).
- Samlet set er muslimske kvinder, der bærer tørklæde (eller de meget få, der bærer niqab) offentligt, mere tilbøjelige til at opleve fordomsmotiveret chikane end dem, der ikke gør – 31 % sammenlignet med 23 %.
- Omkring 39 % af de muslimske kvinder, der bærer tørklæde eller niqab offentligt, siger, at de i de 12 måneder forud for undersøgelsen oplevede upassende stirren eller ubehagelige tilkendegivelser på grund af dette religiøse symbol; 22 % oplevede verbale fornærmelser eller ubehagelige kommentarer, og 2 % oplevede fysiske overgreb.
- I ni ud af ti tilfælde (91 %) anmeldte de adspurgte ikke den seneste hændelse med fordomsmotiveret chikane til politiet eller en anden organisation; 43 % forklarede, at det var fordi »der ikke ville ske noget ved det, eller det ikke ville ændre noget at anmelde det«. Omkring 77 % af fordomsmotiverede fysiske overgreb blev heller ikke anmeldt til politiet eller en anden organisation.
- Kun tre ud af 3 763 adspurgte muslimer, som angiver, at de blev chikaneret, anmeldte hændelsen til et ligestillingsorgan, en menneskerettighedsorganisation eller en ombudsmandsinstitution.
- Det overvældende flertal af de adspurgte, der anmeldte den seneste oplevede hændelse med fordomsmotiverede fysiske overgreb til politiet (81 %), siger, at de var enten meget eller lidt utilfredse med den måde, politiet håndterede sagen på; 13 % siger, at de var tilfredse. FRA's undersøgelse om vold mod kvinder i EU viser, at 66 % af kvinderne anførte, at de var tilfredse med den måde, politiet havde håndteret det mest alvorlige tilfælde af fysisk vold mod dem begået af en anden end deres nuværende eller tidligere partner.
- Gerningsmændene til både fordomsmotiveret chikane og vold var i de fleste tilfælde ikke kendt af offeret og havde ikke en etnisk minoritetsbaggrund. Omkring 3-5 % af de adspurgte siger, at gerningsmændene til de fordomsmotiverede hændelser, de oplevede, kan have været medlemmer af en ekstremistisk eller racistisk gruppe.
- Andelen af kvinder, der identificerer gerningsmanden til den seneste hændelse som værende fra en anden etnisk minoritetsgruppe, er langt højere end for mænd (48 % mod 26 %). Tilsvarende angiver flere adspurgte fra anden generation end første generation, at gerningsmanden var fra en anden etnisk minoritetsgruppe, mere specifikt 38 % af de adspurgte fra anden generation og 28 % af de adspurgte fra første generation.
- Omkring 2 % af de adspurgte muslimer siger, at de oplevede fysiske overgreb af politiet på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de fem år forud for undersøgelsen (1 % i de 12 måneder forud for undersøgelsen). De fleste af disse hændelser (70 %) blev ikke anmeldt.
- Omkring halvdelen af de adspurgte muslimer er ikke tilhængere af at bruge fysisk vold for at forhindre, at de selv kommer fysisk til skade, eller forhindre andre i at komme fysisk til skade (henholdsvis 53 % og 49 %). Det overvældende flertal finder, at det aldrig er acceptabelt at bruge fysisk vold, fordi nogen fornærmer dem på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund eller deres religion (henholdsvis 86 % og 87 %).

I direktivet om racelighed ³² anerkendes chikane som en form for forskelsbehandling, som defineres som »uønsket optræden i relation til race eller etnisk oprindelse [, som] finder sted med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed og skabe et truende, fjendtlig, nedværdigende, ydmygende

eller ubehageligt klima«(artikel 2). Rammeafgørelsen om racisme og fremmedhad ³³ yder beskyttelse mod tilskyndelse til had og hadforbrydelser rettet mod en person eller personer, der tilhører en gruppe, der er defineret under henvisning til race, hudfarve, religion,

³² Direktiv 43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse, EFT 2000, L 180 (direktiv om racelighed).

³³ Rådet for Den Europæiske Union (2008), Rådets rammeafgørelse 2008/913/RIA af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen, EUT 2008, L 328.

herkomst eller national eller etnisk oprindelse. Især forpligtes EU's medlemsstater i artikel 4 og 8 til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at retsforfølge lovovertrædelser med racistiske og/eller fremmedfjendske motiver, og at sådanne motiver kan tages i betragtning af domstolene som en skærpende omstændighed i strafudmålingen. Endvidere fastlægges det i direktivet om ofres rettigheder, at »ofre, der har været udsat for en forbrydelse, der blev begået på grund af fordomme eller ud fra et diskriminatorisk motiv« skal have foretaget en individuel vurdering for at identificere deres særlige beskyttelsesbehov (artikel 22)³⁴. I disse vurderinger skal der tages højde for en persons etnicitet, race og religion.

I juni 2016 nedsatte Europa-Kommissionen en gruppe på højt plan om bekæmpelse af racisme, fremmedhad og andre former for intolerance for at intensivere indsatsen for at bekæmpe had og intolerance mere effektivt. FRA fik tildelt samordningen af en bestemt undergruppe, som skal bistå medlemsstaterne med at udvikle effektive metoder til registrering og indsamling af data om hadforbrydelser. Den relevante lovgivning, herunder Rådets rammeafgørelse om racisme og fremmedhad³⁵, indeholder ikke bestemmelser om indsamling og offentliggørelse af sådanne data. Indtil i dag har ni EU-medlemsstater offentliggjort officielle data om hændelser med kriminel viktimitisering motiveret af antimuslimsk had: Danmark, Finland, Frankrig, Kroatien, Nederlandene, Polen, Sverige, Tjekkiet og Østrig³⁶.

FRA's 2012-rapport om synliggørelse af hadforbrydelser i EU og ofres rettigheder (*Making hate crime visible in the European Union: acknowledging victims' rights*³⁷) fremhæver behovet for at indsamle endnu flere data om hadforbrydelser for at gøre hadforbrydelser synlige i EU, eftersom det kun er få af EU's medlemsstater, som indsamler og offentliggør data om en række fordomsmotivationer. I rapporten bemærkedes også Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelser, hvori der udtrykkes behov for, at staterne skal »afsløre« motivationen bag racistiske forbrydelser samt forbrydelser begået på grund af offerets religiøse overbevisning.

2.3.1. Oplevelser med chikane motiveret af had

De undersøgelsesresultater, som fremgår af denne rapport, henviser til chikane oplevet af udvalgte grupper af adspurgte muslimer på grund af deres »etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund«; dette bruges som et generisk udtryk og omfatter resultaterne for tre fordomsindikatorer, som der blev spurgt om særskilt i undersøgelsen: hudfarve, etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund og religion eller religiøs overbevisning. De adspurgte blev spurgt om fem former for chikane: personligt ubehagelige eller truende kommentarer, personlige trusler om vold, ubehagelige tilkendegivelser eller upassende stirren, ubehagelige eller truende e-mails eller tekstbeskeder (SMS) og ubehagelige kommentarer om dem online.

Forekomst og hyppighed af chikane motiveret af had

Samlet set rapporterede omkring én ud af fire adspurgte muslimer (27 %), at de havde oplevet chikane på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund mindst én gang i de 12 måneder forud for undersøgelsen. Dette spænder fra næsten halvdelen af alle adspurgte muslimer fra Afrika syd for Sahara i Tyskland (48 %) og Finland (45 %) til 13 % til 14 % af de adspurgte muslimer fra Afrika syd for Sahara i henholdsvis Det Forenede Kongerige og Malta (Figur 22).

Med hensyn til hyppigheden af disse oplevelser afslører undersøgelsen, at 45 % samlet set har oplevet seks eller flere hændelser, 36 % har oplevet to til fem hændelser, og 19 % har oplevet én. Resultaterne varierer på tværs af forskellige oprindelseslande/-regioner og opholdslande. De fleste ofre for fordomsmotiveret chikane blandt de adspurgte muslimer fra Tyrkiet, der bor i Nederlandene (60 %), og fra Afrika syd for Sahara i Sverige (58 %) såvel som fra Nordafrika i Belgien (58 %) oplevede seks eller flere hændelser på et år. Samlet set er der ingen bemærkelsesværdige forskelle mellem andelen af muslimske mænd og kvinder, der har oplevet seks eller flere hændelser med fordomsmotiveret chikane i de 12 måneder forud for undersøgelsen.

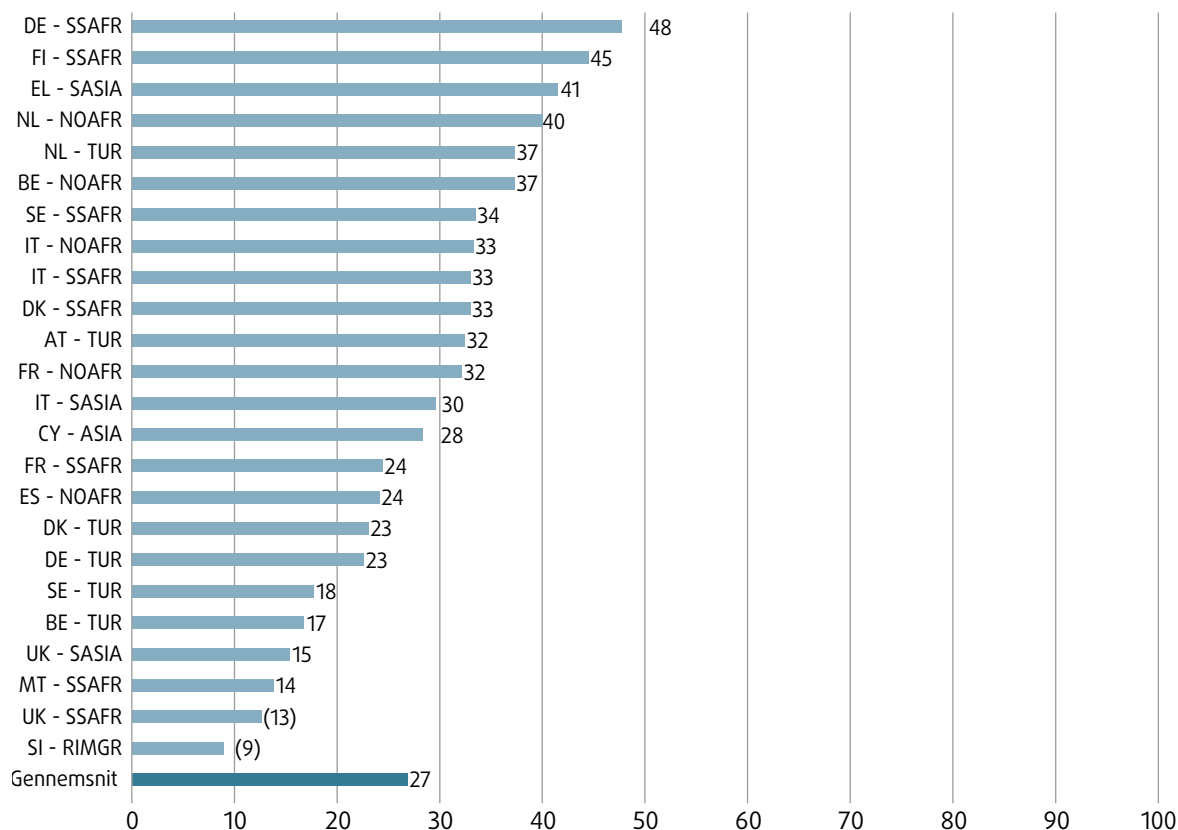
³⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA, EUT 2012, L 315 (direktiv om ofres rettigheder).

³⁵ Rådet for Den Europæiske Union (2008), Rådets rammeafgørelse 2008/913/RIA af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen, EUT 2008, L 328.

³⁶ Se kapitel 3 om racisme, fremmedhad og intolerance i FRA (2017a).

³⁷ FRA (2012).

Figur 22: Forekomst af chikane på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen (%) ^(a), ^(b), ^(c)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater.

^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på mindre end 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.

^(c) Akronymmer for målgrupper henviser til indvandrere fra [land/region] og deres efterkommere: TUR = Tyrkiet, SSAFR = Afrika syd for Sahara, NOAFR = Nordafrika, SASIA = Sydasiens, ASIA = Asien, RIMGR = nye indvandrere fra ikke-EU-lande.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Forekomst af chikane motiveret af had for bestemte grupper af adspurgte

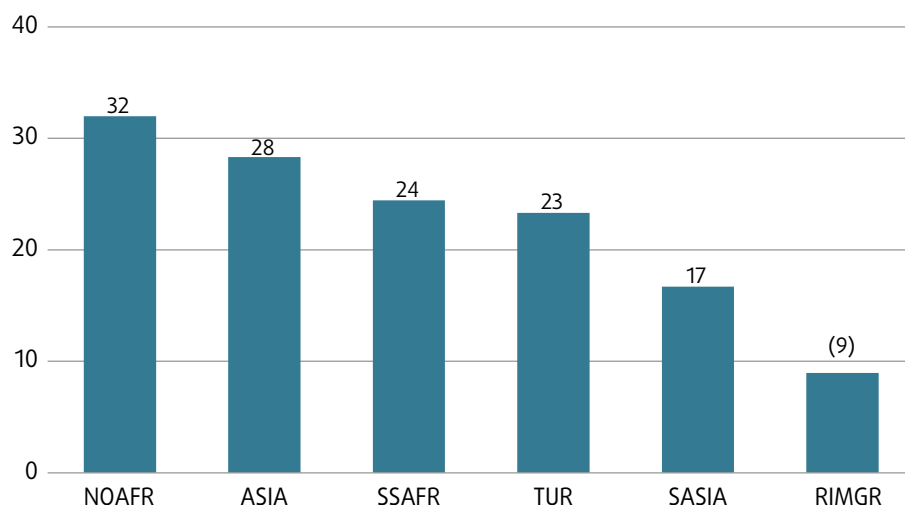
Blandt de forskellige grupper af adspurgte muslimer er den højeste andel af personer, der nævner, at de i de 12 måneder forud for undersøgelsen har oplevet chikane på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, muslimske indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Nordafrika (32 %) efterfulgt af muslimer fra Asien (28 %) (Figur 23).

Et kig på resultaterne for hver gruppe af adspurgte muslimer viser, at i Danmark rapporterede muslimske kvinder fra Afrika syd for Sahara højere tal end mænd (kvinder – 46 %, mænd – 27 %), mens der ikke er observeret nogen forskel i landet mellem kvinder og mænd for adspurgte muslimer fra Tyrkiet. På den anden side rapporterer muslimske mænd fra Tyrkiet i Nederlandene, fra Afrika syd for Sahara i Sverige og

fra Nordafrika og Sydasiens i Italien i højere grad fordomsmotiveret chikane end kvinder. Disse forskelle peger på behovet for mere dybtgående forskning for at undersøge, hvordan muslimske mænd og kvinder påvirkes af chikane på forskellige måder.

Flere adspurgte andengenerationsindvandrere (36 %) rapporterer fordomsmotiveret chikane i de 12 måneder forud for undersøgelsen, end adspurgte fra første generation gør (22 %). Dette kan til dels forklares med, at de adspurgte fra anden generation er yngre end dem fra første generation, da oplevelser med chikane synes at være mere udbredt blandt yngre mennesker. Tallene falder med alderen – og afspejler måske forskellige situationer, som folk står over for i forskellige stadier af deres liv. Andengenerationsindvandrere kan også være bedre i stand til at genkende chikane – f.eks. takket være bedre kendskab til det lokale sprog.

Figur 23: Forekomst af chikane på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen, efter samlede muslimske grupper (%) ^(a), ^(b), ^(c), ^(d)

- Noter:*
- ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater.
 - ^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på mindre end 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.
 - ^(c) Akronymet for målgrupper henviser til indvandrere fra [land/region] og deres efterkommere: TUR = Tyrkiet, SSAFR = Afrika syd for Sahara, NOAFR = Nordafrika, SASIA = Sydasiatiske lande, ASIA = Asien, RIMGR = nye indvandrere fra ikke-EU-lande.
 - ^(d) To af de grupper, der fremgår af søjlediagrammet, er baseret på samtaler med et enkelt land: »Nye immigranter« (samtaler fra Slovenien) og »asiatiske og deres efterkommere« (samtaler fra Cypern).

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Virksomheden af traditionel eller religiøs beklædning

Mandlige og kvindelige adspurgte muslimer blev spurgt, om de bærer traditionel eller religiøs beklædning offentligt (se også [pkt. 2.2.1](#) om kønsforskelle i forekomsten af forskelsbehandling). Desuden blev kvinderne spurgt, om de bærer tørklæde eller niqab ³⁸, og om de oplevede tre bestemte former for chikane eller vold, fordi de gjorde det.

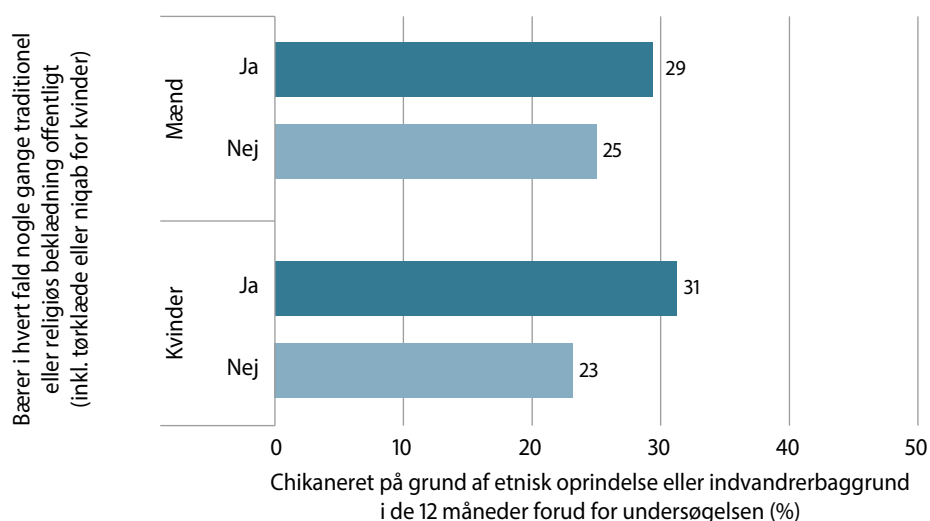
Næsten en tredjedel af de adspurgte muslimer (29 % af mændene og 31 % af kvinderne), der i hvert fald nogle

gange bærer traditionel eller religiøs beklædning offentligt, rapporterede, at de havde oplevet chikane på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen ([Figur 24](#)).

Omkring 39 % af de muslimske kvindelige adspurgte, der angiver, at de bærer tørklæde eller niqab uden for huset, siger, at de i de 12 måneder forud for undersøgelsen oplevede upassende stirren eller ubehagelige tilkendegivelser, fordi de gjorde det. Af samme grund oplevede 22 % verbale fornærmelser eller ubehagelige kommentarer, og 2 % oplevede et fysisk overgreb.

³⁸ En niqab er et tørklæde, der dækker ansigtet, men ikke øjnene.

Figur 24: Adspurgte muslimer, der i hvert fald nogle gange bærer traditionel eller religiøs beklædning (herunder tørklæde eller niqab for kvinder) offentligt og har oplevet chikane på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen (%) ^(a), ^(b), ^(c), ^(d)

- Noter:**
- ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater.
 - ^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på mindre end 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.
 - ^(c) Spørgsmål: »Bærer du traditionel eller religiøs beklædning offentligt, som er anderledes end den slags beklædning, som typisk bæres i [LAND]? Dette omfatter f.eks. særlig traditionel eller religiøs beklædning, symboler, tørklæde eller turban.«
 - ^(d) Spørgsmål kun stillet til muslimske kvinder: »Bærer du som regel tørklæde eller niqab uden for huset?«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Type af oplevet chikane

De mest almindelige former for chikane på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund er ubehagelige tilkendegivelser eller upassende stirren, idet 21 % har oplevet dette i de 12 måneder forud for undersøgelsen. Dette efterfølges af personlige ubehagelige eller truende kommentarer (18 %). Andre former for chikane – såsom trusler om vold og cyberchikane – er mindre almindelige. Yngre adspurgte muslimer oplever oftere både personlig chikane såsom ubehagelige eller truende kommentarer, tilkendegivelser eller trusler om vold og cyberchikane end ældre muslimer.

Gerningsmænd til chikane motiveret af had

Adspurgt om at identificere gerningsmanden eller gerningsmændene siger tre ud af fire adspurgte, som har oplevet fordomsmotiveret chikane, at gerningsmanden til den seneste hændelse var én, de ikke kendte (75 %), 14 % angiver, at det var en person på arbejdspladsen eller i et uddannelsesmiljø, og 3 % siger, at det var et medlem af en ekstremistisk/racistisk højrefløjsggruppe. I EU-MIDIS I identificerede de fleste adspurgte også gerningsmændene til chikane som personer, som de ikke kendte i forvejen.

I undersøgelsen blev ofre for chikane desuden spurgt, om gerningsmanden til den seneste hændelse havde samme etniske baggrund som dem, en anden etnisk minoritetsbaggrund, eller om gerningsmanden tilhører befolkningsflertallet. I de fleste tilfælde (75 %) mente de adspurgte, at gerningsmanden var en person uden etnisk minoritetsbaggrund, 21 % identificerede gerningsmanden som en person fra en anden etnisk minoritetsgruppe, og 6 % mente, at gerningsmanden var fra den samme etniske minoritetsgruppe som dem selv (de adspurgte kunne angive alle relevante muligheder; summen af procenterne for de tre kategorier overstiger derfor 100 %). Disse resultater om gerningsmandens eller gerningsmændenes baggrund svarer til resultaterne i EU-MIDIS I.

Resultaterne varierer på tværs af forskellige EU-medlemsstater. I Sverige angiver 53 % af de adspurgte muslimer fra Afrika syd for Sahara og 40 % af de adspurgte muslimer fra Tyrkiet, som har oplevet chikane, f.eks., at gerningsmanden til den seneste hændelse havde en anden etnisk minoritetsbaggrund end deres egen. I Danmark og Finland angiver 90 % af de adspurgte muslimer fra Afrika syd for Sahara, som har oplevet chikane, at gerningsmanden til den seneste hændelse ikke havde en etnisk minoritetsbaggrund.

Ved fortolkningen af disse resultater bør man holde for øje, at EU-medlemsstaterne er forskellige med hensyn til størrelse og antallet af etniske minoritetsgrupper i landet, og dette kan blive afspejlet i de adspurgtes oplevelser af chikane, og i hvilket omfang personer med anden etnisk minoritetsbaggrund identificeres som gerningsmænd.

Anmeldelse af chikane motiveret af had og årsager til ikke at anmelde dette

Samlet set anmeldte ni ud af ti adspurgte muslimer (91 %) ikke den seneste hændelse med chikane, som de oplevede, til hverken politiet eller en anden organisation eller tjeneste. Muslimske kvinder er lidt mere tilbøjelige til at anmelde hændelser (11 %) end muslimske mænd (6 %). Der er ingen forskel med hensyn til alder eller mellem adspurgte fra første og anden generation med hensyn til anmeldelse af chikane.

Ud over politiet har EU's medlemsstater ligestillingsorganer, der kan håndtere klager i forbindelse med chikane, for så vidt dette krav til direktivet om racelighed er blevet omsat til national lovgivning. Resultaterne viser, at blandt de 3 763 muslimer, der i undersøgelsen rapporterede detaljer om deres seneste oplevelse med fordomsmotiveret chikane, kontaktede kun tre et ligestillingsorgan, en menneskerettighedsorganisation eller andre relevante ombudsmandsinstitutioner for at rapportere hændelsen.

De oftest nævnte årsager til ikke at rapportere den seneste hændelse med fordomsmotiveret chikane var, at der ikke ville ske noget ved det, eller intet ville blive ændret ved at rapportere det (43 %). 41 % af de adspurgte, som har oplevet fordomsmotiveret chikane, anmeldte ikke hændelsen nogen steder, fordi de mente, at den var for lille, 13 % sagde, at det var alt for bureaukratisk at anmelde den, 9 %, at de selv kunne løse problemet, og 8 %, at de ikke ville blive taget alvorligt, eller at man ikke ville tro på dem.

Af dem, der anmeldte den seneste hændelse med chikane til politiet, var 62 % meget eller noget utilfredse med den måde, hvorpå politiet håndterede sagen. Mænd, der anmeldte chikane til politiet, er mere tilbøjelige til at føle sig utilfredse sammenlignet med kvinder (76 % sammenlignet med 53 %).

2.3.2. Oplevelser med fysisk vold motiveret af had

I EU-MIDIS II blev de adspurgte spurgt, om de havde oplevet et fysisk overgreb, såsom at nogen har slået, skubbet, sparket eller taget fat i dem. Følgende resultater om fysisk vold henviser til hændelser, som de adspurgte mente havde fundet sted på grund af deres »etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund«, som bruges som en samlebetegnelse om fordomme relateret

til hudfarve, etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund og religion eller religiøs overbevisning.

Forekomst og hyppighed af vold motiveret af had

Alt i alt oplevede 2 % af alle adspurgte muslimer fysisk vold på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen, og 5 % gjorde i de fem år forud for undersøgelsen – med vigtige variationer afhængigt af oprindelsesland/-region og opholdsland. Adspurgte muslimer fra Asien i Cypern og fra Sydasi i Italien rapporterede de laveste tal for de 12 måneder forud for undersøgelsen – tæt på nul – mens de højeste tal blev rapporteret af adspurgte muslimer fra Afrika syd for Sahara i Tyskland (8 %), Danmark (7 %) og Malta (7 %).

Den gennemsnitlige andel af muslimske mænd, som oplevede et fysisk overgreb i de 12 måneder forud for undersøgelsen på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, er 6 % sammenlignet med 3 % for muslimske kvinder. Der er ingen forskelle i forekomsten af fordomsmotiveret vold mod personer, der bærer traditionel eller religiøs beklædning offentligt (herunder kvinder, der bærer tørklæde eller niqab). Med hensyn til forskelle mellem aldersgrupper og medlemmer af første og anden generation kan der ses et mønster, der ligner fordomsmotiveret chikane – det vil sige, at tallene er højere for yngre adspurgte end for ældre og højere for anden generation.

I gennemsnit oplevede 2 % (n = 197) af alle adspurgte muslimer i de fem år forud for undersøgelsen et fysisk overgreb fra politiets side, som de tillægger deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund. En tredjedel af disse tilfælde opstod i de 12 måneder forud for undersøgelsen (1 %). De fleste af disse hændelser (70 %) blev ikke anmeldt til nogen myndighed. De oftest anførte årsager til ikke at anmelde et diskriminerende fysisk overgreb af politiet var, at der ikke ville ske noget ved det, eller at det ikke ville ændre noget (52 %), fordi de adspurgte ikke har tillid til eller er bange for politiet (37 %), mener, at procedurerne er for bureaukratiske og tidskrævende (21 %), eller frygter represalier eller at blive behandlet dårligt (21 %).

Gerningsmænd til vold motiveret af had

I undersøgelsen kunne de adspurgte angive flere kategorier af gerningsmænd – f.eks. i tilfælde, hvor to eller flere gerningsmænd var involveret i den seneste hændelse. Halvdelen af ofrene for fordomsmotiveret vold kender ikke gerningsmændene, mens 16 % siger, at gerningsmanden var en person på arbejdspladsen eller i et uddannelsesmiljø. De adspurgte identificerede også andre gerningsmænd: 9 % pegede på en politibetjent eller grænsevagt, 8 % på en bekendt, ven eller slægtning, 7 % på en nabo, og 8 % siger,

at det var en »anden person«. Omkring 5 % af de adspurgte siger, at gerningsmanden var medlem af en ekstremistisk/racistisk højrefløjsgruppe.

Med hensyn til gerningsmændenes etniske baggrund siger 64 % af de adspurgte muslimer i gennemsnit, at gerningsmanden til den seneste hændelse med fysisk overgreb, som de oplevede, ikke havde en etnisk minoritetsbaggrund (Figur 25). Én ud af tre ofre for fysiske overgreb (33 %) siger, at gerningsmanden havde en anden etnisk minoritetsbaggrund end deres egen, og 10 % angiver, at gerningsmanden havde samme minoritetsbaggrund som dem selv³⁹.

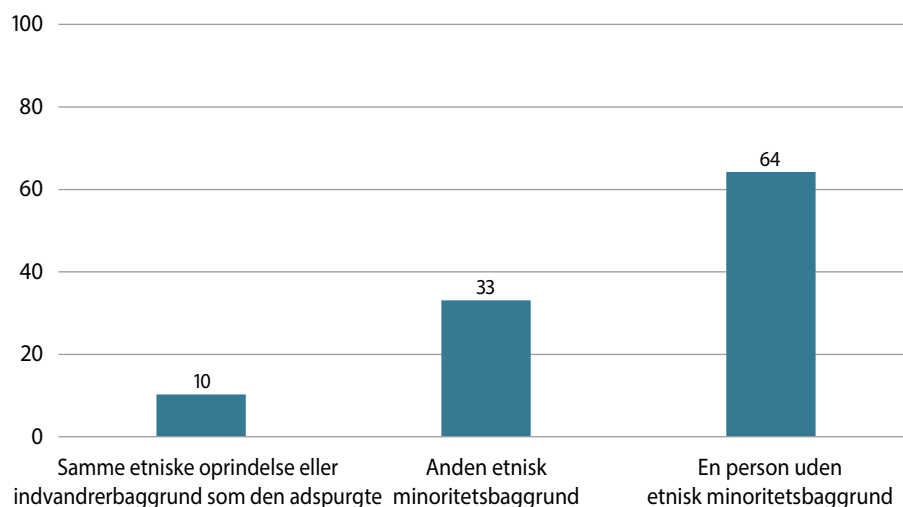
Andelen af muslimske kvinder, der identificerede gerningsmanden til den seneste hændelse som værende fra en anden etnisk minoritetsgruppe, er langt højere end for mænd (48 % mod 26 %). Dette er også tilfældet for adspurgte fra anden generation: 38 % af de adspurgte fra anden generation angiver, at gerningsmanden var fra en anden etnisk minoritetsgruppe – sammenlignet med 28 % for første generation.

Anmeldelse af vold motiveret af had og årsager til ikke at anmelde dette

Alt i alt anmeldte kun et mindretal (23 %) af de adspurgte den seneste hændelse til en organisation eller tjeneste, herunder politiet (14 %), mens 77 % ikke anmeldte hændelsen nogen steder. Andre FRA-undersøgelser, hvor de adspurgte blev spurgt om oplevelser med anmeldelse af vold til politiet, tyder på lige så høje niveauer af ikkeanmeldelse. Agenturets undersøgelse om vold mod kvinder⁴⁰ viser f.eks., at kun 13 % af kvinderne kontaktede politiet efter den mest alvorlige hændelse med fysisk vold, der involverede en anden gerningsmand end deres partner.

Navnlig bemærkes det, at ud af de 534 muslimske indvandrere og efterkommere af indvandrere, der i undersøgelsen beskrev den seneste hændelse af fordomsmotiveret vold, som de havde oplevet, havde ingen kontaktet enten et nationalt ligestillingsorgan, en menneskerettighedsorganisation eller en ombudsmandsinstitution for at anmelde hændelsen.

Figur 25: Baggrund for gerningsmændene til de seneste hændelser med fysisk vold baseret på de adspurgtes etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund (%) ^(a), ^(b), ^(c), ^(d)

Noter: ^(a) Adspurgte muslimer, som har oplevet fysisk vold på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund (n = 515); vægtede resultater.

^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på mindre end 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på mindre end 20 uvægtede værdier er anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.

^(c) Kategorierne udgør ikke samlet 100 %, fordi de adspurgte kunne vælge alle de relevante kategorier – f.eks. til at beskrive hændelser med flere gerningsmænd med forskellig etnisk oprindelse.

^(d) Spørgsmål: »Tænk på de(n) person(er), der gjorde dette mod dig. Var personen af den samme etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund som dig? En person med en anden etnisk minoritetsbaggrund end dig? En person, der ikke har en etnisk minoritetsbaggrund?«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

³⁹ Summen er højere end 100 %, fordi de adspurgte kunne vælge mere end én kategori. Dette viser, at nogle hændelser kan have involveret flere gerningsmænd.

⁴⁰ FRA (2014), s. 59.

Muslimske kvinder og mænd har lige så stor sandsynlighed for at anmelde hændelser med fordomsmotiveret vold til politiet eller andre organisationer eller tjenester. Mens 29 % af ofrene for fordomsmotiveret vold blandt muslimske førstegenerationsindvandrere siger, at de anmeldte den seneste hændelse, er tallet for anmeldelse blandt andengenerationsindvandrere derimod 18 %. Yderligere analyse under hensyntagen til de adspurgtes aldersgruppe hindres af det lave antal tilfælde, som er tilgængelige til analyse.

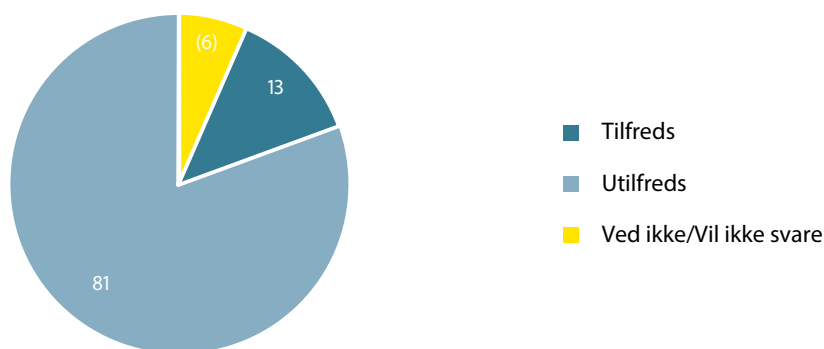
Blandt dem, der ikke anmeldte den seneste hændelse med fysisk overgreb til politiet eller en anden organisation, siger 43 %, at det var, fordi der ikke ville ske noget ved det, eller at det ikke ville ændre noget at anmelde det, 23 %, at de selv kunne håndtere det med hjælp fra familie og venner, og 18 % mente ikke, at hændelsen var betydelig nok, eller mente ikke, at det kunne betale sig at anmelde den, fordi sådanne hændelser sker hele tiden.

Af dem, der ikke anmeldte hændelsen, angiver 11 %, at manglende tillid til politiet var en faktor i beslutningen om ikke at gøre det. De årsager, som de adspurgte muslimer angiver for ikke at anmelde hændelser til politiet, svarer stort det til dem, som de adspurgte muslimer

anførte i EU-MIDIS I – men også andre adspurgte i FRA's undersøgelser, herunder kvinder, jøder og lesbiske, bøsser, biseksuelle og transseksuelle personer (LGBT), som blev interviewet om deres oplevelser med vold. Disse resultater afspejler en udbredt overbevisning blandt dem, der ikke anmelder voldelige hændelser, om, at det ikke nødvendigvis vil være en umiddelbar fordel at anmelde dem til politiet, og at de finder andre, uformelle måder at håndtere det, der er sket, på. Resultaterne viser, at ofre også vægter de sandsynlige fordele ved anmeldelse i forhold til den tid, det ville tage at anmelde hændelsen, samt besværet eller generne i forbindelse med det.

Det overvældende flertal af de adspurgte, der anmeldte den seneste oplevede hændelse med fordomsmotiverede fysiske overgreb til politiet (81 %), siger, at de var enten meget eller noget utilfredse med den måde, politiet håndterede sagen på; 13 % siger, at de var tilfredse om vold mod kvinder i EU, at 66 % af kvinderne anførte, at de var tilfredse med den måde, hvorpå politiet havde håndteret det mest alvorlige tilfælde af fysisk vold mod dem begået af en anden end deres nuværende eller tidligere partner.

Figur 26: Tilfredshed med den måde, hvorpå politiet håndterede den seneste hændelse med vold motiveret af de adspurgtes etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund efter anmeldelse af hændelser til politiet (%) ^(a), ^(b), ^(c)

Noter: ^(a) Adspurgte muslimer, som anmeldte den seneste hændelse med fordomsmotiveret fysisk overgreb til politiet (n = 82); vægtede resultater.
^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på mindre end 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på mindre end 20 uvægtede værdier er anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.
^(c) Spørgsmål: »Du nævnte, at du kontaktede politiet. I hvilket omfang var du tilfreds med, hvordan politiet håndterede din anmeldelse eller klage?«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

2.3.3. Chikane og fysisk vold mod de adspurgtes familie eller venner – hændelser motiveret af had

Personlige oplevelser påvirker ens følelse af sikkerhed og tilhørsforhold, men kan også påvirkes af at høre om andres oplevelser, især fra nære familiemedlemmer og venner. Alt i alt kender 27 % af de adspurgte muslimer et familiemedlem eller en ven, der i de 12 måneder forud for undersøgelsen var blevet fornærmet eller kaldt navne på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund. Den højeste andel findes i Nederlandene: 52 % for adspurgte muslimer fra Tyrkiet og 50 % for de adspurgte fra Nordafrika.

Et kig på de adspurgtes kendskab til, at familiemedlemmer eller venner er blevet fornærmet eller kaldt navne, sammenlignet med deres egne personlige oplevelser, afslører nogle bemærkelsesværdige forskelle. I Nederlandene har 18 % af de adspurgte muslimer fra Tyrkiet f.eks. personligt oplevet ubehagelige eller truende kommentarer på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen – men 52 % siger, at de kender til et familiemedlem eller en ven, der er blevet fornærmet eller kaldt navne af disse årsager i denne periode. Forskelle mellem personlige oplevelser og kendskab til andre personers oplevelser findes blandt de adspurgte fra Nordafrika i Belgien og Nederlandene, adspurgte fra Tyrkiet i Belgien, Danmark og Tyskland og adspurgte fra Sydasien i Grækenland.

2.3.4. Holdninger til vold

I EU-MIDIS II blev de adspurgte spurgt om deres holdninger til fysisk vold. Selv om der ikke er nogen direkte forbindelse mellem holdninger, der støtter vold, og reel deltagelse i vold, var formålet med undersøgelsen at identificere eventuelle mønstre vedrørende støtte til fysisk vold i en række forskellige situationer ved at stille fire spørgsmål (Se figur 27-30):

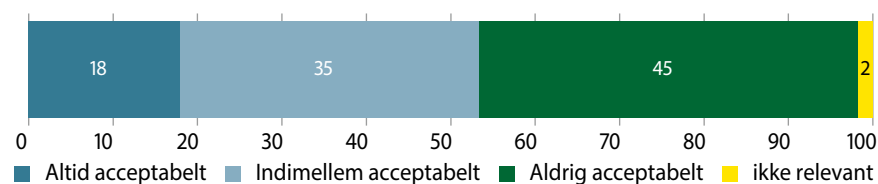
- Er det acceptabelt at bruge fysisk vold for at forhindre, at man selv kommer fysisk til skade?
- Er det acceptabelt at bruge fysisk vold for at forhindre, at en anden kommer fysisk til skade?
- Er det acceptabelt at bruge fysisk vold, fordi man er blevet fornærmet på grund af sin etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund?
- Er det acceptabelt at bruge fysisk vold, fordi nogen har fornærmet ens religion?

De almene befolkningsundersøgelser, som anvendes til at sammenligne visse aspekter af denne rapport, såsom tillid til offentlige institutioner eller accept af andre grupper, omfatter ikke spørgsmål om holdninger til vold. I denne rapport sammenlignes derfor resultaterne for adspurgte muslimer med resultaterne for de adspurgte i EU-MIDIS II, der ikke blev identificeret som muslimer i de 15 omfattede EU-medlemsstater.

Resultaterne viser, at 45 % af de adspurgte muslimer ikke mener, at fysisk vold er acceptabel for at undgå at komme fysisk til skade, sammenlignet med 41 % af de adspurgte ikkemuslimer. Derimod mener 49 % af de adspurgte muslimer ikke, at det er acceptabelt at bruge fysisk vold for at forhindre, at andre kommer fysisk til skade, sammenlignet med 44 % af de adspurgte ikkemuslimer. Det overvældende flertal af både muslimske og adspurgte ikkemuslimer mener, at det aldrig er acceptabelt at bruge fysisk vold, fordi nogen fornærmer dem på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund (henholdsvis 86 % og 89 %) eller deres religion (87 % og 94 %). I gennemsnit er anvendelse af fysisk vold mere acceptabel for muslimske mænd end muslimske kvinder og mere for adspurgte muslimer fra anden generation – som dermed er yngre – end dem fra første generation, især når det bruges til selvforsvar.

EU-MIDIS II-resultaterne viser, at den eneste statistisk signifikante forskel mellem adspurgte muslimer og ikkemuslimer vedrører accept af fysisk vold, fordi nogen har fornærmet deres religion: 11 % af de adspurgte muslimer mener, at fysisk vold »ofte eller altid« er acceptabel i denne sammenhæng, i forhold til 4 % af de adspurgte ikkemuslimer. En mere avanceret analyse viser, at adspurgte muslimer, som var ofre for vold motiveret af had i de 12 måneder forud for undersøgelsen, er signifikant mere tilbøjelige til at anse fysisk vold for at være acceptabel, altid eller ind imellem, fordi nogen har fornærmet deres religion. Men både adspurgte muslimer og ikkemuslimer, som har oplevet forskelsbehandling eller chikane på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de 12 måneder forud for undersøgelsen, er mere tilbøjelige til at mene, at fysisk vold er acceptabelt, altid eller indimellem, fordi nogen har fornærmet deres religion.

Figur 27: Accept af at reagere med vold i selvforsvar (%) ^(a), ^(b)

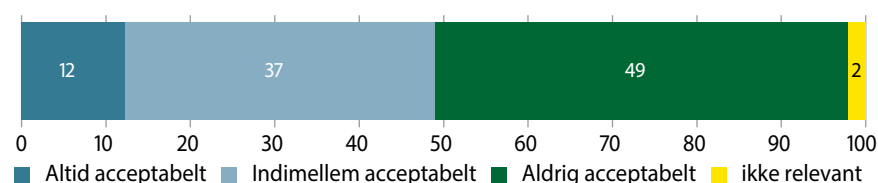

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater.

^(b) Spørgsmål: »Synes du, at det er acceptabelt at bruge fysisk vold i følgende situationer: 1) brug af fysisk vold for at forhindre, at man selv kommer fysisk til skade, 2) brug af fysisk vold for at forhindre, at en anden kommer fysisk til skade, 3) brug af fysisk vold, fordi nogen har fornærmet dem på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, 4) brug af fysisk vold, fordi nogen har fornærmet deres religion.«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Figur 28: Accept af at reagere med vold for at forsvare en anden (%) ^(a), ^(b)

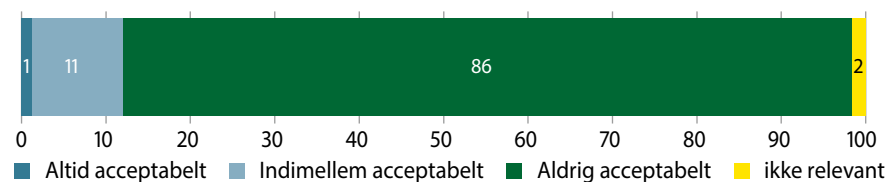

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater.

^(b) Spørgsmål: »Synes du, at det er acceptabelt at bruge fysisk vold i følgende situationer: 1) brug af fysisk vold for at forhindre, at man selv kommer fysisk til skade, 2) brug af fysisk vold for at forhindre, at en anden kommer fysisk til skade, 3) brug af fysisk vold, fordi nogen har fornærmet dem på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, 4) brug af fysisk vold, fordi nogen har fornærmet deres religion.«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Figur 29: Accept af at reagere med vold, hvis man er blevet fornærmet på grund af ens etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund (%) ^(a), ^(b)

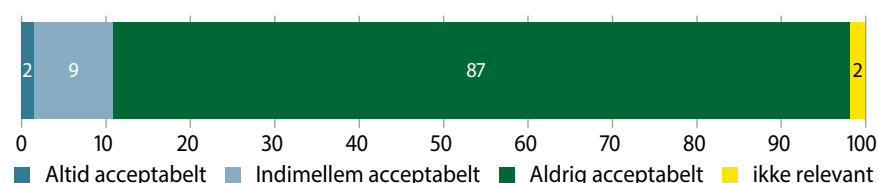

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater.

^(b) Spørgsmål: »Synes du, at det er acceptabelt at bruge fysisk vold i følgende situationer: 1) brug af fysisk vold for at forhindre, at man selv kommer fysisk til skade, 2) brug af fysisk vold for at forhindre, at en anden kommer fysisk til skade, 3) brug af fysisk vold, fordi nogen har fornærmet dem på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, 4) brug af fysisk vold, fordi nogen har fornærmet deres religion.«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Figur 30: Accept af at reagere med vold, når ens religion er blevet fornærmet (%) ^(a), ^(b)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater.

^(b) Spørgsmål: »Synes du, at det er acceptabelt at bruge fysisk vold i følgende situationer: 1) brug af fysisk vold for at forhindre, at man selv kommer fysisk til skade, 2) brug af fysisk vold for at forhindre, at en anden kommer fysisk til skade, 3) brug af fysisk vold, fordi nogen har fornærmet dem på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, 4) brug af fysisk vold, fordi nogen har fornærmet deres religion.«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

2.4. Polititilbageholdelser

VIGTIGSTE RESULTATER

- Af alle adspurgte muslimer var 16 % blevet stoppet af politiet i de 12 måneder forud for undersøgelsen, og 7 % siger, at det var på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund.
- Af de adspurgte muslimer, som politiet stoppede i de 12 måneder forud for undersøgelsen, siger 42 %, at dette var på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund – selv om resultaterne varierer blandt EU's medlemsstater.
- I de fem år forud for undersøgelsen blev 29 % af alle adspurgte muslimer stoppet af politiet, og 9 % siger, at det var på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund.
- Af dem, politiet stoppede i de seneste fem år, mener 32 %, at dette var på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund – igen med betydelige variationer mellem EU's medlemsstater.
- Adspurgte muslimer fra Nordafrika og Afrika syd for Sahara nævner, at de tilbageholdes oftere af politiet end andre af de adspurgte muslimske grupper.
- I gennemsnit angiver unge adspurgte muslimer, at de tilbageholdes oftere end dem, som er ældre, og muslimske mænd tilbageholdes langt oftere end muslimske kvinder.
- Muslimske mænd og kvinder, der i hvert fald nogle gange bærer traditionel eller religiøs beklædning offentligt, siger oftere, at politiet stoppede dem på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de fem år forud for undersøgelsen (39 %) end dem, der ikke bærer sådan beklædning (29 %).

Politimæssig praksis i EU varierer – både med hensyn til hyppigheden af polititilbageholdelser og politiets adfærd under sådanne tilbageholdelser. Opfattelser af respektløs adfærd eller forskelsbehandling kan undergrave politiets legitimitet og dermed dets effektivitet. Det er vigtigt at overvåge og vurdere praksis, såsom polititilbageholdelser, for at sikre, at fordelene ved dem opvejer risiciene for forholdet mellem politiet og samfundet. Ikke desto mindre er det kun en håndfuld medlemsstater⁴¹, der indsamler disse data systematisk eller foretager et vist niveau af forskning inden for lov-håndhævelsespraksis, herunder polititilbageholdelser, og hvordan det påvirker forskellige grupper. Som FRA påpegede i 2010⁴², giver disse former for data, som indsamles anonymt, afgørende beviser med hensyn til at identificere potentiel forskelsbehandling.

Politisamarbejde og retligt samarbejde blandt EU's medlemsstater er for nylig blevet styrket for at opfylde den europæiske dagsorden om sikkerhed, hvor det erkendes, at sikkerhed og respekt for grundlæggende rettigheder er politiske mål, der supplerer hinanden⁴³. Agenturet har i den henseende understreget,

at indlemmelsen af overvejelser vedrørende grundlæggende menneskerettigheder i udformningen af sikkerhedstiltag kan bidrage til at begrænse den mulige negative indvirkning på personers rettigheder og dermed mindske risikoen for at støde befolkningsgrupper på grund af tiltag, der kunne opfattes som værende diskriminerende⁴⁴.

2.4.1. Møde med de retshåndhævende myndigheder

Resultaterne vedrørende polititilbageholdelser henviser til kontakt mellem de retshåndhævende myndigheder og de adspurgte muslimer i EU-MIDIS II. De adspurgte blev også spurgt, om de mente, at de var blevet stoppet af politiet på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund, og om den måde, de blev behandlet af politiet på, herunder eventuelle oplevelser med fysiske overgreb fra politiets side.

I gennemsnit er omkring en tredjedel af alle adspurgte muslimer (29 %) blevet stoppet af politiet i de fem år forud for undersøgelsen med betydelige variationer mellem EU's medlemsstater. I gennemsnit siger omkring en tiendedel af alle adspurgte muslimer (9 %), at det var på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund (Figur 31). Af dem, politiet stoppede, mener 32 %, at dette var på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund – men igen med betydelige variationer mellem medlemsstaterne (Figur 32).

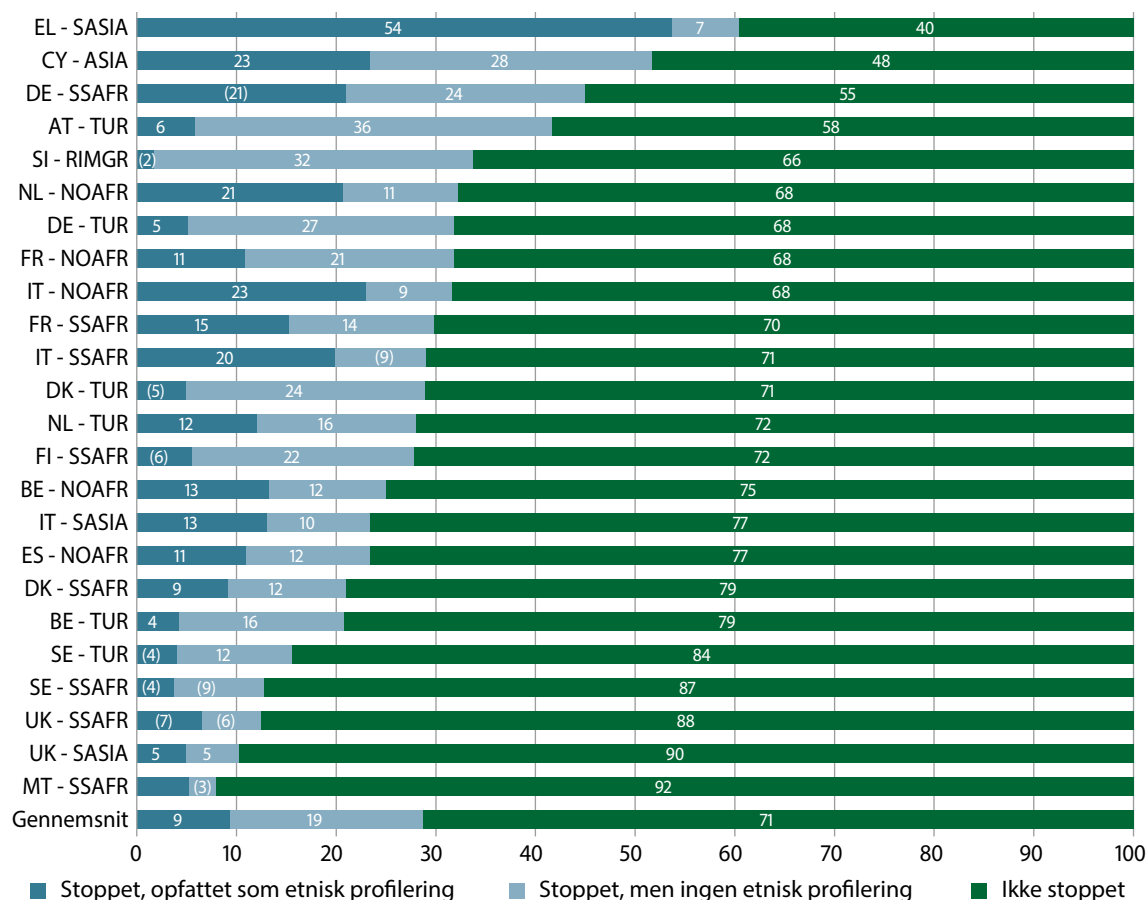
⁴¹ Det Forenede Kongerige er en undtagelse: I England og Wales er der – i henhold til §§ 5, 50 og 55 i loven om politi- og strafferetlige beviser (Police and Criminal Evidence Act) fra 1984 – et lovbestemt krav om, at ledende politifolk skal indsamle og offentliggøre statistikker. Disse bestemmelser dækker tilbageholdelser og ransagninger af personer eller køretøjer, vejkontroller og fysiske undersøgelser af personer. I Skotland blev der som led i det skotske politis plan om tilbageholdelser og undersøgelser lanceret en forbedret national database den 1. juni 2015.

⁴² FRA (2010).

⁴³ Europa-Kommissionen (2015a) og Europa-Kommissionen (2016a).

⁴⁴ FRA (2015).

Figur 31: Forekomst af polititilbageholdelser i de seneste fem år, efter EU-medlemsstat og målgruppe (%)^(e), ^(b), ^(c), ^(d), ^(e), ^(f)

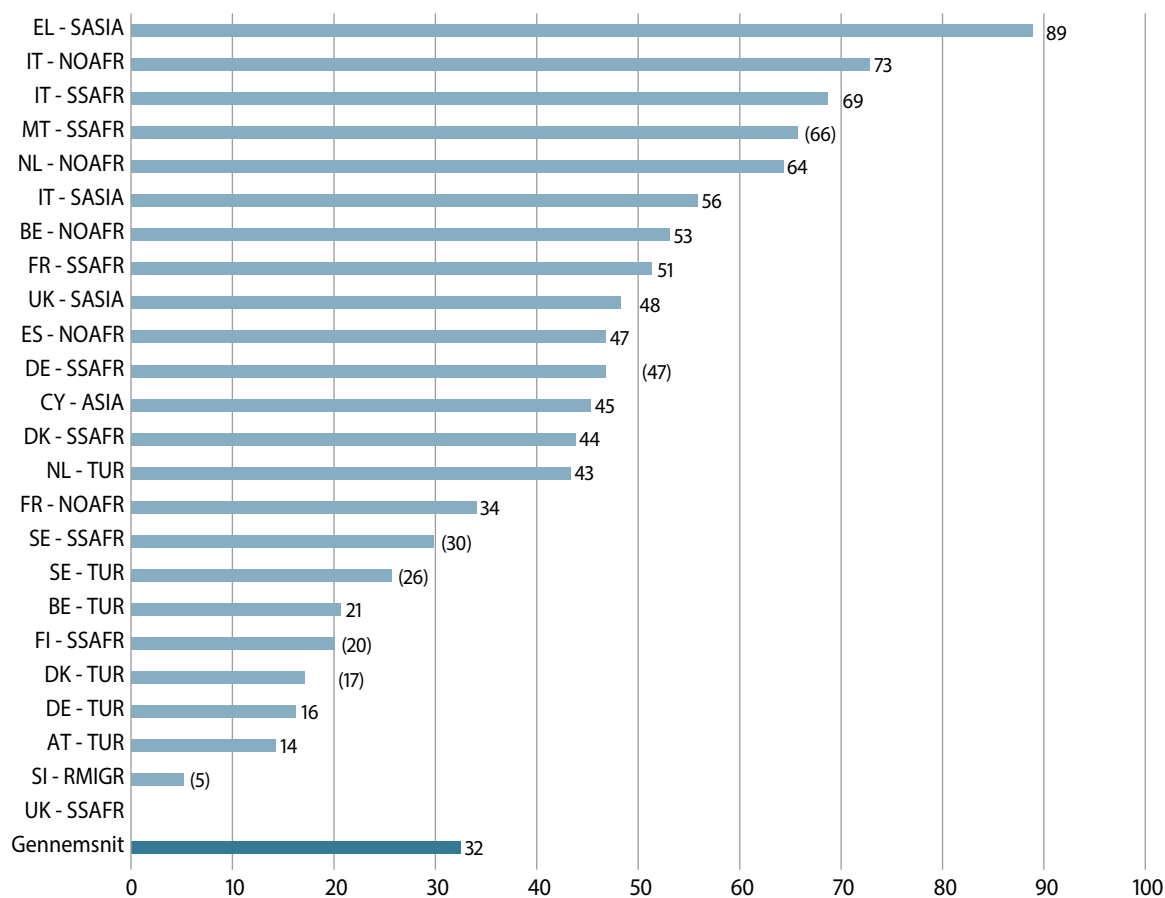
- Noter:**
- (^a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater.
 - (^b) Den samlede procentdel af adspurgte, der blev stoppet af politiet i de seneste fem år, beregnes ved sammenlægning af to tal: procentsatsen for dem, der blev stoppet af politiet i de seneste fem år, og som mente, at dette var på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund, og procentsatsen for dem, der blev stoppet af politiet i de seneste fem år, men ikke mente, at dette var på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund.
 - (^c) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.
 - (^d) Spørgsmål: »I de seneste fem år i [LAND], (eller mens du har været i [LAND]), er du da nogensinde blevet stoppet, fysisk undersøgt eller udspurgt af politiet?«
 - (^e) Akronymmer for målgrupper henviser til indvandrere fra [land/region] og deres efterkommere: TUR = Tyrkiet, SSAFR = Afrika syd for Sahara, NOAFR = Nordafrika, SASIA = Sydasiens, ASIA = Asien, RIMGR = nye indvandrere fra ikke-EU-lande.
 - (^f) Nogle søjler giver ikke 100 % på grund af afrunding af tal.
- Kilder:** FRA, EU-MIDIS II 2016.

Adspurgt om de 12 måneder forud for undersøgelsen siger 16 % af alle adspurgte muslimer, at de er blevet stoppet af politiet i denne periode, og af dem, der blev stoppet, siger 42 %, at det var på grund af deres indvandrerbaggrund eller etniske minoritetsbaggrund. Stigningen i andelen af personer, der mener, at polititilbageholdelsen var forskelsbehandling, kunne skyldes, at de seneste hændelser er lettere at huske. Det kan dog også afspejle ændret praksis i polititilbageholdelser, muligvis relateret til øget fokus på sikkerhed i hele EU.

Resultaterne tyder på, at færre muslimer blev stoppet i løbet af året forud for EU-MIDIS II (16 %) end i løbet af året forud for EU MIDIS I. I den første undersøgelse rapporterede i gennemsnit 25 % af alle adspurgte muslimer, at de var blevet stoppet af politiet i løbet af denne tidsramme. Af dem, der blev stoppet, mente 40 %, at dette var på grund af deres indvandrerbaggrund eller minoritetsstatus – svarende til dem, der i EU-MIDIS II angiver, at de mener, at de blev stoppet af denne årsag (42 %) ⁴⁵.

⁴⁵ FRA (2009), s. 13.

Figur 32: Seneste polititilbageholdelser opfattet som etnisk profilering blandt dem, der blev stoppet i de fem år forud for undersøgelsen, efter EU-medlemsstat og målgruppe (%) ^(a), ^(b), ^(c), ^(d)

- Noter: ^(a) I forhold til de adspurgte muslimer, der blev stoppet af politiet i de fem år forud for undersøgelsen (n = 3 140); vægtede resultater.
- ^(b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.
- ^(c) Spørgsmål: »I de seneste fem år i [LAND], (eller mens du har været i [LAND]), er du da nogensinde blevet stoppet, fysisk undersøgt eller udspurgt af politiet?«; »Mener du, at det, da du blev stoppet SIDSTE GANG, var på grund af din etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund?«
- ^(d) Akronymmer for målgrupper henviser til indvandrere fra [land/region] og deres efterkommere: TUR = Tyrkiet, SSAFR = Afrika syd for Sahara, NOAFR = Nordafrika, SASIA = Sydasiens, ASIA = Asien, RIMGR = nye indvandrere fra ikke-EU-lande.

Kilder: FRA, EU-MIDIS II 2016.

I gennemsnit – og svarende til resultaterne af EU-MIDIS I – angiver adspurgte muslimer fra Nordafrika og Afrika syd for Sahara, at de er blevet stoppet oftere, og de opfatter oftere disse tilbageholdelser som forskelsbehandling. Af de adspurgte muslimer, som politiet stoppede, mener henholdsvis 73 % og 69 % fra Nordafrika og Afrika syd for Sahara i Italien og 64 % fra Nordafrika i Nederlandene, at de blev stoppet på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund. Denne andel er derimod meget lavere blandt adspurgte muslimer fra Tyrkiet (f.eks. 21 % i Belgien, 16 % i Tyskland og 14 % i Østrig).

2.4.2. Forskelle i polititilbageholdelser efter køn og alder

Et kig på kønsforskelle afslører, at politiet oftere tilbageholder muslimske mænd end muslimske kvinder (45 % af mændene blev stoppet i de fem år forud for undersøgelsen i forhold til 12 % af kvinderne). Af dem, der blev stoppet, mener i gennemsnit 37 % af de muslimske mænd og 15 % af de muslimske kvinder, at den seneste polititilbageholdelse var forskelsbehandling.

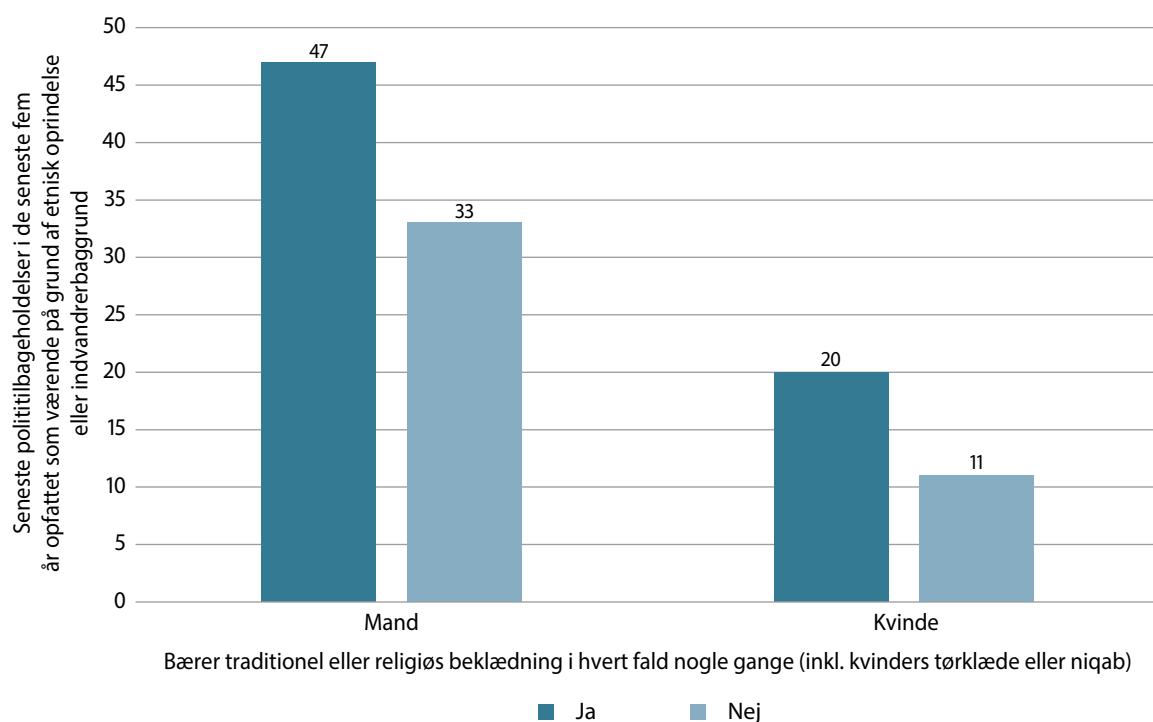
I undersøgelsen blev de adspurgte spurgt, om de offentligt bær traditionel eller religiøs beklædning, der er anderledes end den slags tøj, der typisk bæres i det land, hvor de bor. Kvindelige adspurgte muslimer blev også spurgt, om de normalt bærer tørklæde (eller niqab) uden for huset. Blandt alle kvindelige adspurgte muslimer bærer 41 % normalt tørklæde uden for huset, men kun 1 % bærer niqab. Det lille antal muslimske kvinder, der bærer niqab, forhindrer enhver yderligere fordeling på målgrupper.

Med hensyn til polititilbageholdelser påvirker det at bære traditionel eller religiøs beklædning offentligt, i hvert fald nogle gange, muslimske mænd mere end muslimske kvinder (Figur 33). Omkring halvdelen af

muslimske mænd (47 %), der bærer en sådan beklædning, mener, at de blev stoppet på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, sammenlignet med 20 % af de kvinder, der gør det.

Unge adspurgte tilbageholdes oftere af politiet. I de fem år forud for undersøgelsen stoppede politiet 36 % af de unge adspurgte muslimer i alderen 16 til 24 år og 35 % i aldersgruppen 25 til 34 år. Tilbageholdelser forekom mindre hyppigt i ældre aldersgrupper. Opfattelser om omfanget af etnisk profilering ved seneste polititilbageholdelse afviger ikke væsentligt på tværs af aldersgrupper eller mellem adspurgte fra første og anden generation.

Figur 33: Seneste polititilbageholdelser i de seneste fem år opfattet som værende på grund af etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund, a) blandt dem, der bærer/ikke bærer traditionel eller religiøs beklædning, og b) efter køn (%) (a), (b), (c), (d), (e)

- Noter:**
- (a) I forhold til de adspurgte muslimer, der blev stoppet af politiet i de seneste fem år (n=3 140, kønsopdelt: mænd: n=2 603, kvinder n=537); vægtede resultater.
 - (b) Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Resultater baseret på 20-49 uvægtede værdier i en gruppetotal eller baseret på celler med mindre end 20 uvægtede værdier er derfor anført i parentes. Resultater baseret på mindre end 20 uvægtede værdier i en gruppetotal offentliggøres ikke.
 - (c) Spørgsmål: »I de seneste fem år i [LAND], (eller mens du har været i [LAND]), er du da nogensinde blevet stoppet, fysisk undersøgt eller udspurgt af politiet?«; »Mener du, at det, da du blev stoppet SIDSTE GANG, var på grund af din etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund?«
 - (d) Spørgsmål: »Bærer du traditionel eller religiøs beklædning offentligt, som er anderledes end den slags beklædning, som typisk bæres i [LAND]? Dette omfatter f.eks. særlig traditionel eller religiøs beklædning, symboler, tørklæde eller turban.«
 - (e) Spørgsmål, som kun blev stillet til muslimske kvinder: »Bærer du som regel tørklæde eller niqab uden for huset?«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

2.4.3. Omstændigheder og karakteren af seneste polititilbageholdelser

Undersøgelsen blev gennemført i en periode, hvor der var større terrorangreb i Belgien og Frankrig ⁴⁶, og dette medførte en stigning i politiets overvågning og identitetskontrol. Tilsvarende medførte migrationsstrømme gennem Grækenland og Italien også øget politi og grænsekontrol.

I løbet af de fem år forud for undersøgelsen blev et flertal (63 %) af både adspurgte muslimer fra første og anden generation stoppet, mens de befandt sig i en privat bil. Sådanne hændelser kan have involveret køretøjsrelaterede polititilbageholdelser, eftersom 56 % blev spurgt om deres kørekort eller bilens papirer. Men næsten hver femte (22 %) blev stoppet af politiet på gaden, mens de bevægede sig til fods, og 5 % siger, at de blev stoppet, mens de rejste med offentlig transport ⁴⁷.

Resultaterne viser, at visse grupper tilbageholdes på gaden oftere end andre. Halvdelen af både adspurgte muslimer fra første og anden generation fra Afrika syd for Sahara i Italien (53 %) og næsten halvdelen fra Nordafrika i Belgien, Italien, Nederlandene og Spanien huskede, at de sidst blev stoppet af politiet på gaden (40-42 %). Denne andel stiger til 80 % af de adspurgte muslimer fra Sydasiens i Grækenland, hvilket kan hænge sammen med intensiv kontrol af indvandring.

Resultaterne viser, at de fleste adspurgte muslimer, som blev stoppet af politiet, blev spurgt om deres identitetspapirer (67 %), kørekort eller køretøjets dokumenter (56 %) eller stillet andre spørgsmål (49 %). En fjerdedel af dem, der blev stoppet (24 %), siger, at politiet undersøgte dem eller deres bil. 14 % af alle stoppede adspurgte muslimer blev idømt en bøde under den seneste polititilbageholdelse, 12 % fik en form for råd eller advarsel fra politiet, og 5 % siger, at de blev anholdt eller taget med til en politistation.

Med hensyn til identitetskontrol blev næsten alle muslimske indvandrere fra Sydasiens i Grækenland (96 %) og indvandrere fra Nordafrika og Afrika syd for Sahara og deres efterkommere i Italien (henholdsvis 94 % og 98 %) spurgt om ID-kort, pas eller opholdstilladelse under den seneste polititilbageholdelse, hvilket kan forklares ved migrationsstrømmene i denne periode i begge lande. Mere end otte ud af ti muslimske

indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Nordafrika og Tyrkiet, der bor i Belgien (henholdsvis 83 % og 86 %), blev bedt om at vise deres identitetspapirer under den seneste polititilbageholdelse. Igen skal dette resultat ses i lyset af den øgede politiovervågning efter terrorangrebene i Bruxelles.

En analyse af undersøgelsens data om de seneste polititilbageholdelser viser den højeste såkaldte »hit rate« som følge af polititilbageholdelser – det vil sige, hvor stor en andel af tilbageholdelser og fysiske undersøgelser der resulterede i retshåndhævende sanktioner såsom bøde, anholdelse eller færdselsbøde – blandt adspurgte muslimer af tyrkisk oprindelse i Østrig: Halvdelen (50 %) rapporterede, at de havde fået en bøde, mens størstedelen blev spurgt om deres kørekort eller bilens papirer (84 %) eller identitetspapirer (54 %). Men selv om mange adspurgte muslimer fra Tyrkiet blev sanktioneret som følge af deres seneste tilbageholdelse i Østrig, var det imidlertid kun 14 % af tilbageholdelserne, som blev anset for at være forskelsbehandling.

2.4.4. Behandling af politiet

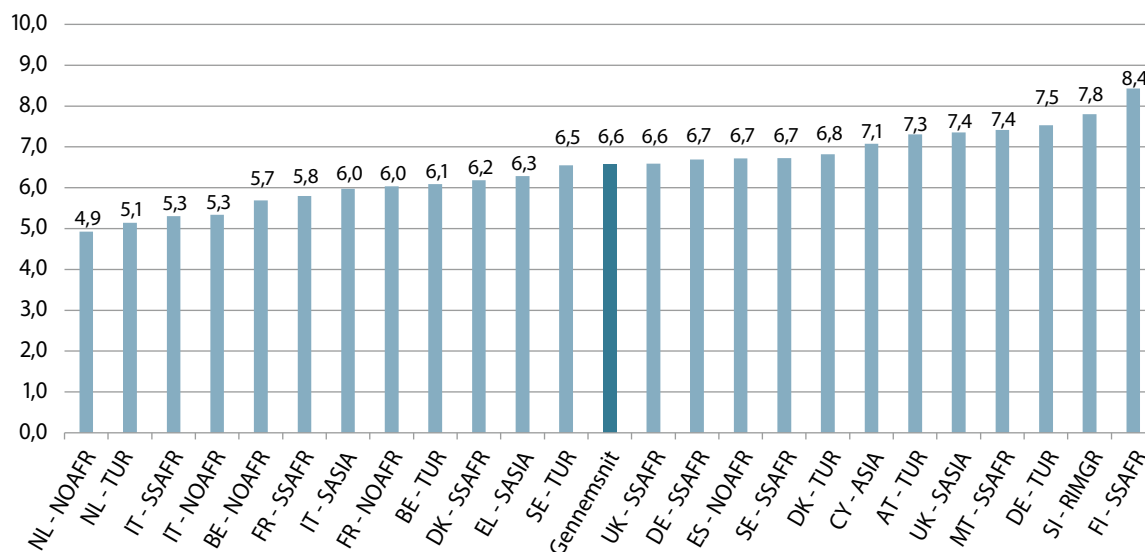
Et flertal (60 %) af de adspurgte muslimer, som blev stoppet af politiet i løbet af de seneste fem år forud for undersøgelsen, bemærkede, at de var blevet behandlet respektfuldt (26 % »meget respektfuldt«, 34 % »ret respektfuldt«). Én ud af fire (24 %) adspurgte sagde, at den måde, politiet behandlede dem på, var »hverken respektfuld eller respektløs«. I mellemtiden sagde 16 %, at politiet behandlede dem respektløst (7 % »ret respektløst« og 9 % »meget respektløst«).

Som resultaterne i [pkt. 2.1.3](#) viser, har de adspurgte muslimer i gennemsnit en tendens til at have størst tillid til politiet og landets retssystem sammenlignet med andre institutioner, som der blev spurgt om i undersøgelsen. [Figur 34](#) viser, at tilliden til politiet varierer blandt forskellige muslimske målgrupper og EU-medlemsstater. Det laveste niveau af tillid til politiet er f.eks. observeret blandt adspurgte muslimer i Italien og Nederlandene. I begge lande udtrykte de adspurgte muslimer af nordafrikansk oprindelse et lavere niveau af tillid til politiet (middelværdier på henholdsvis 4,9 og 5,3) end muslimer af tyrkisk oprindelse i Nederlandene (middelværdi på 5,1) og adspurgte muslimer fra Afrika syd for Sahara i Italien (middelværdi på 5,3). De adspurgte muslimer i Belgien og Frankrig har også en tendens til at vise et lavere niveau af tillid til politiet end gennemsnittet i den valgte EU-medlemsstat. Derimod udtrykte de adspurgte muslimer fra Afrika syd for Sahara i Finland og nye muslimske indvandrere i Slovenien det højeste niveau af tillid til politiet (middelværdier på henholdsvis 8,4 og 7,8).

⁴⁶ Den 22. marts 2016 resulterede tre selvmordsbomber i Bruxelles, Belgien – i lufthavnen og på en metrostation – i 32 døde og mere end 300 sårede. Den 14. juli 2016 blev en lastbil kørt ind i menneskemængden i Nice, Frankrig, hvilket resulterede i 86 dræbte og 434 sårede.

⁴⁷ Det er ikke muligt at opdele yderligere efter målgruppen med hensyn til tilbageholdelser i offentlig transport, da der er færre end 20 uvægtede værdier pr. celle.

Figur 34: Tillid til politiet, efter EU-medlemsstat og målgruppe (gennemsnit, på en skala fra 0-10, hvor 0 betyder »slet ingen tillid«, og 10 betyder »fuld tillid«) ^(a), ^(b), ^(c)

Noter: ^(a) I forhold til alle adspurgte muslimer (n = 10 527); vægtede resultater.
^(b) Nogle søjler har samme værdi, men ser lidt anderledes ud på grund af afrunding af tallene.
^(c) Akronymer for målgrupper henviser til indvandrere fra [land/region] og deres efterkommere: TUR = Tyrkiet, SSAFR = Afrika syd for Sahara, NOAFR = Nordafrika, SASIA = Sydasiens, ASIA = Asien, RIMGR = nye indvandrere fra ikke-EU-lande.

Kilder: FRA, EU-MIDIS II 2016.

2.5. Effekt af forskelsbehandling og viktimering på tilhørsforhold og tillid til offentlige institutioner

VIGTIGSTE RESULTATER

- Adspurgte, der følte sig udsat for forskelsbehandling og/eller oplevede chikane eller vold på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, viser et lavere niveau af tillid til retssystemet og politiet og et lavere niveau af tilknytning til deres opholdsland.
- Adspurgte fra anden generation viser et lavere niveau af tillid til politiet og retssystemet end adspurgte fra første generation.

Som tidligere bemærket hænger tilhørsforhold og tilknytning sammen med konteksten og kan ikke betragtes som statiske eller stabile følelser; de er flerdimensionale og kan ændre sig over tid. Følelsen af udstødelse eller fremmedgørelse kan være baseret på subjektive opfattelser om migrationsprocessen, men udvikles også som reaktion på oplevelser med udstødelse.

Adspurgte, der angiver at have været udsat for forskelsbehandling, chikane eller vold på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund, viser betydeligt mindre tilknytning til undersøgelseslandet end dem, der

ikke har oplevet en sådan forskelsbehandling. Blandt dem, der har oplevet forskelsbehandling, chikane eller vold i løbet af de fem år forud for undersøgelsen, har 71 % en tendens til at føle sig (stærkt) knyttet til undersøgelseslandet – sammenlignet med 81 % af dem uden sådanne oplevelser ⁴⁸. Blandt personer, der har oplevet forskelsbehandling, chikane eller vold på grund af deres etniske oprindelse eller indvandrerbaggrund i de

⁴⁸ Procentdelen omfatter de adspurgte, der angav værdierne 4 eller 5 på 5-pointskalaen, hvor 5 betyder »meget stærkt knyttet«, og 1 betyder »slet ikke knyttet«.

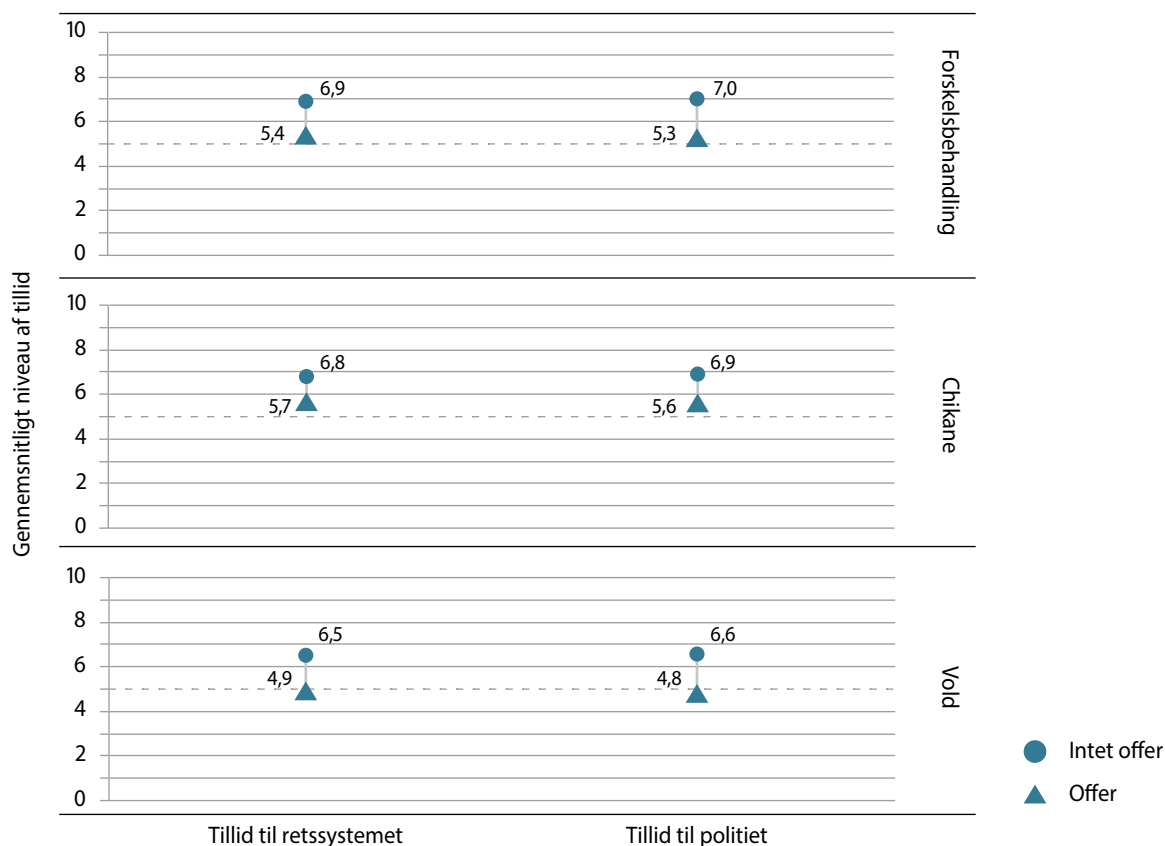
12 måneder forud for undersøgelsen, er procentdelen af dem, der føler sig (stærkt) knyttet til opholdslandet, over 10 point lavere end for dem, der ikke har nogen oplevelser med viktimering (68 % mod 81 %).

Den negative sammenhæng mellem oplevelser med forskelsbehandling, chikane og vold baseret på etnisk oprindelse eller indvandrerbaggrund og de adspurgtes grad af tilknytning til deres opholdsland forsvinder ikke, når man tager de adspurgtes andre potentielt relaterede egenskaber i betragtning. Medtages oplysninger om køn, alder, opholdsland, målgruppe og statsborgerskab i de statistiske beregninger, er der stadig en negativ effekt af oplevelser med viktimering, hvilket understreger resultaternes robusthed ⁴⁹.

Tilsvarende har oplevelser med forskelsbehandling og chikane en stærk effekt på niveauet af tillid til landets

retssystem og politiet. Som bemærket ovenfor blev de adspurgtes tillid målt på en skala fra 0 til 10, hvor 10 betyder fuld tillid. Personer, der har oplevet nogen form for forskelsbehandling, chikane eller vold, viser konsekvent et lavere niveau af tillid til retssystemet og politiet. Figur 35 viser det gennemsnitlige niveau af tillid til politiet og retssystemet blandt adspurgte med oplevelser med viktimering, opdelt efter typen af viktimering i løbet af de 12 måneder forud for undersøgelsen. Test i en multivariat regressionsanalyse bekræfter den effekt, som oplevelser med viktimering har på niveauet af tillid med inddragelse af oplysninger om andre egenskaber, herunder alder, statsborgerskab, opholdsland, køn, generation og målgrupper. Blandt disse egenskaber betyder det at være andengenerationsindvandrer også, i gennemsnit, et lavere niveau af tillid.

Figur 35: Tillid til retssystemet og politiet, efter oplevelser med viktimering inden for de seneste 12 måneder (gennemsnit på en skala fra 0 til 10; trekanten angiver en eller anden form for oplevelse med viktimering, prikker ingen sådan erfaring) ^(a), ^(b)

Noter: ^(a) Baseret på alle adspurgte muslimer (n = 10 498 for forskelsbehandling og n = 10 527 for chikane og vold).

^(b) Spørgsmål: »Fortæl på en skala fra 0-10, hvor stor tillid du personligt har til de institutioner i [LAND], som jeg læser højt. 0 betyder, at du slet ikke har tillid til en institution, og 10 betyder, at du har fuld tillid.«

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

⁴⁹ Dette resultat blev testet ved at analysere niveauet af tilknytning i en multivariat regressionsanalyse.

Bilag: EU-MIDIS II-metodologi

Resultaterne i denne rapport er baseret på interviews i 15 EU-medlemsstater med indvandrere og efterkommere af indvandrere, der adspurgte om deres religion har angivet, at de er muslimer. Delprøven af muslimer er en del af FRA's EU-MIDIS II-undersøgelse, der indsamlede data om indvandreres og etniske minoriteters oplevelser med og meninger om forskelsbehandling, viktimsisering, social inklusion og integration i alle 28 EU-medlemsstater.

Målgrupperne af indvandrere og efterkommere af indvandrere (ofte omtalt som første- og andengenerationsindvandrere) blev identificeret ved at spørge potentielle adspurgte om deres fødeland og deres forældres fødeland. Klart definerede lande og regioner blev anvendt til de forskellige grupper, der er omfattet i de enkelte lande. For at blive betragtet som medlem af en af målgrupperne med indvandrere og efterkommere af indvandrere skulle de adspurgte enten være født i et af de udvalgte oprindelseslande (»første generation«), eller en eller begge af deres forældre skulle være fra det ene af disse lande (»anden generation«).

De grupper, der skulle undersøges i de enkelte lande, blev udvalgt på grundlag af flere kriterier, herunder størrelsen af målgruppen, mulighederne for at gennemføre en undersøgelse med den respektive målgruppe, gruppens risiko for at opleve »racistisk«, »etnisk« eller »religiøs« motiveret forskelsbehandling og viktimsisering, deres sårbarhed i forhold til at være i risiko for social udstødelse og sammenligninger med tidligere FRA undersøgelser.

Med henblik på undersøgelsen omfatter indvandrere og efterkommere af indvandrere følgende:

- »**Indvandrere**« omfatter personer, som **ikke** er født i en EU-medlemsstat eller et EØS-/EFTA-land (Island, Liechtenstein, Norge og Schweiz), har deres sædvanlige opholdssted i et territorium tilhørende den EU-medlemsstat, hvor undersøgelsen blev gennemført, og havde boet i undersøgelseslandet i mindst 12 måneder forud for undersøgelsen.
- »**Efterkommere af indvandrere**« er personer, der er født i en af de nuværende 28 EU-medlemsstater eller EØS-/EFTA-lande, hvis sædvanlige bopæl var i et territorium tilhørende den EU-medlemsstat, hvor undersøgelsen blev gennemført, og som havde mindst én forælder, der **ikke** er født i et EU- eller EØS-/EFTA-land (Island, Liechtenstein, Norge og Schweiz).
- I nogle EU-medlemsstater omfattede EU-MIDIS II interviews med »**nye indvandrere**« – nemlig

personer, som immigrerede til en EU-medlemsstat i de ti år forud for undersøgelsen (dvs. **efter** 2004), hvis sædvanlige opholdssted er i et territorium tilhørende den EU-medlemsstat, hvor undersøgelsen blev gennemført, og som havde boet i undersøgelseslandet i mindst 12 måneder forud for interviewet. Fødelandet for »nye indvandrere« kan være et hvilket som helst andet land end EU-28 og EØS-/EFTA-landene.

EU-MIDIS II omfattede følgende grupper under begrebet »indvandrere og efterkommere af indvandrere«:

- indvandrere fra Tyrkiet og deres efterkommere (i seks EU-medlemsstater)
- indvandrere fra Nordafrika og deres efterkommere (i fem EU-medlemsstater)
- indvandrere fra Afrika syd for Sahara og deres efterkommere (i 12 EU-medlemsstater)
- indvandrere fra Sydasien og Asien og deres efterkommere (i fire EU-medlemsstater)
- nye indvandrere fra andre lande uden for EU/EFTA (i to EU-medlemsstater).

Til denne rapport blev resultaterne analyseret for personer i alderen 16 år og ældre, som selv identificerede sig med en af de fem grupper, der er anført ovenfor, og:

- der er muslimer af religion
- hvis sædvanlige opholdssted er i den undersøgte EU-medlemsstat
- som havde boet i private husstande i den undersøgte EU-medlemsstat i mindst de 12 foregående måneder ⁵⁰.

EU-MIDIS II indsamlede oplysninger fra 25 515 adspurgte, der bor i 22 690 husstande. Blandt disse angav 11 220 adspurgte, at de er muslimer. Med henblik på en detaljeret analyse af muslimer efter land og målgruppe blev de adspurgte fra disse lande og målgrupper udvalgt, hvor mindst 100 adspurgte blev inkluderet i stikprøven. Dette gav en endelig stikprøve på 10 527 adspurgte til denne rapport fra seks forskellige oprindelsesgrupper

⁵⁰ I et lille antal lande indgik personer, som ikke boede i private husstande, også i stikprøven. På Malta var målgruppen (indvandrere fra Afrika syd for Sahara og deres efterkommere) f.eks. meget lille, og hvis man ikke medtog personer, der bor i institutioner, ville dækningen af denne befolkningsgruppe have været ufuldstændig.

i 15 EU-medlemsstater – , Belgien, Cypern, Danmark, Det Forenede Kongerige, Finland, Frankrig, Grækenland, Italien, Malta, Nederlandene, Slovenien, Spanien, Sverige, Tyskland og Østrig. De detaljerede stikprøvestørrelser for adspurgte muslimer kan ses i **Tabel 1** og spænder fra 101 indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Afrika syd for Sahara i Tyskland til 839 indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Tyrkiet i Tyskland ⁵¹.

Procentdelen af muslimer varierer inden for de relevante grupper. På tværs af alle de 24 målgrupper og landekombinationer er procentdelen af muslimer 74 %. I 11 af de 24 landemålgrupper er procentdelen af muslimer over 90 % – op til 98 % for indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Tyrkiet i Østrig, fra Nordafrika i Spanien og fra Tyrkiet i Nederlandene. En lavere procentdel af muslimer ses blandt indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Afrika syd for Sahara i Det Forenede Kongerige og i Tyskland – henholdsvis 16 % og 20 %.

Ipsos MORI, et stort internationalt analyseinstitut med hovedsæde i Det Forenede Kongerige, gennemførte feltarbejdet til EU-MIDIS II under tilsyn af FRA-medarbejdere, som overvågede overholdelsen af strenge kvalitetskontrolprocedurer.

Den primære interviewmetode til EU-MIDIS II var computerstøttet personligt interview (Computer Assisted Personal Interview (CAPI)) – dvs. personlige interviews, hvor interviewerne udfyldte et elektronisk spørgeskema. Spørgeskemaet, som var på engelsk og udviklet af FRA, blev oversat til 22 EU-sprog samt til arabisk, kurdisk, russisk, somalisk, tamazight og tyrkisk.

Interviewerne havde fået særlig undervisning i undersøgelsen, herunder kulturel og etisk undervisning. Hvor det var muligt eller nødvendigt, var det interviewere med samme etniske baggrund og/eller køn, der gennemførte interviewene for at øge lydhørheden blandt målgrupperne.

Stikprøveudvælgelse

De fleste af målgrupperne i EU-MIDIS II kan betragtes som »svære at nå« for undersøgelsens forskning – da de er relativt små i størrelse og/eller spredte – og på grund af manglende stikprøvegrundlag for målgrupperne. Hvor det er muligt, blev der taget en stikprøve fra et stikprøvegrundlag, der dækker målgruppen. Der er imidlertid meget stor forskel på muligheden for at tage stikprøver af målgruppen i de forskellige medlemsstater

⁵¹ Den samlede stikprøve af personer fra Afrika syd for Sahara i Tyskland var meget større, men uden alle adspurgte ikkemuslimer blev stikprøven langt mindre og omfattede kun 101 adspurgte muslimer.

på grund af forskelligt stikprøvegrundlag og målgruppens fordeling i landene (dvs. en liste over personer, der kan bruges til at lave en kontrolleret repræsentativ udvælgelse af målgruppen).

Der skulle udvikles og anvendes avancerede og nye prøveudtagningsmetoder i de fleste lande, og det bedst mulige design blev valgt til hver målgruppe i de enkelte lande. For nogle målgrupper i nogle lande blev der brugt en kombination af forskellige metoder til at sikre en bedre dækning af målgruppen. Der offentliggøres en detaljeret beskrivelse af prøveudtagningsmetoderne i den tekniske rapport om undersøgelsen.

Generelt skulle den nationale dækning i visse lande reduceres af hensyn til effektiviteten. Det betyder, at i forbindelse med etapevis stikprøveudtagning blev områder med lavere tætheder af målgruppen af indvandrere og efterkommere af indvandrere (dvs. ikke kun muslimer) udelukket, fordi det ikke ville have været muligt at screene målgruppen. I de fleste lande skulle områder med tætheder under en vis tærskel udelukkes. Disse tærskler varierer fra områder med færre end 2,7 % på Cypern og op til 10 % i Frankrig.

Vægtning

Undersøgelsens resultater i denne rapport er baseret på vægtede data for at afspejle udvælgelsessandsynlighederne for hver enkelt husstand og enkeltperson baseret på udformningen af stikprøverne. Vægtene tager også højde for forskellene i målpopulationens (anslåede) størrelse i hvert af landene.

Hvor det er muligt, er stikprøven blevet poststratificeret til de regionale distributions- og befolkningskarakteristika for den omfattede målpopulation ⁵². I Finland og Nederlandene blev stikprøverne også justeret i forhold til køns- og aldersfordeling. Stikprøven i Nederlandene blev desuden justeret efter generation (første eller anden generation), oprindelsesland for indvandrere og efterkommere af indvandrere fra Nordafrika og alder.

Stikprøvefejl

Alle stikprøveundersøgelser er berørt af stikprøvefejl, da undersøgelsen kun foretager interviews med en meget lille del af den samlede befolkning. Alle

⁵² Eksterne informations- og datakilder til poststratificering er begrænsede. Derfor blev der i de fleste lande kun brugt region og urbanitet til poststratificering. på Malta er der f.eks. en meget lav andel af kvinder i målgruppen. I mangel af detaljerede befolkningsstatistikker om målgruppen på Malta antages det stadig, at kvinderne var lettere underrepræsenteret i stikprøven, men dette er der ikke justeret for.

fremlagte resultater er derfor punktestimater, der er underlagt statistisk variation. Små forskelle på nogle få procentpoint mellem grupper af adspurgte skal fortolkes inden for den statistiske variation, og kun mere væsentlige forskelle mellem befolkningsgrupper bør betragtes som faktiske forskelle i den samlede befolkning. Resultater baseret på små stikprøver er statistisk set mindre pålidelige og er markeret i grafer og tabeller – f.eks. sættes tal vist i grafer i parentes – og fortolkes ikke væsentligt. Disse omfatter statistikker, der er baseret på stikprøver på mellem 20 og 49 adspurgte i alt. Resultater baseret på færre end 20 adspurgte vises ikke. Resultater baseret på cellestørrelser med under 20 personer markeres også.

Muslimere i EU-MIDIS II-undersøgelsen

Ifølge skøn for 2010 fra Pew Research Center bor der 20 millioner muslimer i EU – uanset indvandring, statsborgerskab og oprindelsesland – svarende til omkring 4 % af den samlede befolkning i EU. De fleste muslimer i EU bor i Frankrig og Tyskland med omkring 4,7 millioner i hvert af de to lande, svarende til lidt mere end 46 % af alle muslimer i EU. Andre lande med et betydeligt antal muslimer er Det Forenede Kongerige og Italien (med henholdsvis 3 og 2,2 millioner) samt Bulgarien, Nederlandene og Spanien (alle omkring 1 million).

I en sammenligning af det anslåede omfang af de muslimer, der er omfattet af EU-MIDIS II, med det generelle skøn for alle muslimer er andelen af muslimer, der er omfattet af denne analyse, næsten halvdelen (45 %) af alle muslimer i disse lande og omkring 42 % af alle muslimer i EU. Men andelen af muslimer omfattet af EU-MIDIS II i landene varierer og er særlig høj i Frankrig (75 %), Belgien (56 %) og Tyskland (54 %).

Gennemsnitsalderen for de adspurgte muslimer er 38 år, 50 % er kvinder og 50 % mænd, og lidt mere end 50 % af de adspurgte muslimer i denne analyse er statsborgere i den medlemsstat, de bor i. Omkring to tredjedele af de adspurgte muslimer er førstegenerationsindvandrere, der har boet i landet i gennemsnit i 24 år. **Tabel 2** viser imidlertid, at de udvalgte sociodemografiske karakteristika for de adspurgte muslimer varierer betydeligt i de enkelte lande og målgrupper i analysen.

Variationen i gennemsnitsalderen angiver varigheden af de adspurgtes ophold i undersøgelseslandet (kun første generation) og erhvervelse af statsborgerskab. I Nederlandene er mere end 80 % af første- og andengenerationsindvandrere fra Nordafrika og Tyrkiet nederlandske statsborgere. Det samme gælder første- og andengenerationsindvandrere fra Tyrkiet i Belgien og Sverige. Blandt de muslimske indvandrere fra Syd-asien i Grækenland, fra Afrika syd for Sahara på Malta og nye indvandrere i Slovenien er andelen af nationale statsborgere lavest – fra 0,2 % til 2 %.

Over en tredjedel (36,5 %) af de adspurgte muslimer, der er førstegenerationsindvandrere, angiver, at de udvandrede til EU af familiemæssige årsager såsom for at slutte sig til et familiemedlem eller blive gift. Omkring en tredjedel (29 %) kom for at arbejde. En fjerdedel af alle adspurgte muslimer siger, at de indvandrede som børn med deres forældre (26 %). Omkring 7 % kom for at studere, og 5 % havde søgt om asyl.

Andelen af kvinder blandt de adspurgte muslimer varierer betydeligt inden for målgrupper og på tværs af lande og udgør en meget lille andel af indvandrere fra Syd-asien (4 %) i Grækenland og fra Afrika syd for Sahara på Malta (6 %) – men tegner sig for næsten 58 % af de adspurgte muslimer fra Afrika syd for Sahara i Det Forenede Kongerige.

Tabel 2: Demografiske karakteristika for adspurgte muslimer

Land – målgruppe	Gennemsnit-salder (år)	Kvinder (%)	Statsbor-gerskab i land (%)	Førstegenera-tionsindvan-drere (%)	Gennemsnitlig års ophold for før-ste generation	Antal adspurgte
AT – TUR	36	51	63	66	22	564
BE – NOAFR	37	46	76	52	24	680
BE – TUR	36	45	83	51	27	602
CY – ASIA	36	38	28	86	12	104
DE – SSAFR	36	36	37	89	16	101
DE – TUR	39	48	38	63	31	839
DK – SSAFR	34	30	62	86	18	428
DK – TUR	39	52	60	62	30	369
EL – SASIA	35	4	0	99	12	467
ES – NOAFR	35	55	19	96	14	771
FI – SSAFR	30	42	66	85	14	198
FR – NOAFR	40	51	60	66	25	749
FR – SSAFR	34	52	59	68	16	308
IT – NOAFR	35	42	14	98	13	777
IT – SASIA	34	39	9	100	9	301
IT – SSAFR	36	42	19	95	13	192
MT – SSAFR	28	6	2	100	5	353
NL – NOAFR	38	49	90	60	29	641
NL – TUR	37	49	89	60	30	604
SE – SSAFR	32	46	60	86	12	221
SE – TUR	36	46	84	63	22	322
SI – RIMGR	33	45	2	100	6	226
UK – SASIA	38	51	81	68	21	595
UK – SSAFR	35	58	77	76	17	115
Gennemsnit	38	50	53	68	24	I alt 10 527

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Tabel 3: Vigtigste fødeland for muslimske førstegenerationsindvandrere, efter målgruppe og opholdsland

Landemålgruppe	Fødeland	n	%
CY – ASIA	Andet	62	63,3
CY – ASIA	Syrien	36	36,7
BE – NOAFR	Marokko	397	91,1
BE – NOAFR	Andet	39	8,9
ES – NOAFR	Marokko	721	97,2
ES – NOAFR	Algeriet	21	2,8
FR – NOAFR	Algeriet	220	43,9
FR – NOAFR	Marokko	214	42,7
FR – NOAFR	Tunesien	63	12,6
FR – NOAFR	Andet	4	0,8
IT – NOAFR	Marokko	529	69,2
IT – NOAFR	Tunesien	107	14
IT – NOAFR	Egypten	83	10,8
IT – NOAFR	Algeriet	34	4,4
IT – NOAFR	Andet	12	1,6
NL – NOAFR	Marokko	272	94,4
NL – NOAFR	Andet	16	5,6
AT – TUR	Tyrkiet	400	100
BE – TUR	Tyrkiet	316	100
DE – TUR	Tyrkiet	556	100
DK – TUR	Tyrkiet	239	100
NL – TUR	Tyrkiet	259	100
SE – TUR	Tyrkiet	213	100
SI – RIMGR	Bosnien-Hercegovina	144	63,7
SI – RIMGR	Kosovo	42	18,6
SI – RIMGR	Den tidligere jugoslaviske republik Makedonien	25	11,1
SI – RIMGR	Andet	15	6,6
EL – SASIA	Pakistan	297	64
EL – SASIA	Bangladesh	165	35,6
EL – SASIA	Andet	2	0,4
IT – SASIA	Bangladesh	181	60,9
IT – SASIA	Pakistan	101	34
IT – SASIA	Andet	15	5,1

Landemålgruppe	Fødeland	n	%
UK – SASIA	Pakistan	265	64,5
UK – SASIA	Bangladesh	143	34,8
UK – SASIA	Andet	3	0,7
DE – SSAFR	Andet	90	100
DK – SSAFR	Somalia	353	95,7
DK – SSAFR	Andet	16	4,3
FI – SSAFR	Somalia	128	74,9
FI – SSAFR	Andet	43	25,1
FR – SSAFR	Andet	89	41,2
FR – SSAFR	Senegal	54	25
FR – SSAFR	Mali	41	19
FR – SSAFR	Comorerne	32	14,8
IT – SSAFR	Senegal	114	60,6
IT – SSAFR	Andet	74	39,4
MT – SSAFR	Somalia	297	84,1
MT – SSAFR	Andet	56	15,9
SE – SSAFR	Somalia	131	66,8
SE – SSAFR	Andet	65	33,2
UK – SSAFR	Somalia	49	52,7
UK – SSAFR	Andet	44	47,3

Note: (*) Fødelande med færre end 20 værdier pr. opholdsland og målgruppe er sammenfattet som »andet«.

Kilde: FRA, EU-MIDIS II 2016.

Referencer

Europarådet (2010): *Declaration of the European ministerial conference on integration*. Zaragoza, 15.-16. april 2010.

Rådet for Den Europæiske Union (2015): *Erklæring om fremme af medborgerskab og de fælles værdier frihed, tolerance og ikkediskrimination ved hjælp af uddannelse* (uformelt møde blandt EU's ministre for uddannelse). Paris, 17. marts 2015.

ESS Round 7 (2014): *European Social Survey Round 7 Data: Data file edition 2.1*. NSD – Norwegian Centre for Research Data, Norge – Data Archive and distributor of ESS data for ESS ERIC.

Europa-Kommissionen (2015a): *Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Den europæiske dagsorden om sikkerhed*. COM(2015) 185 final. Bruxelles, 28. april 2015.

Europa-Kommissionen (2015b): *Special Eurobarometer 437: Discrimination in the EU in 2015*.

Europa-Kommissionen (2016a): *Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om gennemførelse af den europæiske dagsorden om sikkerhed for at bekæmpe terrorisme og bane vejen for en effektiv og ægte sikkerhedsunion*. COM (2016) 230 final. 20. april 2016.

Europa-Kommissionen (2016b): *Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Handlingsplan om integration af tredjelandsstatsborgere*. COM (2016) 377 final. Strasbourg, 7. juni 2016.

Europa-Parlamentets (2016) beslutning af 13. december 2016 om situationen for de grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union i 2015 (2016/2009(INI)), P8_TA-PROV(2016)0485. Strasbourg, 13. december 2016.

European Values Study (EVS) (2016): *European Values Study 2008: Integrated Dataset (EVS 2008)*. GESIS Data Archive, Köln. ZA4800 Data file Version 4.0.0, doi:10.4232/1.12458.

FRA (2009): *EU-MIDIS, EU's undersøgelse af minoriteter og forskelsbehandling: Muslimer*. Data in Focus-rapport. Luxembourg, Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer.

FRA (2010): *EU-MIDIS, Den Europæiske Unions undersøgelse af minoriteter og forskelsbehandling: Polititilbageholdelser og minoriteter*. Data in Focus-rapport. Luxembourg, Den Europæiske Unions Publikationskontor.

FRA (2012): *Making hate crime visible in the European Union: acknowledging victims' rights*. Luxembourg, Den Europæiske Unions Publikationskontor.

FRA (2014): *Violence against women: an EU-wide survey. Main results report*. Luxembourg, Den Europæiske Unions Publikationskontor.

FRA (2015): *Embedding fundamental rights in the security agenda*. FRA Focus 01.

FRA (2016): *Den Europæiske Unions anden undersøgelse af mindretal og forskelsbehandling: Romaer – udvalgte resultater*. Luxembourg, Den Europæiske Unions Publikationskontor.

FRA (2017a): *Fundamental Rights Report 2017*. Luxembourg, Den Europæiske Unions Publikationskontor.

FRA (2017b): *Together in the EU – Promoting the participation of migrants and their descendants*. Luxembourg, Den Europæiske Unions Publikationskontor.

Huddleston, T.; Niessen, J. og Tjaden, J.D. (2013): *Using EU indicators of immigrant integration: Final report for Directorate-General for Home Affairs*. Bruxelles.

Se også FRA's andre publikationer på området:

- <http://fra.europa.eu/en/publication/2017/eumidis-ii-main-results>
- <http://fra.europa.eu/en/publication/2018/roma-education-to-employment>
- <http://fra.europa.eu/en/publication/2016/eumidis-ii-roma-selected-findings>
(foreligger på alle EU-sprog)
- <http://fra.europa.eu/en/publication/2017/eumidis-ii-technical-report>

Se også FRA's online data explorer: <http://fra.europa.eu/en/publications-and-resources/data-and-maps/>

SÅDAN FÅR MAN FAT I PUBLIKATIONER FRA EU

Gratis publikationer:

- et eksemplar:
via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)
- flere eksemplarer eller plakater/kort:
hos Den Europæiske Unions repræsentationer (http://ec.europa.eu/represent_da.htm)
hos delegationerne i ikke-EU-lande (http://eeas.europa.eu/delegations/index_da.htm)
ved at kontakte Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_da.htm)
eller ringe på 00 800 6 7 8 9 10 11 (frikaldsnummer fra overalt i EU) (*).

(*). Oplysningerne er gratis ligesom de fleste opkald (nogle operatører, telefonbokse eller hoteller kan dog kræve penge for opkaldet).

Betalingspublikationer:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

HELPING TO MAKE FUNDAMENTAL RIGHTS A REALITY FOR EVERYONE IN THE EUROPEAN UNION

Muslimere, der bor i EU, udsættes for forskelsbehandling i en lang række situationer – og især når de søger arbejde, på arbejdspladsen, og når de forsøger at få adgang til offentlige eller private tjenester. I rapporten undersøges det, hvordan egenskaber som en persons for- og efternavn, hudfarve og det at bære synlige religiøse symboler – som f.eks. tørklæde – kan udløse forskelsbehandling og chikane.

Det er blot nogle af konklusionerne i denne rapport, som omhandler oplevelser fra over 10 500 muslimske indvandrere og deres efterkommere i 15 EU-medlemsstater. Ud over forskelsbehandling – herunder polititilbageholdelser på grund af etnisk oprindelse – undersøges spørgsmål om alt fra statsborgerskab, tillid og tolerance over chikane, vold og hadforbrydelser til kendskab til rettigheder.

Rapporten er baseret på data indsamlet i FRA's anden EU-undersøgelse af mindretal og forskelsbehandling (EU-MIDIS II), hvor omkring 26 000 personer med indvandrerbaggrund eller etnisk minoritetsbaggrund, der bor i EU, blev interviewet. Denne rapport giver et unikt indblik i oplevelser og opfattelser i EU's næststørste religiøse gruppe, der udgør omkring 4 % af EU's samlede befolkning. Tilsammen kan undersøgelsens resultater og anbefalinger give et godt udgangspunkt for at understøtte effektiviteten af en lang række foranstaltninger inden for såvel integration og ikkeforskelsbehandling som intern sikkerhedspolitik.